

100
100
100
100
100

100
100
100

335
131

RM 335
n° 121

Ex inestimabile 1490

Concordantia astronomie cum theologia
Concordantia astronomie cum hystorica
narratione. Et elucidariū duorum pre-
cedentium: dñi Petri de Aliaco car-
dinalis Cameracensis.

Luis Maria Ramirez y Otero
Cura Dera

Theologus.

Astronomus.

Trigintiloquiū de concordia astronomice veritatis cum theologia: dñi Petri de
Aliaco cardinalis cameracen. viginti continēs verba feliciter incipit.

Nimū fm philosophū omne verū omni vero cōsonat: necesse est
verā astronomie sciam sacre theologie cōcordare.

Secundū. Verā astronomie sciam quidā falsi nominis astrolo-
gi p varios errores ei adiūctos diffamauerūt z eā i pncipio nascē-
tis ecclie sacrę theologę suspectā z quodā mō odiosā reddiderūt

Terciu. Prefati errores nō solū a sacris theologis sed etiā a ve-
ris astronomis sunt reprobati.

Quartū. Reiectis errorib⁹ pnotatis alijsq; collateralib⁹ z cōnexis postq; creuit
ecclia z fides catholica firmit⁹ fundata est: vtile videt⁹ theologos astrologiam
studios⁹ indagare z inē varias utilitates vna esset theologicis prophetijs astrō-
nomica iudicia respectu quorū dā futuroz aduentuū coaptare.

Quintū. De theologicis prophetijs quib⁹ astronomica iudicia possunt conue-
nienter aptari aliqua expedit exempla particulariter annotari.

Sextū. De annis ab origine mūdi nobis volētibus ptractare distinctionē de
varia anni acceptione expedit premittere.

Septimū. Premissaz anni varietatē variāq; distinctionē ad vniformē z cōple-
tā āni solarę q̄titatē reducē: z i h̄ theologicā veritatē z astronomica cōcordare

Decimū. Ex pmissa anni varietate variāq; acceptione nō procedit apparēs dis-
sonātia seu cōtrarietas in hebreoz z septuaginta interpretuz sentētijz seu i xp̄ia-
noz historiographozronicis sup cōputatione annoz a mūdi origine.

Nonū. Ad explicandū dissonantiā opinionū variarū in cōputatione annoz
a mundi origine distinctionē etatū mundi cōuenit pnotare.

Decimū. Dissonantiā opinionū de annis mūdi vsq; ad xp̄m expedit recitare.

Undecimū. De annis mūdi vtile est cōputationē hebraicā annotare.

Duodecimū. Ad annoz mūdi computationē expedit astronomica considera-
tionem adaptare.

Terciuodecimū. Ad annoz mundi cōputationē volētib⁹ magnarū tempora cō-
iunctionū adaptare: opus est cōiunctionū d̄ram p̄cognoscere.

Quartūdecimū. Magnarū cōiunctionū significationes hic cōueniens est bre-
uiter explicare.

Quintūdecimū. Magnaz cōiunctionū que fuerāt a dilunij tpe numerū possum⁹
veraciter a posteriori calculare.

Sextumdecimū. Per predictā coniunctionū maior calculationē a posteriori
nō possum⁹ annos ab origine mundi certitudinaliter verificare nec circa hanc
opinionum dissonantiā cōcordare.

Decimūseptimū. Multū videt⁹ difficile magnarū cōiunctionū calculationem a
priori ad annos mūdi certitudinaliter applicare.

Decimū octauū. Occasione difficultatis pmissę vtile videt⁹ de creatiōe lumiarū
z eoz primeua dispositione z opinionē theologoz z astronomoz discutere.

Decimumnonū. Presupposita cōi tam theologoz q̄ astronomoz opinione q̄
mūdus creatus est in egnoxio vernali sole existēte sub ariete: ex hoc cōsequēte
primā alioz planetaz dispositionē quā vocāt figuram seu faciē celi possumus
describere.

Uicesimū. Supposita p̄missa figura celi p̄ eā a priori possum⁹ primā cōiūctionē
maximā cōsignare: et a posteriori p̄ tabulas astronomicas vnā aliā cōiūctionē
similē inuenire: et ex eis p̄ aliarū h̄mōi cōiūctionū calculationē: legitimā verū
numerū annoz sedula opinionū variarū dissonātia certitudinalit̄ cōcludere.

V E cōcordia theologie et astronomie aliquid scribere ab
amico i vtraq; perito trāsmisse mihi lre occasionalit̄ indu
xerūt. In q̄b⁹ primo se nō prozsus contentū esse dicebat scie
ntis maioris dignitate notatos et theologos appellatos astro
nomie quā naturalē theologiā vocat terminos nō pleni⁹
amplecti i quo labor vtilis videret̄ si supior theologia p̄
futuris ingrēdis p̄stitueret̄: et naturalis de inferiorib⁹ cō
petentē igitioz validaret astronomie iudicijs accedētib⁹
ad dictamina pphetarū magnarū cōiūctionū significa

tiones pphetiarū tenozib⁹ applicādo. Deinde se asserbat admirari nos fide
les ex hebreoz et septuaginta interpretū sentētis apparent̄ dissonantib⁹ tot in
lege noua strarietas indeterminatas reliq̄se vbi inter alia occurrit materia
q̄ ab adam vsq; ad xpm annoz millenaria historiographi varie descriperunt
vt preter methodiū quē de magnitudine numeri excusant aliq. 5228. posuisse
videant̄ Eusebi⁹ cesariēsis. 6000. Beda vero numero minori. 5200. min⁹ vno
Que diuersitas vtiq; in cronicis nō contigisset si legū et cronicarū scriptores ma
gnarū tpa cōiūctionū in significādis scriptis suis veridice supposuissent: horuz
igitur occasione dubiozum aliqua verba breuia explicabo.

V Erbū primū: qz fm phm omne verū omni vero consonat necesse
est verā astronomie sciam sacre theologie concordare. Quippe
cū etiā eidem tāq; dñe ancilla debeat p̄ ceteris sciētis subserui
re. Cui⁹ rō est: qz teste ap̄lo. Inuisibilia dei a creatura mūdi p̄ ea
que facta sunt intellecta cōspiciunt̄ sempiterna quoq; ei⁹ virtus et
diuinitas. Sed inter oēs creaturas visibiles celestia corpora de quibus astro
nomia cōsiderat sua multitudine ac magnitudine suozūq; motuū et influentia
rū mira varietate variaq; virtute i dei cognitionē et admirationē maxime nos
inducūt: ppter qd̄ merito ait psalmista. Celi enarrāt gloriā dei et opa manuz
ei⁹ annūciat firmamētū. Et iō astronomia nō icōuenient̄ naturalis theologia
noiat̄ qz sicut superior theologia ad dei cognitionē p̄ supnaturalē fidez indu
cit: sic ista tāq; inferior ancilla eidē subseruiēs ad diuine cognitionis introdū
ctionē p̄ naturalē rōnem manuducit.

Arbū secūdū. Tercā astronomie sciam: quidā falsi nois astrolo-
gi p varios errores ei adiunctos diffamauerūt: z eaz in pncipio
nascētis ecclie sacris theologis suspectā z quodāmodo odiosaz
reddiderūt. Ideo nō mirandū si tūc in vtiliorib⁹ occupati: huius
scie terminos min⁹ amplecti voluerūt. In p̄tractos errores tres
p̄nt notari p̄cipui. Prim⁹ est eoz qui ex astr⁹ oia futura necessita-
te fatali euenire senserūt. Secundus est eoz q astronomie libris plures sup-
stitutiones execrabiles artis magice miscuerūt. Terc⁹ eoz qui terminos astrono-
mice ptātis: respectu liberi arbitrij z quarundā rerū que solū subsunt diuine ac
supernaturali ptāti supbe z supstitiose excesserūt.

Verbū terciū. Prefati errores nō solū a sacris theologis: sed etiaz
a veris astronomis fuerūt reprobati. Cōtra primū errorem Augu-
stin⁹. v. de ciui. dei describēs. Fatū fm estimationē illoz qui vo-
cant fatū vim positionis siderū z cōstellationū fm quā oia in his
inferioribus necessario eueniūt: sic diffinit: q fatū nihil sit. Et hoc
ipse z alij doctores theologij sufficient⁹ pbauerūt. A quib⁹ nō discordat peritissi-
mus astronomoz Ptolome⁹: vbi ait q vir prudēs dñat astris. Cōcordat igit⁹
theologia z astronomia: q astroz cōstellatio varia in inferiorib⁹ ad varios ef-
fect⁹: z in hoibus ad varios mores disponit z inclināt nō quidem dispositione
simpliciter necessaria z sufficiente: sed remota z contingēte: vnde illos mathe-
maticos qui de necessitate hominū aliter fata intelligūt: rephendit Gregorius
qz cū ipsi dicūt: q si quis sub signo aquarij nascit⁹: piscatoz ministeriū sortietur.
Cū alicubi aliquē sub hoc signo nasci contingeret: vbi piscator omnimode nō
esset. Cū etiā dicūt q qui sub signo libe nascunt⁹ trapezite futuri sunt. In mul-
tis locis sub libra multi nascūt vbi trapezite penit⁹ ignorant. P̄mōi ergo astro-
nomoz dicta intelligēda sunt fm inclinationē z dispositionē cōtingentē: non
fm absolutā necessitatē. Contra fm errorem: multi periti astronomi a suis libris
magicā: tāq̄z artem execrabile z abominabile excluderunt: sicut se facturū Leu-
poldus in sui operis exordio protestat. Et merito cū fm leges gentiliū ars ma-
gica damnata sit: vt. viij. de ciui. dei dicit Aug⁹. Vnde Albertus magn⁹ putilē
etiā tractatū edidit: in quo vere astronomie z artis magice libros per eozū p̄-
cipia z fines distinxit: vt astronomicā veritatē z magicā vanitatē abinuicez se-
questret. Contra tercium errorem tractatū composui: quem de legibus z se-
ctis intitulauī. Contra supstitiosos astronomos qui legibus legem diuinā sub
esse contendūt: cui pro complemēto hoc opusculū superaddo. Cū ad hunc aut
errorem plurimi accedere vident⁹: qui generaliter dictamina prophetarū diui-
narū que ad superiorē theologiā pertinet: astronomica inquisitione validare.
(magnarū coniunctionū significationes: aut alia queuis iudicia astronomica
eis applicādo) conant⁹. Cum huiusmōi diuine prophetie plurimū sint de his su-

curis que vim nature: et naturalis rationis investigatione excedunt: sicut prophetia
quod Christus nasciturus erat de virgine quod futurus erat deus et homo: quod iudicaturus
erat viuos et mortuos: et sic de similibus. De alijs autem que non excedunt vim na-
ture fortassis non esset inutile theologia cum astronomia concordare supernatu-
rale inspiratione per naturale inuestigatione confirmando: prout aliquo modo
tetigi in prememorato tractatu: sed hec sequentia latius declarabunt.

Quartum verbum. Reiectis erroribus per otatis: alijsque collateralibus
et connexis: postquam creuit ecclesia et fides catholica firmiter
fundata est: vtile videtur theologos astrologiam studiosius indagare
et inter varias utilitates vna esset theologicis prophetijs astro-
nomica iudicia respectu quorundam futuroz euentuum coaptare
Cuius rei gratia tria euentuum futuroz genera expedit distingue-
re. Nam quedam sunt futura que habent causam determinatam et infallibilem
vt sunt aliqua que attenduntur circa motum celestium corporum in quibus est de-
terminatio: et omnis impedimenti remotio: sicut coniunctiones planetarum et
eclipses et similia. Et de his non est theologica prophetia: sed certa et euidentis astro-
nomica scientia. Quedam vero sunt que habent causam determinatam: sed ta-
men fallibilem sicut illa que sunt secundum inferiorem naturam: que ideo habet causas
determinatas: quia intentio nature mouet determinate ad vnum. Et ideo fallibile
quia multiplex potest occurrere impedimentum: vt si ager sit debite seminatus:
et terra bona et bene disposita et conueniens dispositio celestium corporum affert bo-
num fructum. Et ista potest astronomus aliquo modo scire: non tamen ita certi-
tudinaliter sicut predicta. Unde si de huiusmodi futuris euentibus essent ali-
que diuine prophetie: eis quodammodo adaptari possent astronomicorum iudi-
ciorum coniecture. Sicut exemplum potest poni de prophetia ioseph super futura
sterilitate. Alia vero sunt que habent causam indeterminatam et fallibilem: sicut
sunt ea que procedunt libere ex voluntate humana: que in determinata est: quia
est ad opposita: et est fallibilis: quia etiam ei volenti aliquid perficere: multa oc-
currere possunt impedimenta. Et ideo talia non possunt certitudinaliter sciri
astronomica seu alia scientia humana: sed solum reuelatione diuina. Unde si
de talibus sint aliquae theologice prophetie: non possunt eis aptari astronomica
iudicia: aliquo modo certitudinaliter: sed quodammodo exili coniectura. In-
quantum (vt dictum est) constellatio aliquo modo disponit et inclinat humanam vo-
luntatem: cui maxime obediunt homines brutales: qui malis inclinationibus
non resistunt per virtutes. Predictis autem tribus generibus futuroz euentuum
que fiunt secundum cursum nature: potest addi quartum genus eorum que eueniunt miraculo-
se a sola virtute diuina: que licet habeant causam determinatam et infallibilem videlicet
diuinam voluntatem: tamen quia illa est nobis penitus ignota: nisi per diuinam reuelationem. Pro-
phetijs que sunt de talibus futuris: astronomicas considerationes adaptare est omnino
vane superstitionis et superstitiose vanitatis cum talia excedant vim nature et naturalis rationis

Uintū verbū. De theologicis pphetijs quibus astronomica iudi-
cia possunt cōuenienter aptari: aliqua expedit exempla particu-
lariter annotari. Nunc vero duo sufficiat explicare: vnū de veteri
aliud de nouo testamento: primū de generalis diluuij p̄signatio-
ne: secundū de natiuitatis xp̄i figuratiōe. De primo igit̄ exemplo
aliquid tetigi in predicto tractatu de legibus ⁊ sectis: vbi allega-
ui Guillerinū parisiē. libro de vniuerso: qui tractās de cataractis celi de quib⁹
scribit moyses loquēs de diluuiō ⁊ ponit q̄ per eas intellexit ppheta ptes illas
celi: que generatiue sunt pluuiarū ⁊ inundationis aquarum: quales sunt signa
aquatica: vt cancer ⁊ pisces. Similiter plia des ⁊ orion: De planetis vo mars ve-
nus ⁊ luna. Unde cōcludit q̄ cataracte huiusmodi tunc aperte intelligunt̄: cū
cause huiusmodi ad istas operationes pluuiarū nutu creatoris laxate sunt: ⁊
etiā confortate. Et ideo lz Noe illud diluuiū p̄cognouit p̄ reuelationē pphē-
ticā: tñ pbabile videt̄ q̄ aliqua cōstellatio astronomica illū effectū p̄signauerit
Ad quod etiā cōcurrere potuit diunctio magna: maior vel maxima que hmoi
diluuiū antecessit: vt infra patebit. Nec min⁹ apparet probabile q̄ aliqua cōstel-
lacio illud diluuiū p̄signauerit: q̄ q̄ arcus celestis signū sit: consile diluuiū nō
ampli⁹ esse venturū: sicut in gen. scrib̄ ē. Arcū meū ponā in nubib⁹: ⁊ erit signū
federis inter me ⁊ terrā: cūq; obduxero nubib⁹ celū: apparebit arcus meus in
nubib⁹ ⁊ recordabor federis mei quod pepigi vobiscum: qd̄ nō erūt vltra aque
diluuij ad delendā vniuersam carnē. vbi dicit mgr̄ historiariū q̄ noe (qz marie
timebat: ne aque diluuij super terrā itez nundarent) quotidie orabat ne hoc
faceret. Et vt Josephus refert: pepigit sedus dñs: qd̄ vltra nō faceret diluuiū
Et in signū federis hui⁹ posuit arcū suū in nubib⁹. Et est signū duoz: iudicij p̄
aquā p̄teriti ne timeat̄: ⁊ futuri per ignem vt expectet̄. Unde est qd̄ duos h; ca-
lores: ceruleū qui aque⁹ est: ⁊ est exterior: qz p̄terijt aqua. Et rubeū qui ē igne⁹
⁊ est interior: qz futur⁹ est ignis. Deinde subdit ⁊ tradūt sci q. 40. annis añ iu-
diciū nō videbit̄ arcus: qd̄ etiā nālē ostēdet desiccationē aeris iā inceptā. Ex q̄
iterū pz q̄ sicut h̄ nālē signū poterit p̄signare diluuiū ignis: ita celestis cōstella-
tio potuit aque diluuiū p̄signare. Qd̄ aut̄ dictū ē de arcu federis respectu exclu-
sionis diluuij. Intelligēdū est de diluuiō gnāli qd̄ notāt vba diuine scripture.
Nō erūt inqt̄ aq̄ diluuij vltra ad delēdā vniuersaz carnē. Nā postea pluries fa-
ctū ē diluuiū p̄ticl̄are: vt i thimeo platōis Et alibi legit̄ de q̄ Isidor⁹. xiiij. ethi-
mo. in fine. Premisse vo scie theologicę pōt cōuenient̄ applicari illa cōclusio per
spectiue: q̄ dicit yridē cathaclismū excludē: s; applicationē dimitto ne i primo
exēplo psequēdo: nimiiū plixus existā. De secūdo aut̄ exēplo aliq̄l̄it̄ tetigi i pal-
legato tractatu: ⁊ itez sine temeraria assertionē: s; cū hūili reuerētia dico q̄ bñ
dicta xp̄i icarnatio ⁊ ntitas lz i mult̄ fuerat miraculosa ⁊ supnālis: tamē etiā
q̄ ad multa fuit opi deifico cōceptionis ⁊ ntitat̄ nā tāq; famula dño suo ⁊ crea-
tori subfuiēs dñe oipotētie coopari potuit: ⁊ i his p̄ celi ⁊ astroz v̄tutē curre

cū virtute naturali virginis matris ei⁹. Et ideo videt̄ rōni naturali cōsonū: nec xp̄iane legi dissonū in his potestati astronomice veritatē theologiam concor- dare. Quia in re expediēs esse credere cōsiderare illā cōiunctionē maiore: et se- re maximā que fuit. 24. anno Augusti cesaris quā dixerūt astronomi signifi- care sup legē mecurialē futurā. Et reuoluere motus saturni et iouis ad temp⁹ illud: et inueniem⁹ eos fuisse cōiunctos p̄ medios cursus suos ante natiuitatez xp̄i p̄. 6. annos. 5. dies et 3. horas. Et fuit ista cōiunctio in cancro. Et si fuisset propinquior capiti arietis fuisset maxima vt dixerunt periti astronomi. Sicut in dicto tractatu pleni⁹ notatū est. Deinde attendere cōuenit figurā natiuitatē xp̄i: que post dictos. 6. ānos fuit videlicet. 24. āno dicti augusti cesaris: die tūc 25. mensis decembris. Currente numero aureo p̄ binariū: hoc est in secundo anno cicli decē nouelunis et in. 21. anno cicli solaris fm cōpotillas: qđ tamen habitū est: nō in experientia vel reuelatione: sed ex tabularū compositione: a posteriori in aureū numerū resoluendo. Hora vero dicte natiuitatis fuit circa mediā noctem fm vsū ecclesie: cuius p̄cisa verificatio potest sumi ex media cōiunctione solis et lune in marcio precedēte die. 13. cōpleta ad meridiē ir̄m: vbi puer natus est nobis: vt p̄ tabulas de medijs cōiunctionibus ordina- tas: p̄ quas concordant astronomi antiquas experiētias et modernas. Unde ex predictis videt̄ posse concludi: quod illi⁹ benedictę natiuitatis ascēdēs erat 3. gradus libere. Cui⁹ figuraz plenius describere peritis astronomis relinquo. In premissis aut̄ hoc notant̄ cōsiderandū est: qđ q̄cūq; inuenta fuerit hui⁹ na- tiuitatis figura: dei sapia: humanitati xp̄i hypostatice vnita: bonitatē cōstella- tionis augere potuit in meli⁹: ipsiusq; dispositionē in malū penitus suspendere maxime qz stelle et planete naturaliter boni sunt: ita quātū in eis est: bona intē- dunt et efficiunt: nec ad mala inclināt de perse: sed solū per accidēs p̄ ineptitu- dinē et inabilitatē suscipientis: sicut in dicto tractatu pleni⁹ expressus est. Ex his ergo que dixi circa duo exempla p̄missa satis innotescit: que cōformiter possūt dici circa plurima: que in lege hebraica et i lege xp̄iana recitant̄. Ex oibus etiā supra declaratis satis patet responsio ad primū dubiū principale in principio hui⁹ operis p̄positū. Ex dicēdis aut̄ patebit respōsio ad secundū.

Sextū verbū. De annis ab origine mūdi nobis volentibus p̄tractare distinctionē de varia anni acceptione expedit p̄mittere. Nā fm Isi- doz. v. ethimo. triplex dicit̄ annus. Est enim annus lunaris. 30. die- rū. Ali⁹ solstitialis vel solaris. 12. cōtinēs mēses. Ali⁹ magn⁹ oib⁹ pla- netz in eūdē locū cōcurrētib⁹: qđ fit post ānos solstiales plurimos. Et de isto anno magno dixi i tractatu de legib⁹ et sectis: sed de ip̄o loq̄ nō ē p̄itis p̄positi. De anno v̄o lunari: licet qñq; sumat̄ p̄o vna lunatione: que est. 30. dieruz fm Isidoz tñ vna lunatio min⁹ continet: videlicet. 29. dies et 31. minuta diei cū aliquib⁹ minorib⁹ fractionibus sicut dixi in tractatu de correctione kalendarij

Et cōmuniter capitur annus lunaris pro. 12. talibus lunationibusque vocant̃
menses lunares. Sic ergo ānus lunaris minor est solari: de. 11. dieb⁹: ex quib⁹
crescentibus pluries replicatis: colligitur vna lunatio: et sic constituitur annus
lunaris embolismalis siue excrecens. 13. lunationes continens. Hebrei vero
et arabes vtunt̃ anno lunari. 12. mensū: licet diuersimode ordinēt suos menses
et varie suas diuidant fractiones: sic notati in tractatu de vero ciclo lunari fm
arabes. De anno aut̃ solari varie fuerunt opiniones: de quibus (vt ad concordia
reducantur) sciendum est q̃ scientia de ratione anni prius fuit apud hebreos:
caldeos: et grecos. Et anteq̃ plene transfiret ad latinos Romulus prim⁹ rome
vrbis fundator. 10. menses in anno constituit: incipiens a marcio: de quo Quidi⁹
in libro de fascis Tpa distingit tunc additor vrbis in anno Constituit mēses quos
bis esse suo. Cuius rōnem assignat Qd̃ satis est vtero matr̃ dum p̃deat infans
hoc anno statuit t̃pis esse satis. Aliam quoq̃ rationem assignat Quidius: et de
noibus mensū diffuse prosequitur: quibus non insisto: quia sunt extra p̃positū
Postea vero numa (qui successit Romulo) huius artis peritor. 10. mensibus
duos addidit: videlicet ianuarium et februarium: vnde ibidem dicit Quidius.
Ac numa nec ianū nec auctas preterit vmbzas. mensibus antiquis imposuitq̃
duos. Annus ergo romuli constabat ex. 300. diebus: et quilibet mensis ex. 30.
diebus. Ann⁹ vero nume ex. 354. dieb⁹. Sed iulius cesar in astronomia edoct⁹
sicut notat Lucanus contra quosdam astronomos in egipto: de quantitate āni
solaris disputauit: et ordinē kalendarij: sicut suo tpe fieri potuit: stabiliiuit: vnde
quia vidit solem non posse facere cursum suum in anno nume: eidem adiunxit
11. dies: et sic constituit annum ex. 365. diebus integris: quibus adiunguntur
sex hore: que in quatuor annis diem faciunt bisextilem: hanc tamē quartam diē
constantem ex sex horis: non ponunt astronomi integrū: sed minorem de sexta
parte vnus hore et modico plus vt declarauī in principio dicti tractat⁹ de cor-
rectione kalendarij: et magis in fine tractatus de legibus et sectis: vbi satis oñdi
q̃ p̃cisa q̃ntitas anni nondū certificata est. Et dicunt aliqui periti astronomi
q̃ nunq̃ est precise equalis: sed modica differentia quantū ad p̃sens p̃positum
pro nihilo habet. De inicio vero āni solaris sciendū est q̃ sicut numa: sic postea
romani annum suum inceperūt a solsticio hyemali: quod tunc fuit in principio
ianuarij: quia tunc sol incipit ascendere. Romulus aut̃ et hebrei incipiūt annū
ab equinoctio vernali videlicet in marcio: quia in eo mundus factus fuisse d̃r
Arabes aut̃ incipiunt a solsticio estiuall: quia dicūt q̃ sol factus est in illo mēse
Egiptij vero incipiunt ab equinoctio autūnali: videlicet a septēbri: iuxta auctore
Sen. Protulit terra herbam virentem: et fructum facientem iuxta genus suum
Autumnus aut̃ est tps fructuosum: ideo in eo debuit esse anni principium: sed
non obstantibus premissis: de anni q̃ntitate et eius inicio multe nationes longe
aliter vtunt̃ anno: vnde Aug⁹ de ciuitate dei narrat: q̃ apud plures scriptores

hystoricos reperitur egiptios habuisse annum .4. mensium: acarnanas .6. mensium: labinos .13. mensium: et subdit quod Plinius scilicet cum commemorasset relatū fuisse in terris aliquos vixisse 152. annos: alios .10. amplius: alios .200. annorum habuisse vitam: alios .300. quosdam ad .500. alios .600. nonnullos ad .800. etiā puenisse hec oia in sciētia ipm accidisse arbitratus est. Alij quippe inqt estate determināt annū: et alij hyeme: alij quadripartitis tēpibus sicut archades quorū anni trimēses fuerunt. Etiam adiecit quā aliqui egiptios quorum paruos ānos quaternorum mensium supra diximus lune sine limitasse annū: itaq; apud eos inquit. et singula milia annorum vixisse produntur. De hac etiam annorum paruitate conformiter loquitur Solin⁹ in principio li. sui de mirabilib⁹ mundi: sicut allegavi in tractatu de imagine mundi in ca. de insula taprobana: vbi per hanc annorum paruitatem concordare nisus sum quandā eiusdem Solini hystoricā narrationē: cum nrē fidei veritate de mundi duratiōe: insup beatus Aug⁹ ibidem recitat: et reprobat quorundā opinionem qui primeue etatis hoies tot annis vixisse credunt: sicut sacra scriptura cōmemorat. Sed ad hoc saluandum putant aliter annos illis tēpibus computatos. i. tate breuitatis: vt vnus annus noster. 10. illos habuisse credat. Quapropter inquit: cum audierit quisq; vel legerit .900. ānos quēcūq; vixisse: debet intelligere .90. Ille ergo annus minim⁹ q̄les. 10. faciunt vnū nr̄m 36. hēbat dies. Ex p̄missis itaq; patet q̄ diuersa et aduersa de āni quantitate fuerit opinio.

Sertimum verbū. Premissam anni varietatem: variāq; distinctiōz oportet ad vniformē et completā anni solaris quantitatem reducē et in hoc theoloicā veritatez et astronomicā concordare: nam cum motus solis sit nobis metrum et mensura aliorū motuū celestium necesse est qualiscūq; computetur annus apud varias gentium nationes quod eorū anni reducantur ad mensurā anni solaris cōpleti et p̄fecti. i. circuit⁹ solis ab vno egnocio in idem equinoctiū: vel ab vno solsticio ad idem solsticiū: et ideo Aug⁹ p̄allegato li. xv. de ci. dei predictā opinionem de paruitate annorum prime etatis ita cōcludit. Prouide remouet hic error qui coniectura falsa: ita vult astruere scripturarū nostrarū fidem vt alibi destruat. et subdit. Porsus et tantus tunc dies fuit quāntus et nūc est: quē .24. hore diurno circulo nocturnoq; determinant: tantusq; mensis quantus et nunc est: quē luna cepta et finita concludit. et hunc mensem lunare ponit Aug⁹. 30. dierum: vnde videt quod computatio sacre scripture non per menses solares latinorum: sed per menses lunares hebreorū debet attendi: cui etiam concordat computatio astronomicarū tabularū. Postea magis ad propositū subiungit: tantus fuit tunc annus quantus et nunc est: quem menses lunares: additis p̄pter cursum solare quinq; dieb⁹ et quadrāte. i. q̄rta diei p̄te cōsumāt: et huic veritati theologice concordat antiq̄ astronomorū traditio: nā p̄dictā āni solaris q̄titate docuit Abzathis

qui fuit antiquissim⁹ astronom⁹ hebreoz. Concordant etiã canones tabularũ Azarchel⁹ z Alfonsij qui docent annos persarũ hebreoz z arabũ ad predictaz anni quantitatem reducere. Etsi annus nũ adhuc esset rectificatus qui non plene illã quartã partẽ diei continet vt supra dictũ ẽ: precisior fieret cõputatio subtractũ subtrahendis: z additis addendis. Sed insuper non est hic p̄termittendus q̄ astronomia p̄dicte veritati theologice concordat de longeuitate antiquoz: nam vt docet Alkabicij astronomi posuerũt varios años firdarios planetarũ qui habent respectũ ad longeuitatez nati videlicet maximos maiores z medios z minores. Exẽpli grã anni maximi firdarici sacri sũt. 465. iouis. 490. marti. 264. solis. 1410. veneri. 200. mercurij. 480. lune. 520. Ad istos aut años null⁹ puenit tpe nostro: tñ frustra ac sine fundamẽto eos posuissent astronomi: nisi ad eos quõs aliqui puenissent: in quo tñ mirum videtur q̄ tot anni attribuunt soli cum li. p̄allegato dicat Aug⁹ q̄ plures ad. 900. años transferint: nemo tñ ad. 1000. puenit: sed esse potuit q̄ aliqui puenierunt quos scriptura sacra minime cõmemorat: sicut idem Aug⁹ ibidem ait. Non omnes hoies qui tunc esse potuerunt scriptorẽ sacre huius hystorie necesse habuisse noiare: sed eos solos quos opis suscepti ratio postulabat: videlicet eos a quib⁹ per successiones ceterarũ generationum ex vno hoie propagatarũ perueniret ad abrahã: ac deinde ex eius femine ad populũ dei z ciuitatẽ eius ipsiusq; regem ac conditorem xp̄m. Jam vò ad id qđ ppositũ est: de annis firdaricis redeam⁹. Anni ergo maiores sacri sunt. 57. iouis. 69. marti. 50. solis. 120. veneris. 82. mercurij. 76. lune. 108. Anni vero medij saturni sunt. 43. cum dimidio: iouis. 45. cum dimidio: martis. 40. cũ dimidio: solis. 69. cum dimidio: vel fm quosdam. 39. cum dimidio: veneris. 45. mercurij. 48. lune. 66. cũ dimidio. Anni aut minores saturni sunt. 30. iouis. 12. martis. 15. solis. 19. veneris. 8. mercurij. 20. lune. 25. De his ergo años firdaricũ dicunt astronomi q̄ si minores aliquis transierit: ad medios puenire poterit sed medijs transactis: aliqui licet pauci ad maiores años pueniunt: sed postea declinant: que sententia astronomica theologice veritati concordat: quam libro p̄allegato idem Aug⁹ ita concludit. Tam magnos inquit años vixerunt illi antiqui vsq; ad amplius q̄. 900. quantos postea vixit abrahã. 170. z postea filius eius ysaac. 180. z filius eius iacob prope. 150. z nunc viuũt homines. 70. vel. 80. z non multo amplius de quibus dictus est: z amplius eis labor z dolor Ad confirmationem autem sacre hystorie de longeuitate antiquozum ibidez allegat Aug⁹ testimonia de magnitudinibus corporumque longe ampliores tunc fuerunt q̄ nunc sunt: vbi inducit Virgilij auctoritatez qua significauit maiora tunc corpora producere solem tellurem. Inducit etiam experientiam de ossibus gigantium que modũ alioz plurimũ excesserũt: sicut ipse se vidisse testat⁹ Inducit p̄pterea plinium scdm: q̄nto magis magisq; p̄terit sc̄li cursus minora corpora naturã ferre: qđ etiam Homer⁹ poetã notasse cõmemorat. postea subdit

quod dicit idem Plinius esse adhuc gentem ubi. 200. annos vivitur: unde concludit
Si ergo humanarum vitarum diuturnitates quas experti non sumus hodie.
habeant credunt incognita nobis loca: cur non etiam habuisse credant terra: an vero
credibile est alicubi esse quod hic non est. Et incredibile est aliqui fuisse quod
nunc non est. Sed de his ista sufficiant: ut id quod propositum est exequamur.

Verbum octavum. Ex premissa anni varietate: variaque acceptio non
procedit appens dissonantia seu discordia in hebreorum 7. 70. interpretum
sentencijs: seu in christianorum hystoriographorumronicis: super
computatioe annorum a mundi origine: hoc manifeste sequitur ex
premissis: quia licet hebrei utantur annis lunaribus: et latini solaribus
tamen lunares ad solares reducuntur ut dictum est. Nec illorum annorum differentia
potest illorum auctorum dissonantiam: que in annorum computatione notatur
efficere: sicut ex dicendis inferius consideranti clarius apparebit. De dissonantia
vero hebreorum 7. 70. interpretum de qua tactum est non intendo specialiter persequi:
sed solum contentari in verbo Augustini qui in libro. xv. preallegato ita concludit.
Illa inquit numerorum varietas que inter codices hebreorum invenitur et nostros
neque de hac antiquorum longevitate dissentit. Et si qua ita habet diversa ut verum
esse utrumque non possit: rerum gestarum fides ab illa lingua repetenda est: ex qua
interpretatum est quod habemus: que facultas cum volentibus presto sit: non tamen
vacat: quod 70. interpretes in plurimis que diversa dicere videntur ex hebreis codicibus
emendare ausus est nemo. Non enim est illa diversitas puta mendositas: nec
ego villo modo putandum existimo: sed ubi non est scriptorum error: ad eos divino
spiritu: ubi sensus esset consentaneus veritati: non interpretantur munere: sed
prophetantium libertate aliter dicere maluisse credendum est. De dissonantia
ergo que inter christianos scriptores reperitur: deinceps solum dicturus sum.

Nonnum verbum. Ad explicandum dissonantiam opinionum variarum
in computatione annorum a mundi origine: distinctionem etatum
mundi convenit prenotare. De his autem in pluribus locis tractavit
Augustinus in libro. iij. de doctrina christiana: in li. lxxiij. questionum: in
li. de catechizandis rudibus: et specialiter in fine. xxiij. li. de civ. dei.
Has etates sex diebus mane creationis adoptans ita distinguit
ut prima etas tanquam dies unus sit: ab adam usque ad diluivium. Secunda inde usque
ad abraham non equalitate temporis: sed numero generationum denas quippe habere
reputantur. Hinc iam sicut Matheus evangelista determinat tres etates ge-
nerationum usque ad christi subsequuntur adventum que singule denis et quaternis
generationibus explicantur: ab abraham usque ad david una: altera a david usque
ad transmigracionem in babiloniam: tertia inde usque ad christi carnalem natiuitatem
fuerunt itaque omnes quinque. Sexta nunc agitur generationum nullo numero
metienda propter id quod dictum est. Non est vestrum nosse tempora vel momenta que

pater posuit in sua potestate. Postq̄ tanq̄ in die septimo requiescet deus id ē nos in seipso faciet quiescere: et sic septima erit sabbatum nostrū cuius finis nō erit vespera. De sex predictis etatibus tractauerunt Ysidorus libro. 7. ethimologiarum: et magister in hystoria scolastica: et fere omnes catholici cronicarum scriptores quorum plures etiaz annorum notationes anotauerunt. de quib⁹ inter eos mira fuit opinionū varietas. Et quia primi annoz sūmatōres fuerūt 70. interpretēs: deinde Joseph⁹ Eusebius Hieronim⁹ Prosper Orosius Beda Ysidorus: ideo eorum opinionem hic scribere decreui. 70. ergo a mundi principio vsq̄ ad diluuium sū magistrum hystoziarum. 2244. annos posuerunt. Ipse vero Methodius. 2000. qui tantum per ciliades secula disponit: nec apponit annos si supersint: et ideo nihil certum de numero annoz posuit. Hieronimus autem non plene ponit. 2000. sed Josephus sū aliquos posuit. 2656. sū tamen alios hec litera videtur corrupta iuxta illos versus. Aurore tempus ad hoc ab adam iosepho teste fuerunt anni sexcenti milia pene duo. Orosius vero cui concordat Beda ponit in sūma ab adam vsq̄ ad ninū regem sub quo natus est abraham. 3184. annos. Eusebius vero in prefatione cronice sue quā Hieronimus de greco transtulit in latinum ita scribit. Cum diuinā scripturam diligenter reuolueris a natiuitate abraham vsq̄ ad totius orbis diluuium inuenies retrosum annos. 942. Item a diluuiō vsq̄ ad adam. 2242. in quibus nulla penitus nec greca nec barbara et vt loquar in cōmuni nulla gentilis inuenitur hystoria. Ex quo patet q̄ Eusebius concordat de ānis prime etatis cum 70. interpretibus nisi solum de ānis duobus quos vltra posuit magister hystoziarum vt patet superius quod forte ex vicio scriptoris factum est: patet insuper q̄ cū Eusebio totalr concordat Orosius: vnde verisimile est q̄ ipsi suā computatiōē a. 70. interpretib⁹ receperunt. Hieronim⁹ vero ab hebraica veritate: vnde cum Josephus hebreus fuerit mirū videtur q̄ computationes Hieronimi et vnum alioz tam abundanter excesserit. Ex pmissis igitur manifestū est q̄ in computatione annoz prime etatis magna fuit apud scriptores dissonantia. De alijs aut etatib⁹ non tanta: et ideo hic breuitatē causa ptransio. Contentus Ysidori computationē recitare: ipse nanq̄ ab adam vsq̄ ad archā edificatā cōputauit annos. 2242. in quo concordat cum. 70. deinde iungens primā et secundā etates ab adam vsq̄ ad abrahā numerat annos. 3284. in quo concordat cum Eusebio et cum Orosio: deinde ab adam vsq̄ ad dauid tres etates cōprehendens computat. 4224. deinde quatuor etates vsq̄ ad transmigratiōē babilonis. 4679. deinde vsq̄ ad xpm in quo est finis gnte et iniciū sexte etatē. 5210. et hec de mōi etatibus sufficiant de quibus finaliter illud notandum est qd̄ Eusebius in principio sue cronice signanter expressit videlicet in hebreis etiam codicibus dissonantes etatum annos inueniri plusq̄ vel minus prout interpretibus visum est legitari sequendum illud potius quod exemplorum multitudo traxit.

Verbum. 10. dissonantiarum opinionum de annis mundi usque ad christum
expedit recitare: nam ut in .ij. dubio propositum est nostrarum hystoriarum
seu cronicarum scriptores eos varie descripserunt. Et inter primos
accedat ille famosus Eusebius cesariensis episcopus: cui ibidem false
imponitur sex annorum milia posuisse: non enim est ita quod ex premissis
manifeste patet quod ab abraham et regno nini a quo suam cronicam inchoat procedit
per decades quibus. 124. numerat usque ad ioathan regem: deinde per olimpiades
usque ad christum qui secundum eum. 42. anno imperii augusti natus est: et. 15. anno tyberii
predicare orsus usque ad quod tempus annos recolligens ita concludit. Computant inquit
anni in partem annum. i. 15. tyberii cesaris a secundo anno instauracionis templi que facta
est sub altero anno persarum darii: anni. 548. A salomone autem et prima edificacione
templi anni. 1060. a moyses ex egressu israel et egipto anni. 539. ab abraham et regno
nini anni. 2044. a diluuiio. 2986. ab adam anni. 5228. ex quibus liquet intentum: sed
postea vnum valde notandum subiungit quod hic incidenter inserere dignum duxi.
Ihesus christus inquit mortem passus est anno tyberii. 18. quo tempore etiam in aliorum
ethnicorum comentariis hec ad verbum scripta reperimus solis facta defectio: bithi-
nia terremotu concussa: et in vrbe nicea edes plurime corruerunt que omnia his congruunt
que in passione saluatoris acciderunt. Scribit vero super his Glego qui olimpiadaz
egregius suppositor est in .xiiij. li. ita dicens. Olimpiade inquit. 202. magna et
excellens inter omnes qui ante eam acciderant defectio solis facta diei hora sexta
ita in tenebrosam noctem versus ut stelle in celo visae sint terreque motus in bithinia
nicene vrbis multas edes subuerteret: hec supradictus vir. Argumentum autem huius
rei quod saluator isto anno passus sit euangelium prebet in quo scribit post. 15. annum
tyberii cesaris tribus annis dominum predicasse. Iosephus autem vernaculus iudeorum
scriptor circa hec tempus die penthecostes sacerdotes primum commotionem locorum
etiam quosdam sonitus sensisse testatur: deinde ex addito templi repentinam subito
erupisse vocem dicentem. Transmigremus ex his sedibus: scribit autem supradictus vir quod
anno eodem pilatus preces secreto noctis imagines cesaris in templo posuerit et
statuerit: et hec prima seditionis et turbarum iudeis causa extiterit: hec Eusebius
sub. 202. olimpiade signavit. Sed ut ad id quod propositum est redeamus ex premissis
patet quod computatio predicta annorum usque ad tempus predicationis christi satis concordat
cum Drosii computatione usque ad tempus sue natiuitatis: nam ipse ad Augustum scribens ita
dicit. A primo homine usque ad ninum magnum ut dicunt regem qui natus est abraham
fluxerunt anni. 3184. qui ab omnibus hystorographis vel obmissi vel ignorati sunt
Anni autem ab abraham usque ad cesarem augustum. i. usque ad natiuitatem christi que fuit
anno imperii cesaris. 42. quoniam bella toto orbe cessarunt colliguntur anni. 2015. et sic
fiunt anni. 5199. ab adam usque ad christum secundum Drosium: cui concordat Beda: sed cum
Drosius et Beda ultra. 5000. ponant. 200. annos minus vno: fuerunt tamen qui ultra
200. posuerunt annos. 24. alij. 28. Isidorus autem quasi mediando inter istos ponit
sicut supradictum est ab adam usque ad christum annos. 5210. et ne aliorum computacionum
ignorare videatur ibidem subdit. Inuenimus ab initio mundi usque ad natiuitatem

xpi fm libz Orofi. 5 199. vel fm alios. 227. vl. 24. Ex quib⁹ patet q^d tota dissonantia inter pdictos catholicos scriptores de annis ab adā vsq^z ad xpm est de 29. vel. 30. ānis aut circiter: q̄ videret^r facilt^r posse concordari per vnū modū que tangit mgr hystoriarū in fine li. Regū ad determinandū trietates q̄ emergūt de colloatione regū iuda z regum isrl̄ videlicet q^d h⁹ modi varietates z alie p̄nt determinari per sinodoche: hoc est qz illi qui plures annos ponunt numerant partes pro toto ponentes q̄ncq^z annos incōpletos pro annis cōpletis z p̄fectis. Cuius signū est qz obmittūt annoz fractiōes sicut dies menses q̄rtas z tercias ac medietates annoz. Ubi aut esset tanta annoz differentia q^d per hunc vel p̄ alium rōnabilem modū non posset conuenienter concordari sicut idē ait hoc vicio scriptoris credendū est accidisse qui in p̄p̄rijs noībus z numeris sepe falluntur z idem docuit Aug⁹. xv. de ciuit. dei. Prima inquit diuersitas numeroz aliter se h̄ntium in codicibus grecis z latinis aliter in hebreis scriptoz tribuat errorē. Et postea subdit q^d cū diuersum aliquid in vtrisq^z codicib⁹ inuenitur q̄nquidēz ad fidem rerum gestarū vtrūq^z esse non potest verū ei lingue potius credatur: vnde in aliaz per interpretes facta est translatio. Hec igitur de latinis ānozum scriptoribus dicta sufficiant.

Sequitur de hebreis.

Aerbum. 11. De ānis mōi vtile est computatōz hebraicā annotare hanc computatōz diffuse p̄secutus est Vincentius in speculo hystoricali cuius dicta breuiter recolligā. Anno igitur. 600. vite noe inundauerūt aque diluuij: ab initio aut mundi. 1656. z ibi prima etas mōi terminata est q̄si infantia obliuioni data. Anno vō sc̄be etatis. 222. mōi vero. 1878. genuit nachoz filiū suuz thare in quo terminat^r sc̄ba etas que tñ vsq^z ad ortū abrahe extenditur. i. vsq^z ad annū thare 70. sic sc̄ba etas h̄uit ānos. 292. sic q^d ab initio mōi vsq^z ad ortū abrahe fluxerūt anni. 1948. z hoc fm veritatē hebraicā: fm vero. 70. longe plures. Ab abrahā aut vsq^z ad regnū dauid fuit tertia etas h̄ns annos. 940. in cui⁹ p̄ncipio regni incepit q̄rta etas: non vt quidaz dicunt pro regni iudeoz initio cū inchoasset a saule: sed pro inouatione p̄missionis olim plurib⁹ facte de xpo z regno xp̄iano. Siquidē iurauit dñs dauid veritatē de fructu ven:ris tui ponā sup sedem tuā. Et habuit hec etas annos. 485. vsq^z ad vltimā captiuitatem iudeoz: ab adam vero. 3373. igitur ab initio captiuitatis que iuxta p̄phetiam Jeremie. 50. ānis p̄seuerauit etas quinta exordium habuit que cōtinet annos. 500. z circiter. 90. que ad xpm terminata est. Ex quibus oībus ab adam vsq^z ad natiuitatem xpi vbi incepit secunda etas colliguntur anni. 3963. et hoc fm Vincentium qui vt asserit ex diuina hystoria iuxta beati Hieronimi translationē annoz numerū computauit: veruntamen vt idem ait. Ante abrahe tempora tam ante diluuiū q̄ post: multo plures in editione. 70. leguntur q̄ in nostra reperiantur. Et hoc patet ex supra allegatis ab Eusebio Orofio z Isidoro qui antiquam translationem secuti sunt quozum computatio predictam hebraicaz computationem

excedit annis . 1236. Postea vero subiungit Vincentius qd si maiorem illum numerum prosequi voluerimus & iuxta librum iudicii ab exitu de egipto vsq; ad edificationem templi. 600. annos numeramus: & insuper in regno Amon regis iuda. 12. annos quorum. 10. tantum apud hebreos habentur: computatis his omnibus inueniemus ab initio mundi vsq; ad natiuitatem dñi fm Beda que sequitur ecclesia. 5199. anos: vnde versus. Unum tolle datis ad milia quinq; ducentis. Nascenti dño tot dat Beda a prothoplausto. Nec mirandum est si hec Bede computatio adhuc ab ecclesia obseruetur: qz longe anteq; hebraica Hieronimi translatio in vsu ecclesie haberetur non solum Beda: & illi hystorographi quos xpiani vt dictum est insequuntur: sed oēs catholici doctores tam greci q̄ latini iuxta translationem. 70. annorum computationes obseruabant: vnde illam etiam sequitur Aug⁹. ij. de ciui. dei vbi ait qd sexti millenarij annoz mundi posteriora spacia suo tpe voluebantur: vbi incidenter notandum est qd Aug⁹ ibidem non assertiue vt quidam crediderunt: sed solum recitatiue ponit illam opinionem que dicebat qd primeuam creationem ideo distinxit deus per sex dies vt significaret qd omnia que per totam durationem seculi huius facere disposuerat in sex annoz millenarijs adimpleret hanc siquidem opinionem in pluribus locis & specialiter vt supra dictum est in fine libri de ciuitate dei assertiue repellit. Aliam quoq; in tytulo psalmi sexti illoz videlicet qui aduentum dñi ad iudicium post. 7000. annoz ab adam futurum crediderunt vt septem milia annoz tanq; septem dies transeant: deinde illud ips tanq; dies octaua adueniat. De talibus aut coniecturis quid catholice tenendum sit dudum satis probabiliter explicauimus in quodam sermone de aduentu dñi sup verbo. Scitote quoniam prope est regnum dei: sed his omissis ad propositum redeamus.

Verbum. 12. ad annoz mundi computationem expedit astronomicam considerationem adaptare. Hoc aut videtur fieri posse per tabulas astronomicas a diluio circa sed non supra: qz de superioribus anis vt ab Eusebio & Orosio predictum est nulli gentiles hystorographi aliquid tradiderunt: quare nec astronomi de illis tabulas ediderunt: sed illos annos ex sola diuine hystorie reuelatione suscepimus licet quidam iudei asserant tabulam astronomicam per quam coniunctiones solis & lune calculat Moysen tradidisse. Dico igitur qd a diluio citra possunt astronomi annos mundi certificare: qz a radice certa & era sumunt sue progressionis initium: nam fm tabulas Alfonsi differentia diluij talis fuit ad incarnationem christi qd eam precessit per annos . 3103. cum . 11. mensibus & . 29. diebus. Hi autem sunt anni p̄fici qui paulominus minores sunt annis romanis: quia p̄se suum annum ex. 365. diebus pretermittit quarta diei parte affirmant costare: quare manifestum est non idem initium sumi anni in vna temporis parte sicut apud latinos & grecos potest inueniri: sed circulariter per tpm deduci spacia. eozum quoq; menses. 30. continent dies preter octauum qui continet dies. 35

Quia ergo predicti anni perfici minores sunt annis romanis. Ideo a diluuiio vsq; ad xpm plures numerant q̄ romani: videlicet plures de duobus annis vno mense. 17. dieb⁹ minutis obmissis. Qd sic patet fm Alfonso: quia d̄ra diluuii z regis alfonsi sunt anni romani. 4353. menses. 3. dies. 12. minuta. 45. D̄ra vero incarnationis xpi z regis alfonsi sunt anni romani. 1251. menses. 5. nihil in dieb⁹ minuta. 15. Et sic subtracto minori de maiori remanēt a diluuiio vsq; ad xpm anni romani. 3101. menses. 10. dies. 12. minuta. 30. Ex quibus patet q̄ cum Beda ponit ab adam vsq; ad xpm. 5200. annos vno minus subtractū inde. 2242. annis quos ponunt. 70. vsq; ad diluuiū remanēt fm Bedam a diluuiio vsq; ad xpm anni. 2957. Et sic discor dat computatio alfonsi z excedit alfonsus Bedam de annis. 143. vel circiter. Et adhuc minus discordant ab alfonsio illi qui vltra computationē Bede ponunt. 11. annos vt Isidorus vel vt alij. 24. vel. 29. vel. 39. sicut ex supradictis patet. Cum vero Vincentius ponat ab adam vsq; ad xpm fm computationē hebraicaz annos. 3963. patet q̄ subtractis inde annis. 1656. quos ponit pro prima etate vsq; ad diluuiū remanēt fm eius computationē a diluuiio vsq; ad xpm anni. 2307. Et sic discordat a cōputatione alfonsi que dictā computationē excedit de annis. 795. vel circiter. Et dixi circiter propter fractiones quas hic omitto exprimere. Unde manifeste patet q̄ computatio Bede quā sequit̄ ecclesia multo magis propinqua est computationi alfonsi: videlicet de annis. 654. vel circiter. Quapropter videtur melius esse sequenda q̄ computatio vincentij. Maxime quia facilius potest concordari cum computatione alfonsi per modū supra tactū videlicet per synodochen: quia Beda annos integros sine fractionibus numerat. Alfonso vero annoz fractiones non omittit. Quia ergo astronomice considerationes que motus z coniunctiones octauę spere stellarū z planetarū demonstrant: in talibus computationibus debent (ut videt̄) obtinere principatū. Ideo alfonsi computationē sequar in sequētibus cōsiderationibus: que erunt de magnarū cōiunctionū temporibus.

Tercidecimū verbū. Ad annoz mūdi computationē volētibus magnaz tpa cōiunctionū adaptare: opus est cōiunctionū d̄ram precognoscere. Sciendum est igit̄ q̄ fm aliquorū modernorū astronomoz opinionē duplex est planetarū coniunctio. Una est superior que est triū planetarū superiorū. Et alia inferior que est quatuor inferiorū planetaz. Coniunctio vō supior est quadruplex maxima: maior: minor z media. Cōiunctio maxima est quādo cōiungunt̄ tres planete superiores. s. saturnus: iupiter z mars. Cōiunctio maior est saturni cum ioue. Minor iouis cū marte. Media saturni cū marte. Magna autē cōiunctio est saturni z iouis in p̄cipio arietis que fit i. 960. annis semel. Et fm albumasar z astronomos antiquos dicebat̄ maxima: vt notauī in tractatu de legibus

z sectis: qđ pater etiã p alkabiciũ dñs quarta sui introductorij. vbi dicit qđ ma-
 ior ex omnib⁹ cōiūctionib⁹ est cōiūctio saturni z iouis in inicio arietis. Secūda
 vō eoz cōiūctio vt ibidē ait: est i inicio vniuscuiusq; triplicitatē. Et hoc in .240.
 ānis Jungunt enī in vnaq; triplicitate duodecies. i. faciūt i vnaquaq; triplici-
 tate. 12. cōiūctiones. deinde mutat eoz cōiūctio ad triplicitatē que hāc suc-
 cedit. Tercia cōiūctio est saturni z martis i inicio cancri: que fit in oib⁹ .30. an-
 nis. Quarta vō cōiūctio fm alkabiciũ est saturni z iouis in vno quoq; signo se-
 mel que fit in oib⁹ .20. annis. Sed qz circa magnas cōiūctiones nra versat in-
 tentio: de medijs z minorib⁹ cōiūctionib⁹ supioꝝ planetarũ de varijs quoq; tã
 ipse z q; inferior planetarũ cōiūctionib⁹: nihil hic ampli⁹ dicturi sumus: qz illo-
 rũ multitudo maiorē requirit tractatũ. Juxta doctrinã ptolomei in centiloquio
 verbo. 51. vbi ait. Nō obliuiscaris. 120. cōiūctionũ que sunt in stellis erraticis
 In illis enī est maior scia eoz que fiunt in hoc mũdo zc. Et ibi haly illarũ cō-
 iūctionũ dñas breuiter annotauit.

Quartūdecimũ verbũ. Magnarũ cōiūctionũ significationes hic
 cōueniēs est breuiter explicare. Nā cū dicat ptolome⁹ vbi statim
 allegatũ est quod in illis. 120. cōiūctionib⁹ est maior scia eoz que
 fiunt in hoc mũdo: n̄ magnas cōiūctiones quas p̄dixim⁹: repe-
 rim⁹ maioris efficacie fuisse ad maiores mutationes in hoc secu-
 lo factas. Nā cōiūctiones illoꝝ superioꝝ planetaz. sicut ait mes-
 sahari significāt res maximas: z maxime mirandas ppter tarditatē mot⁹ eoz.
 Et i hoc cōcordāt oēs astronomi. qz nūq; fuit aliqua istarũ cōiūctionũ: sine ali-
 qua magna z notabili mutatione i hoc mũdo. Quib⁹ cōcordat aristoteles in li-
 bro de nã z pprietatib⁹ elemētoꝝ. vbi ait. Qz anni vbertas z sterilitas fiunt per
 stellarũ p̄mutationē in signis diuersis sup climata septē. Et mortalitates gen-
 tiũ p̄teritarũ: z regna vacua fiūt apud cōiūctionē stellarũ duarũ saturni z iouis:
 p eoz enī p̄mutationē de triplicitate ad triplicitatē accidunt accidētia magna.
 Sed in sp̄ali loquendo de cōiūctione maxima triũ supioꝝ dicūt astronomi qđ
 si illā aspexerit sol: illa significat nouas sectas z regnoꝝ mutationes z destru-
 ctiones aliquoꝝ climatũ p magna pte z significat p̄hiam. Et si isti tres plane-
 te cōiūcti fuerint in casib⁹ suis significabit siccitatē z sterilitatē nisi sint fortuna-
 ti vt innuit Albert⁹ in de natura z pprietatib⁹ elemētoꝝ: Et euenit effect⁹ fm cō-
 ueniētiã fortitudinis eoz: vñ si fuerit illa cōiūctio i signo igneo significabit ter-
 re sterilitatē. Si i signo aqueo: pluuiarũ mltitudinē. Si i signo aereo: vētoꝝum
 fortitudinē. Si i signo terreo: frigoris supfluitatē. Et si fuerit cōiūctio in signis
 masculinis: sigt decremētũ aialiũ masculinoꝝ. De cōiūctione vō maxima satur-
 ni cū ioue i p̄cipio arietis dicūt qđ sigt res sectarũ nouarũ. Et si iupit̄ fuerit for-
 tioꝝ significabit bonũ. Et si saturn⁹ fuerit fortioꝝ: significabit maximũ decremē-
 iũ z tribulationes. Et si illa cōiūctio fuerit i signis igneis: sigt terre siccitatē z ste-
 rilitatē: z silr fit i signis aereis: sed i signis aquatic⁹ sigt inundationē aquaz z
 pestilētiã nisi fuerit impediti. De significatione aut illaz cōiūctionũ transeo gr̄a

brevitatē. Et qz iste magne cōiūctiōes magz ad ppositū p̄tinēt eo q̄ magz pos-
sūt applicari ad dictamīa p̄phiaz z mutationes sectaz z euer⁹ admirādaz rez

Verbū quātūdecimū. Magnaz cōiūctiōnū q̄ fuerūt a diluuij tpe nu-
merū possum⁹ a posteriori veracit⁹ calculare. Hoc enīz data certa
radice facili⁹ fieri poterit p̄supposita vltia cōiūctiōe triū superiorū
planetarū q̄ fm astronomos fuit anno xp̄i . 1345. die marcij. 24.
in. 19. gradu aq̄rij vel ppe: q̄ cōiūctio fm leopoldū aq̄s diminuit
z victualia generat z ex cōsequēti pestilētiā sigt maximā vt patuit p̄ effectū eua-
cuationis gētū a regnis z climatib⁹ varijs. Aliozq̄ plurimū maloz sequētūz
quoz vsq̄ nūc remanēt vestigia. Ab hac igit cōiūctiōe possum⁹ a posteriori cō-
putādo. s. retrosū p̄cedētes cōiūctiōes files calculare: qd̄ sic ostēdit. Nā fil⁹ iū-
ctis annis a diluuiō vsq̄ ad xp̄m cū annis a xp̄o vsq̄ ad cōiūctiōē p̄dictā p̄z q̄
a diluuiō fm alfonsū vsq̄ ad eā fuerit āni. 4446. mēses. 20. dies. 12. mi. 30. vñ
manifeste seqt⁹ qd̄ si hec cōiūctio fiat i oib⁹. 224. ānis vt aliq̄ dicūt sequētes tabu-
las p̄phacij iudei. Hoc sūd amēto (exempli grā) p̄supposito: facile erit calcula-
re quot tales cōiūctiōes vsq̄ ad diluuiū p̄cesserūt. Et cōsitr⁹ possent calculari ille
q̄ fuerūt añ diluuiū: z significari p̄ q̄t annos a p̄cipio mūdi fuit p̄ma talis cō-
iūctio: si de illoz annoz nūero eēt nobis certitudo. S; nō habem⁹ eram certā
seu radicē isti⁹ cōputatiōis p̄pter dissonātiā opinionū de ānis a p̄ncipio mūdi
vsq̄ ad diluuiū. S; hic diligēt aduertēdū ē q̄ lz fm aliq̄s astronomos moder-
nos p̄dicta triū supioz planetarū cōiūctio dicat maria p̄p̄ planetarū cōcurrē-
tiū pluralitatē. Tñ fm antiq̄s astronomos cōiūctio saturni z iouis in p̄cipio
arietis simplr d̄r maria p̄p̄ effectū (q̄s sigt) magnitudinē. Est enī maxiaz rerū
significatiā magz q̄ alia p̄dicta: sicut oēs cōcordāt astronomi. Tñ respectu illi⁹
maxie i capite arietis q̄ fit i. 960. ānis. Alie cōiūctiōes saturni z iouis dicunt⁹
magne: maiores z medie sicut notat alkabici⁹ vbi sup̄. Et vt i p̄allegato tracta-
tu de legib⁹ z secti⁹ pleni⁹ exp̄ssuz est. Quib⁹ cōcordat leopoldus q̄ alioz astrono-
moz snias cōpēdiōse recollegit. Nā i q̄nto tractatu sui introductorij ita scribit
Generales z maiores mūdi alteratiōes z mutatiōes sciunt⁹ p̄ cōiūctiōes satur-
ni z iouis i capite ariet⁹ i. 960. ānis: z hec fm eū in supiori tractatu maria est in
mūdo. Et sigt mutatiōē i secti⁹ z i regnis. Secūda est cōiūctio eoz in. 240. an-
nis fm mutatiōē eoz de vna triplicitate i aliā: q̄ etiā magnā alteratiōē i mū-
do sigt Tercia est cōiūctio saturni z mart⁹ i. 30. annis i inicio cācri vbi est saīni
debilitas z casus martis. Quarta est cōiūctio saturni z iouis in. 20. annis q̄ fit
duodecies in. 240. annis: hec ille varijs i locis scripsit: multaq̄ alia q̄ ad p̄posi-
tū possent induci. S; ista p̄nūc sufficiāt. Ex q̄bus oib⁹ colligit⁹ q̄ valde videret⁹
expediēs: vnā vltimā saturni z iouis maximā cōiūctiōē i capite arietis calcula-
re. Et ab illa sicut sup̄ tractū ē a posteriori retrosuz cōputādo p̄cedētes ei files
cōiūctiōes nūerare. qz si eaz tpa notauerim⁹: z ad ea historias applicem⁹ iuente-
mus p̄fecto circa hmōi tpa magnas z mirādas mutatiōes i b̄ seculo euenisse.

Arbū sextūdecimū. Per predictā cōiūctionū maiorū calculatio-
nem a posteriori: nō possumus annos ab origine mundi certitu-
dinaliter verificare: nec circa hoc opinionū dissonantiā cōcorda-
re. Hoc manifeste patet quia s̄m peripateticos qui mūdū a pte
ante ⁊ a parte post perpetuus opinant magnarum cōiūctionum
inuētio nihil agit ad mūdi etatem numerādā. Scōm vero eos
qui ponūt mūdum habuisse principiū ⁊ finem etiam habiturum: nō possunt a
posteriori calculari anni qui fuerunt a principio mūdi vsq; ad primam cōiū-
ctionem maximā: nisi data certa radice pro computationis fundamento: sicut
supra tactū est. Utrū aut a priori possit prima cōiūctio inueniri: ⁊ per hoc mūdi
etas a suo principio calculari ⁊ veraciter certificari: deinceps probabiliter tēta-
re magis q̄ certitudinaliter tractare proponim?

Decimū septimū verbū. Multū videt̄ difficile magnarū cōiūctio-
nū calculationē a priori ad annos mūdi certitudinaliter appli-
care. Applicatio enī harū cōiūctionū pōt adhuc dupliciter cōsi-
derari. Unus modus est a posteriori: alius a priori. Prim⁹ proce-
dit ab vltima cōiūctione ascēdēdo ad precedētes. Secūdus aut
a prima cōiūctione descēdēdo ad subsequētes. Prim⁹ vero mo-
dus est facilior vt ex predictis patet. Secūdus aut difficilior: vt ex sequētib;
manifestū est. Nā iste modus pcedēdi p̄supponit pro sūdamento figurā celi: ⁊
dispositionē planetarū que fuit i mūdi principio: ⁊ inde calculat primā cōiūctio-
nē ⁊ ex illa ceteras. Sed illud fundamētū est multū incertū: ⁊ maxie qz circa h̄
magna est varietas opinionū. Hebrei nāq; in egnoc̄tio vernali dicūt mundū
factū esse. Arabes vō i solstitio estiuāli. Egyptij aut i egnoc̄tio autūnali. Et ro-
mani i solstitio hyemali: sicut super⁹ notatū est: vbi de anni principio agebatur.
Difficile ergo est certitudinaliter scire: que istarum opinionū sit verior. Illā m̄
hic psequar: q̄ apud astronomos cōiter obseruat̄. Et hec est opinio hebreoz.

Verbū decimū octauū. Occasione difficultatis p̄misse vtile videtur
de creatione luminariū ⁊ eoz primitiua dispositione: opinionem
theologoz ⁊ astronomoz discutere. Et vt a capite. i. a prima mū-
di die sumamus exordiū. Sciendū est q̄ doctores theologi ⁊ spe-
cialiter Augustinus de prima luce: que prima die facta legit̄. Et
de luminariis celi (que quarta die facta sūt) multas mouet questiones quas
guilhelmus altissiodoren̄s. in secūda parte sūme sue prosequit̄. Sed de his tres
solū tāgere pponim⁹: que magis ad ppositū p̄tinere vident̄: prima igiŕ questio
est: qualis illa lux faciebat diē ⁊ noctē. Et hic est duplex mod⁹ dicēdi vnus s̄m
doctores grecos: videlicet damascenū ⁊ basilij. Alius s̄m latinos. Illi enim
dixerūt q̄ lux illa seu nebula lucida emissionē ⁊ cōtractionē radioz suoz die ⁊
noctē faciebat: hoc aut dicebāt esse i p̄tate ipsi⁹ lucis: nō p virtutē p̄pria: sed p

preceptionē diuinā. Cuius forte factū est in passione dñi qñ sol dicitur obscurat⁹
fuisse: nō quidē natura sed diuino precepto. Et sic intellexerūt doctores greci
fuisse in illo primo triduo. Alius est mod⁹ dicendi fm doctores latinos quem
Beda ⁊ alij expositores cōiter sequunt: qz sicut dicit bonauētura sup secundū
sūiarū dis. 13. hic mod⁹ videt esse rōnabilior: ⁊ virtuti naturali primior: videlz
qz lux illa noctē ⁊ diē faciebat suo motu ⁊ reuolutiōe: sicut postea sol fecit sua
actione. Nā lux illa intelligit facta fuisse vbi nūc est sol: ⁊ ex illa formatus cre-
dit esse sol: ⁊ ita quodāmodo solis similitudinē in distinctione diei ⁊ noctis ha-
buisse estimat. Et hic mod⁹ pbabili⁹ sustinet. Sed hic orit̄ secūda questio: quia
si lux illa p suū motū faciebat diē ⁊ noctē cū ipsa fuerit ante pducta tanqz mo-
ta: sequit̄ qz ipsa fuerit pducta añ omnē diē: ergo ipsa nō fuit opus prime diei.
Si vero dicat̄ qz simul cepit esse illuminare ⁊ moueri: querit̄ vbi primo incepit:
Aut enī ex oriēte: aut ex occidēte: aut ex aliqua alia parte celi. Si ex oriēte er-
go videt̄: qz primo fuerit mane ⁊ postea vespere. Et hoc est contra scripturam
q̄ dicit: vespere ⁊ mane dies vn⁹. Si ex occidēte ḡ videt̄ qz lux cepit in occasu:
qđ est incōueniēs. Si in aliq̄ pte alia vt in meridie: tūc videt̄ qz ille dies nō ha-
buerit. 24. horas: qđ est cōtra expositores. Et iō quō est vbi lux illa primo fa-
cta fuerit: ⁊ qualiter inde diē ⁊ noctē fecerit. Ad quā q̄stionē ibidē rīdet Bo-
nauētura. Qz formatio illi⁹ lucis fuit opus prime diei. Non qz prima dies ip̄az
lucē p̄cesserit: sed qz simul incepit dies cū luce. Quāuis enī motus rei sequat̄ eē
rei fm nām: tñ duratione pōt simul cū mobili incipe. Et querat̄ vbi lux illa ince-
perat moueri. Rīdet̄ vbi facta fuit. Sed de loco vbi facta est due fuerūt opi-
niones. Quidā enī dixerūt qz lux illa facta est in meridie duplici rōne. Prima
qz lux illa primo faciebat vespere ⁊ mane sicut dicit scriptura: ergo videt̄ qz pri-
mū tenderet ad occasum: qz redieret ad ortū. Alia rō est: qz dei p̄fecta sunt opa.
Et ideo diē ⁊ lucē fecit in sua plenitudine: ⁊ iō in meridie. Et hoc videt̄ sentire
beda ⁊ alij expositores qui dicūt primū diē plena luce cepisse. Et si obiiciatur
qz tunc a principio diei vsqz ad mane nō fuerūt. 24. hore. Respondet̄ qz sex ho-
re hui⁹ diei p̄cesserant successione t̄pis p̄rāseunte: ppter mutabilitatē ipsi⁹ ma-
terie. Et postea sexta hora q̄ est in numero p̄fecto facta est lux qđ est corp⁹ per-
fectū in sui natura in plena ⁊ p̄fecta irradiatiōe videlicet in meridie. Et cū eēt
tūc temp⁹ equinoctiale vsqz ad occasuz fuerūt sex hore. Et postea vsqz ad ortuz
sequētis diei fuerūt. 12. Et sex p̄cesserāt ante formationē lucis post creationē
celi ⁊ terre. Et ita fact⁹ est dies nālis perfectus ⁊ integer. Alia opinio est qz nō
fuerit mora t̄pis interiecta inter creationē ⁊ distinctionē: sed statim post crea-
tionē celi ⁊ terre p̄duxit dñs lucē. Ita qz posteri⁹ nā: sed simul duratione. Sed
isti dicūt qz lux illa cepit in oriēte ⁊ sua reuoluntione p̄fecta: tendēdo ab eodem
puncto in idē fecit diē nālē. Et hoc videt̄ hugo in libro de sacramētis sentire.
⁊ istud videt̄ satis pbabile: vt ibi cepit lux illa in die primo vbi conditus est sol

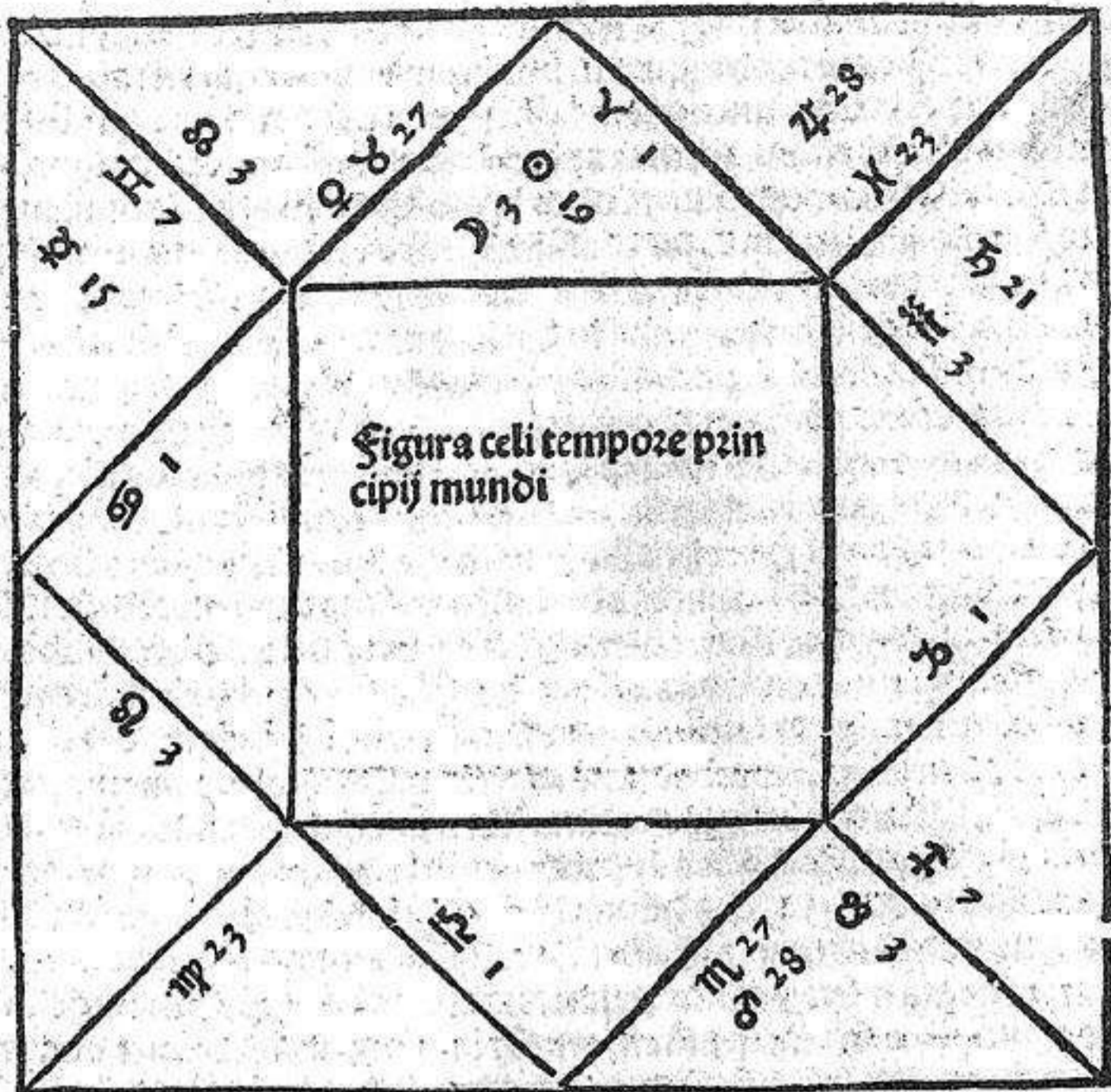
in die quarto. Tradit enim sol quarta die conditus fuisse in oriente et non in meri-
die et luna in occidente. Et si obijciat quod prius ergo debuisset scriptura dixisse: factum
est mane et postea vespere. Dicendum quod sicut tangit magister iniaz in dis. p. allega-
ta. Mane dicit finem precedentis: et ex hoc dicit quandam obscuritatem: propter hoc non
dicit terminum diei in incipit: sed noctis consumationem. Et quia in prima lucis formatione
non precessit nox. Ideo dicitur dies illa cepisse a plena luce: ac si fuisset in meridie. Non
ergo dicitur fecisse prius mane: quia non precesserat nox: sed prius vespere: quod est finis diei: et
postea mane quod est finis noctis: quia prius fecit diem et postea noctem. Unde finaliter
concludit predictus doctor quod tam hic modus dicendi quam precedentis satis est probabilis.
Nec est facile discernere quis eorum plus habeat veritatis. Ideo quicumque istorum
modorum dicat non est facienda magna vis. Sed tamen hec ideo ex variis doctorum
theologorum sententiis recitari ut appareat: quod ab eis astronomorum communis opinio
non discrepat: sed in tribus concordat. Primo in astronomica ratione distinctionis
diei et noctis et 24. horarum in motu illius lucis: quam primis tribus diebus supplet vice
solis. Secundo quod illa lux et sol (quae eidem successit) conditi sunt in eoque nocte. Tercio quod
sol conditus est in plena luce. Et secundum aliquos theologos in meridie. Et hec communis
omnium astronomorum opinio. Ideo incipiunt diem computare a meridie: quia tunc est sol in
maiori virtute. Alii tamen ex variis considerationibus dies aliter distinguere consueve-
runt: ut greci a mane in mane: quia tunc primo apparet sol. Hebrei a vespere quia tunc
incipiunt solemnizare. Christiani a media nocte: quia tunc natus est Christus. Uersus. Mane
diem greca gens incipit astra sequentes. In medio lucis iudei vespere sancta. In
choat ecclesia medio sub tempore noctis. Sed restat tertia difficilis questio de prime
ua solis et lune dispositione. Utrum scilicet conditi fuerunt in coniunctione vel opposi-
tione: et hoc est quod in hoc passu querit Augustinus utrum luna creata fuerit prima
vel plena: quam questionem persequitur dictus altissiodorenus. ubi supra: et eandem tangit
glossa. ibi fiant luminaria etc. ubi allegans Augustinus ita dicit. Luna post equinoctium
vernale vespere plenaque precedentis pascale terminum facit. Que regula usque hodie
viget de qua cum querat an plena vel prima facta fuerit. Respondendum est deus
quoracumque fuerit perfectam fecisse: quia (ut aiunt) non decebat deum illa die aliquid im-
perfectum facere. Alii dicunt quod luna prima facta sit non. 4. quia nemo sic incipit numera-
re. Si tamen deum aliquid imperfectum fecisse dicat reprehensibile non est. Quod enim ab illo in-
choatum est ab illo et non ab alio perfectum est. Creditur etiam ideo plena facta quia verba
70. interpretum sic habent factum cum inchoatione noctis quod fit cum plena est. Ex qua
glossa patet quod de hac questione duplex fuit opinio et utraque tetigit Augustinus. ij. li. de tri-
ni. Ibidem finaliter ita concludens. Ego autem mediis inter istos ita sum ut neutrum asseram
Sed plene dicam siue primam siue plenam lunam deus fecerit fecisse perfectam. Pro cuius
questionis ampliori declaratione Sciendum est quod cum luna in principio creata fuerit
in materia informi quam scilicet facta sunt celum et terra. Ipsa inde quarta die facta est in
sua perfecta specie atque plenitudine: quia cum dei perfecta sint opera: ut dicit scriptura.

ra. Undecens fuisse deū tūc eam impfectā creasse. Et ideo fm qđ ait Augusti-
 nus. Ipsa tūc facta est in plenitudine essentie ⁊ plenitudine luminis accidēta-
 lis quā semp habet a sole quātū in se est quādo nō est eclipfis :licz quāqz nobis
 apparet corniculata: Et iō pbabiliter dicere possum⁹ eam nō fuisse creatā ple-
 nā illa plenitudine vfitata apud nos. Et fm hanc viā vt dicit altissiodoren. pa-
 tet solutio ad obiecta opinionis aduerse. Quare ccedimus qđ luna facta est in
 plenitudine speciei: lz nō in plenitudine luminis accidētalis quo ad nos. Nec
 sic est indecēs deū aliqd impfectū facere: cū ei⁹ solius sit impfectio pfectionem
 addere. Nec etiā obuiat qđ dicit textus lumina facta inde in inchoatione no-
 ctis quo tpe nō apparet nisi cū est plena: ppter qđ dicūt eā in plenilunio esse fa-
 ctā: Nā fm eū qđ dī in inchoatione noctis: sic est intelligendū. i. in principatu:
 qđ innuit greca trāslatio que habet archin vbi habem⁹ inchoationē ⁊ interpra-
 tur grecum illud principatus. Hec de pñti q̄stione ex tantoꝝ theologoꝝ dictis
 collegi vt notescat qđ a pbabiliori eoz snia nō discordat cōis astronomoꝝ opi-
 nio: q̄ ponit lunā nec primā nec factā fuisse: sed quartā vt patebit.

Quērbū decimū nonū. Presupposita cōi tam theologoꝝ q̄ astro-
 nomoꝝ opinione qđ mūdus creat⁹ est in egnocio vernali sole ex-
 istente sub ariete. Et ex hoc csequenē primā alioꝝ planetarū dis-
 positionē (quā vocāt figurā seu faciē celi) possum⁹ describē. Pro
 cui⁹ figure declaratione p̄mittēda est snia Albumasar ⁊ sui tran-
 slatoris hispalensis in introductorio ad sciam iudicioꝝ astroꝝ
 vbi tractatus. v. in dīa. vij. sic ait. Cūqz scirem⁹ domos in quibus exaltant⁹ pla-
 nete ⁊ fortitudinē vniuscuiusqz eoz in eodē signo volum⁹ scire terminū grad⁹
 exaltatiōis vniuscuiusqz planete ī signo. Rediim⁹ itaqz ad B. qđ dixeram⁹ ī tra-
 ctatu. ij. Qđ inceptio ex diuisione esset a sole: ⁊ ex medio diei ⁊ inicio ariet⁹: ⁊ ex
 luna eq̄litate ⁊ ex medio celi: qz sol ascēdit dū ingredit⁹ arietē ⁊ incipit dies au-
 gmētari ⁊ dies est cā noctis: ⁊ medi⁹ dies est fortioꝝ t̄pib⁹ diei. Nā ⁊ ascēiones
 ⁊ ortus ascēdētis mūdi sup eos. In loco autē lineę equalitatis signoꝝ ascensio-
 nis ⁊ ascēiones mediꝝ celi eoz sūt motus: ⁊ p̄ silem ascēionē circuli signoꝝ
 in lineā egnociale fit mot⁹ signoꝝ in medio celi totius mūdi. Et s̄lr grad⁹ ex-
 altationis planete est omnimode p̄ vnū esse. Ob hanc itaqz cām facta est ince-
 ptio diuisionis ex loco circuli directi: ⁊ ex medio celi sup lineā equalitatis. Et
 iam notauim⁹ qđ cū fuerit primū minutū arietis ī medio celi sup lineā eq̄litate
 erit primū minutū cancri ascēdēs. Quōqz dixerūt antiq̄ qđ cācer sit ascēdēs mōi
 Et est diguū vt sit ascēdēs initio incremēti mūdi grad⁹: in q̄ cōfortat⁹ iupit⁹ ex
 cancro. hec ille. Ex quib⁹ habem⁹ fundamētū describēdū figurā astronomicaꝝ
 ad tempus inceptiōis mūdi In qua sic procedem⁹: p̄mo ponem⁹ primū gradū
 cācri ascendens mundi. sc̄bo p̄mū gradū arietis pro medio celi: tercio p̄mū
 gradū cap̄corni pro septima domo ⁊ primū gradū libe pro angulo terre.

Et hi vocantur quatuor cardines: seu quatuor domus angulares. Deinde ponem⁹ domos succedentes videlicet secundam undecimam et quintam et octavam. Secunda erit 3. gradus leonis. 11. erit. 27. thauri quinta erit. 27. scorpionis. octava erit. 3. aq⁹ rii. Postea veniem⁹ ad cadentes que sunt. 3. 6. 9. 12. 3. erit. 23. virginis. 6. erit 7. sagittarij. 9. erit. 23. pisciu. 12. 7. geminoz. Postremo ponem⁹ planetas in eor⁹u domib⁹ (in quib⁹ creati sunt) cum gradib⁹ ear⁹ exaltationu. Exceptis sole et luna qui in locis ear⁹ exaltationu ponendi sunt ut sequens tabula declarabit. Saturn⁹ ponit⁹ in aquario in domo sua: alias in gradu sue exaltationis. 21. Jupi⁹ ponit⁹ in sagittario vel in piscib⁹ secundum aliquos qui dicunt quod ibi magis gaudet in domo sua in gradu sue exaltationis. 28. Mars in scorpione in domo sua in gradu sue exaltationis. 28. Sol in ariete in gradu arietis sue exaltationis. 19. Ven⁹ in tauro in domo sua in gradu sue exaltationis. 27. Mercuri⁹ in domo sua in geminis in gradu sue exaltationis. 15. Luna in thauro in gradu sue exaltationis. 3. Caput draconis in geminis in gradu sue exaltationis. 3. Cauda draco. in sagittario. in gradu sue exaltationis. 3. Ex premissis patet primo quod sol et luna non fuerunt creati in coniunctione vel oppositione seu plenilunio. Sed luna quarta vel quasi. Et ad hoc videtur congrua convenientia: quia cum de illa luce que prima die facta est: sol et luna postea quarta die facti dicantur: verisimile videtur quod tunc in eadem habitudine adinvicem fuerint: in qua fuissent si prima die in coniunctione creati extitissent. Secundo patet quod venus et luna erant in eodem signo videlicet in thauro. Tercio patet quod luna transeundo per caput draconis coniungebatur mercurio in signo geminoz. Et hec fuit prima coniunctio mundi secundum presentem figuram: deinde cum alijs planetis coniungebatur usquequo applicabatur ad solem quod fuit. 27. die vel prope ab ipsoz creatione. Unde sequitur quod hec prima lunatio ad sui perfectionem requirebat illos tres dies precedentes creationem solis et lune: alias non fuisset. 30. dierum. Quarto patet quod in hac figura non ponitur mercuri⁹ in domo sua in virgine: in qua dicitur gratulari et gaudere: sicut ponuntur alij planete in suis domibus principalibus: sed in geminis: quia mercuri⁹ non potest distare a sole per duo signa: cuius oppositum dicunt aliqui asserentes ipsum creatum in virgine tamquam in domo sua principali. Et hec que dicta sunt clarius patebunt ex subscripta figura.

Verbum vicesimū. Supposita premissa figura celi per eaz a priori possumus primam coniunctionem maximam consignificare: et a posteriori per tabulas astronomicas vnam aliam cōiunctionem similem inuenire: et ex eis per aliarum huiusmodi cōiunctionum calculationem legitimā: verum numerum annoꝝ mundi seclusa opinionū variarum dissonantia certitudinaliter concludere: hoc vltimū verbū tria principaliter contenta continet: quorum tertium facile est duobus primis suppositis: sed in illis est magna difficultas: non vnus hominis: sed plurimorū peritorum iudicio terminanda: nam sicut supra dictus est: valde difficile videt̃ predictam figuram celi et per consequens coniunctiones per eam cōsignandas certitudinaliter verificare. Et ideo hic nō procedemus s̃m calculationes equatā et precisam: sed veritati propinquam: quorundaz astronomoꝝ opinionem satis probabiles insequentes. Prima igitur cōiunctio maxima saturni et iouis in capite

arietis: fm eos fuit anno a pncipio mundi. 320. vel circiter: et hanc fm figuram
predicta a priori pbare nitunt: quia in minori tpe iupiter qui est satno velocior
non potuit ad predicta diuersionem satni puenire vt patet comparando eorum
cursus adinuicē. Qd etiam confirmant per considerationē minorū coniunctionum
et dicunt fuisse. 16. in numero diuersiones h^o modi: quarū primā ponūt in piscib^o
scdā in scorpiōe: terciā in cancro: quartā prope vltimū arietis gradū: quintā
in sagittario: sextā in leone: septimā in thauro: octauā in capricorno: nonam in
virgine: decimā in gemis: vndecimā in aqrio: duodecimā in libra: tredecimam
in cancro: decimā quartā in piscib^o: quindecimā in scorpiōe: sedecimā in leone:
per q̄s fm eos secuta est illa diuersione in pmo gdu arietis vel ppe infra. 6. grad^o
et hec fuit pma maxima diuersione a no. 320. vel circiter: qz tot ānos cōtinent. 16.
diuersiones p̄dicte: cum vnaq̄q; in. 20. ānis fiat. Scda maxima diuersione fuit a
pncipio mudi. 1280. vel ppe: et hec p̄supposita illa prima sicut oēs seq̄ntes clare
probāt per additionē. 960. annoꝝ ad diuersionē maximā precedentē. Tercia
ergo fuit a no. 2240. vel circiter: et hic concludo a posteriori illud qd Arabs astro/
nomus dixisse reperitur ante diluuiū per spaciū duoz annoꝝ vel circiter fuisse
vnā diuersionem magnā satni et iouis in ariete: vnde pbabile videt̄ qd hec fuit
pcialis causa diluuii inquantū ad talē effectū causa naturalis occurrere potuit vt
supra dictū est. Quarta diuersione maxima fuit a pncipio mudi a no. 3200. diluuiū
vno a no. 958. vel ppe. Quinta fuit a no mudi. 4160. a diluuiū a no. 1918. vel circit̄.
Sexta fuit a no mundi. 5120. a diluuiū a no. 2878. vel prope: et hec fuit ante xp̄i
incarnationē annis circiter. 225. Septia fuit anno mudi. 6080. a diluuiū. 3838.
vel circiter: et hec fuit a no post incarnationē xp̄i. 735. vel ppe. Sic ergo in sūma
fuerunt a pncipio mudi vsq; in pntem annū xp̄i. 1414. septē diuersiones marie
tres ante et quatuor post diluuiū. Octaua vero erit a no mudi. 7040. a diluuiū. 4798
a xp̄i incarnatione. 1693. vel circiter: et hanc non solū a priori per viā predictā
dicunt esse probatā: sed etiā a posteriori sufficienter posse pbare ex tabulis astro/
nomicis per calculationē legitimā: et sic fm eos ambe vie a priori scz et a poste/
riori in seinuicē concurrunt: et concorditer conueniunt: quib^o p̄suppositis manifeste
concluditur qd ab incio mundi vsq; ad diluuiū fuerunt āni circiter. 2242. et in hoc
verificat̄ cōputatio fm. 70. interptes quā segtur ecclia. A diluuiū vero vsq; ad
xp̄m fm calculationē Alfonso vt supra patet fuerūt āni. 3101. menses. 10. dies
.12. et. 30. minuta q̄ sunt minuta diei et valent dimidiū diei: et in hoc concordat cū
Albumasar: et sic a pncipio mundi vsq; ad xp̄m fuerunt āni. 5343. cū vno anno
imperfecto et q̄si incōpleto vt supra patet: et in hoc nō verificat̄: sed corrigenda est
cōputatio Bede et alioꝝ quos vulgariter segtur ecclia in aliquib^o particularib^o
locis: et in p̄dicta tam a p̄ori q̄ a posteriori annoꝝ mundi computatione vsq;
ad xp̄m concordant maxime diuersiones p̄missē vt patet cuilibet veraciter calcu/
lanti: in qua nū calculatione non est pretermittendū qd anni p̄dicti ante diluuiū:
non fuerunt cum p̄cisione adequati: sicut anni post diluuiū per Alfonso.

Licet autē s̄m Lēpoldū generales ⁊ maiores mundi alteratōes ⁊ mutationes sciant: non solū per p̄dictas coniunctiones saturni ⁊ iouis in capite arietis in .960. ānis: sed etiam per coniunctiones eorundē s̄m mutationē de vna triplicitate in aliā in .240. ānis: ⁊ per coniunctiones sāni ⁊ martis in oibus .30. ānis: propter qđ de istis coniunctionib⁹ ad cōfirmationez p̄missoz aliqd hic dicere vtile videtur: quia consignatis aliquib⁹ earū a posteriori retrosum p̄cedendo: potest consilr sicut supra per cōiunctiones maximas annoz mundi verificatio reperiri: tñ breuitatis causa de his sup̄sedimus: ⁊ hunc calculandi laborez alijs relinquimus: nobis requiem ⁊ finem huic operi imponentes.

Nec igit̄ viginti vba ad duo dubia in p̄logo hui⁹ opis p̄posita sat̄ vt mihi visum est r̄sua non diffinitiuē determinādo: sed disputatiue ingrendo p̄posuimus: nam tante rei determinatio maius examen req̄reret: vnde valde expediens videret̄ qđ eccl̄a auctoritate cōcilij ḡnalis vel sūmi pōtificis plures peritos theologos ⁊ astronomos ad hoc cōmitteret vt ex auctoritatiua eccl̄e declaratione ⁊ determinatōe in p̄missis decoz ⁊ cōfirmatio fidei sequeret̄ ⁊ tolleretur occasio scandali eoz qui detrahunt catholice veritati ⁊ improp̄erāt discordiaz que inter hebreos ⁊ .70. interp̄tes sc̄tōsq; catholicos doctozes in annoz mundi cōputatione reperitur. Mihi autē sufficit ad tante artificij vtilē inuentionis viam alijs p̄buisse: ⁊ occasionē dedisse subtilius indagandi: ideo videoz mihi debitū huius exigui opis adiuuante d̄no exoluisse. Quib⁹ aut̄ parū vel quib⁹ nimium est mihi ignoscant. quib⁹ vero satis est: nō mihi: sed deo mecū gratias agratulant̄es agant: cui sit honoz ⁊ gloria in secula seculozum Amen.

¶ Explicit tractatus de concordantia theologie ⁊ astronomie a domino. P. cardinali cameracē. cōpilat⁹ ⁊ cōpletus in ciuitate Coloniensi āno xpi. 1414.

¶ Prologus ⁊ diuisio operis sequentis.

In tractatū nostrū de cōcordantia astronomie ⁊ theologie hunc secundū de cōcordia astronomice veritatis ⁊ narratione hystorice sup̄addere decreuim⁹. Quia vero ibi generaliter diximus qđ maximarū coniunctionū t̄pa nouerim⁹ ad ea hystorias applicantes: inueniem⁹ circa h̄modi t̄pa magnas ⁊ mirandas alteratōes ⁊ mutatiōes in hoc sc̄lo euenisse. Ideo nunc hoc specialiter p̄ponimus declarare: non quidem hystoriā oimodam texendo: sed notabiliora hystoriarū gesta et cronicarū t̄pa cōiunctionibus adaptando. Ad euitandam autē cōfusionem: hoc opus .64. capitul⁹ distinguem⁹.

Conueniens recapitulatio de coniunctionibus saturni z iouis primi tractatus capitulum primum.

De tribus coniunctionibus maximis. capitulum. ij.

De generationibus ade. capitulum. iij.

De generationibus caym. capitulum. iiij.

De generationibus seth. capitulum. v.

De generationibus noe z causis diluuij. capitulum. vj.

De archa noe z diluuiio. capitulum. vij.

De dispersione filiorum noe post diluuium. capitulum. viij.

De turri babel z diuisione linguarum. capitulum. ix.

De regno assiriorum. capitulum. x.

De generationibus sem. capitulum. xj.

De quarta coniunctione maxima: z de abraham. capitulum. xij.

De notabilioribus gestis abrahe. capitulum. xiiij.

De generationibus abrahe ysaac z iacob. capitulum. xiiij.

De morte abrahe z ysaac z ortu ioseph. capitulum. xv.

De moyse z post eum gestis. capitulum. xvj.

De quibusdam hic incidentibus. capitulum. xvij.

De morte moyfi z circa id tempus gestis. capitulum. xvij.

De captiuitate troye z postea gestis. capitulum. xix.

De quinta coiunctione maxima: z regno hebreoz: z edificatione templi. ca. xx.

De diuisione regni hebreorum. capitulum. xxj.

De regno romanorum. capitulum. xxij.

De captiuitate iudeorum. capitulum. xxiiij.

De regno persarum: z reedificatione templi. capitulum. xxiiij.

De mutatione regni romanorum. capitulum. xxv.

De regno alexandri magni. capitulum. xxvj.

De destructione regni persarum ab alexandro: z eius morte. capitulum. xxvij.

De coniunctione maxima: z bello romanorum z carthagenensium. cap. xxvij.

De fine regni macedonum: z machabeis. capitulum. xxix.

De inuouatione regni iudeorum. capitulum. xxx.

De persecutione iudeorum a romanis. capitulum. xxxj.

De imperio romanorum: z iulio cesare. capitulum. xxxij.

De octauiano augusto. capitulum. xxxiiij.

De destructione regni iudeorum. capitulum. xxxiiij.

De destructione egipti. capitulum. xxxv.

De herode z eius crudelitate. capitulum. xxxvj.

De christi natiuitate. capitulum. xxxvij.

De tyberio cesare. capitulum. xxxvij.

De incidentibus circa hec tempora. capitulum. xxxix.
 De cayo cesare. capitulum. xl.
 De claudio z petro apostolo. capitulum. xli.
 De nerone z eius crudelitate. capitulum. xlii.
 De vespasiano z de iudeorum destructione. capitulum. xliii.
 De recollectione annorum fm Eusebium. capitulum. xliiii.
 De recollectione annorum fm Hieronimum. capitulum. xlv.
 De recapitulatione quatuor principalium regnorum. capitulum. xlvi.
 De distinctione reuolutionum saturnalium. capitulum. xlvii.
 De declaratione premissorum. capitulum. xlviii.
 De lege christianorum. capitulum. xlix.
 De dyocleciano z christianorum persecutionibus. capitulum. l.
 De secta sarracenorum. capitulum. li.
 De septima coniunctione maxima z circa eam gestis. capitulum. lii.
 De decem reuolutionibus saturni a tempore machometi. capitulum. liii.
 De gestis circa dictam coniunctionem. capitulum. liiii.
 De gestis post dictas reuolutiones. capitulum. lv.
 De alijs decem reuolutionibus saturnalibus z post eas gestis. capitulum. lvi.
 De his que ante complementum aliarum decem gesta sunt. capitulum. lvii.
 De vigintidubus scismatibus ecclesie. capitulum. lviii.
 De magno ecclesie scismate. capitulum. lix.
 De octaua maxima coniunctione. capitulum. lx.
 De aduentu antexpi z eius secta. capitulum. lxi.
 De sex sectis principalibus fm astronomos. capitulum. lxii.
 De octo preambulis aduentus antexpi fm Methodium. capitulum. lxiii.
 De antexpi ortu z fine z de consumatione seculi. capitulum. lxiiii.

Breuis recapitulatio de coniunctionibus saturni z iouis. Capitulum. j.

Astronomie veritatis viam sequentes quaz sapientes antiqui docuerunt in tractatu pmissio: et in eo quem de legibus z sectis intitulumus: aliqua ex eorum dictis collegimus de coniunctionibus planetarum maxime trium superiorum saturni iouis z martis: quod hic breuiter recapitulare vtile iudicamus. z specialiter de coniunctionibus magnis saturni z iouis que ad generales seculi alterationes z mutationes regnorum legum z sectarum z aliarum magnarum rerum precipue hinc dicuntur aspectum. Dicimus igitur quadruplicem esse saturni z iouis coniunctionem: minorem videlicet magnam: maiores: z maximam. Minor est qua coniunguntur in oibus. 20. annis semel. Jupiter enim perficit cursum suum in. 12. annis. Et saturnus in. 30. z ideo

fit post. 20. annos iungant in nono signo ab eo in quo prius iuncti fuerant: deinde post alios. 20. años in quinto a primo: et post tercios. 20. años iterum iungunt in primo: et hec ab aliquibus vocatur magna coniunctio: et fit in omnibus. 60. años: que dicitur signis pluries super sublimationem regum et potentum: et super gravitates anone: super orationem prophetarum. Et postquam in ista triplicitate totiens coniuncti fuerint ut ad aliam mutentur et coniungantur: vocatur coniunctio maior que fit in omnibus. 240. años vel circiter: et signis super sectam et mutationem eius in aliquibus regionibus. sed quando fit mutatio ista de una triplicitate in aliam ut de fine cancri in principium arietis: tunc dicitur maxima propter revolutionem saturni. 32. vicibus: et fit in omnibus. 960. años vel circiter. Et significat super mutationem imperiorum et regnorum: et super ignitas impressiones in aere: super diluuium: et super terremotum: et super gravitatem anone. De predictis autem coniunctionibus tractat Alkabitius differentia quarta dicens. quod maior in omnibus coniunctionibus est coniunctio saturni et iouis in inicio arietis: et hec fit in. 960. años. Secunda eorum coniunctio est in inicio uniuscuiusque triplicitatis: et hec fit in. 240. annis. iungunt enim in una quaque triplicitate duodecies. id est. faciunt in unaquaque triplicitate. 12. coniunctiones: deinde mutant eorum coniunctio ad triplicitatem que huic succedit. Tercia coniunctio est saturni et martis in inicio cancri que fit in omnibus. 30. años. Quarta quoque coniunctio est saturni et iouis in unoquoque signo semel que fit in omnibus. 20. años sed unde patet quod addit terciam coniunctionem scilicet saturni et martis in. 30. años. sed non loquitur de ista coniunctione que magna vocata est et fit in. 60. años: de qua tangit Albumasar in li. de magnis coniunctionibus tractatu. ij. dicitur. vij. Nec tamen de ista locutus est leupoldus qui aliorum astronomorum dicta utiliter collegit: unde in. v. tractatu sui introductorij ita scribit. Signales et maiores mundi alterationes et mutationes sciuntur per coniunctiones saturni et iouis in capite arietis in. 960. años per coniunctiones eorum de una triplicitate in aliam in. 240. años per coniunctionem saturni et martis in omnibus. 30. annis per loca planetarum in coniunctionibus vel preventionibus introitum solis in tropica signa precedentibus et per alia plura que ibi enumerat: et specialiter quod magis ad propositum pertinet: concludit quod per iouem scitur sectarum distinctio: et per mutationem coniunctionum in triplicitatibus sectarum mutatio. At etiam per saturni decem revolutiones in. 360. años: vel ut credo verius dici potest: per saturni decem revolutiones in. 300. años secundum Albumasar per años planetarum maiores: per accessum et recessum orbis per. 8. gradus in. 640. años. Ex omnibus predictis patet manifeste quod inter quilibet duas maximas coniunctiones sunt ad minus tres coniunctiones maiores saturni et iouis. 240. annorum: et multo plures saturni et martis. 30. annorum: et iterum plures alie: de quibus Ptolomeus in centilogio verbo. ij. Ne obliviscaris. 120. coniunctionum que fiunt in stellis erraticis: in illis enim est maior scientia eorum que fiunt in hoc mundo: et ibi distinguit Naly earum differentias: quia quedam sunt binarie. id est. duorum planetarum: quedam ternarie. id est. trium: quaternarie quatuor: quinarie quinque: senarie sex: septenarie septem. id est. omnium

planetarū simul. Item etiā inter quilibet duas coniunctiones maximas est ad minus vna reuolutio orbis. i. octaue spere in. 640. ānis: et etiam plures reuolutioes magni orbis in. 360. ānis. Sunt etiam insuper plures decē reuolutioes saturni: de quibus loquitur Albumasar vt infra dicitur: que fiunt in. 30. annis que oia magnam habent significationē in pmutationibus sectarum et regnoz et aliorum magnorū effectū fm doctrinam magnorum astronomoz. Et ideo non solū maximas et mirabilissimas alterationes et mutatioes ad quas p̄dicte coniunctiones maxime dicunt habere respectum: ex hystorijs et cronicis inferius ānotabo. sed etiam quāq; magnas et notabiles inter medias q̄s alie coniunctioes et reuolutiones p̄dicte signare et efficere potuerunt. in his tñ lectorem cupim⁹ esse p̄monitum: qđ nihil fatali necessitati ascribimus: sed naturali causalitati et inclinatioi: cui liberum arbitrium in his que sue subiscuntur facultati: potest dei recurrente auxilio resistere. Ipsa quoq; diuina oipotencia: solo voluntatis imperio efficaciter obuiare: de qua licet scriptū sit. Omnia quecūq; voluit: fecit: tñ disposuit cum causis naturalr operari: nisi vbi miraculosa operatio interuenit: quā cito sine rōnabili auctoritate credere magis est temerarie leuitatē q̄ theologice firmitatis vel ḡuitatis. His itaq; p̄missis id qđ p̄positū est exeq̄mur

¶ De tribus maximis coniunctionibus ante diluuium Capitulū. ij.

Res coniunctiones maximas ante diluuium fuisse diximus. Et sub annis inferius ānotatis vel circiter videlicet primam anno a principio mundi. 320. Secundā vero. 1280. Terciā vero. 2240. et hanc fuisse sicut dixit Arabs astronomus per duos annos vel circiter ante diluuium. Licet aut de ānis mundi vsq; tunc varie fuerunt computationes auctoz vt in dicto tractu notauimus: tñ computationē fm. 70. interpretes quam sequitur ecclesia probabiliorē: et dictz coniunctionibus magis conformem cōclusimus videlicet qđ a mundi principio vsq; ad diluuium fuerunt anni. 2242. vel circiter: qđ ideo circiter dixi: quia anni p̄dicti non fuerunt cum p̄cisione aequati: sicut post diluuium per tabulas Alfonsoij: sed tñ ḡnales et maiores mundi alterationes et mutatioes que p̄cipue per h̄modi maximas coniunctiones fm cōcordem astronomoz opinionē sciunt circa t̄pa dictarum coniunctionum non distincte et particulariter: sed simul cōfuse et generalr notare volum⁹ ex causis sequentib⁹. Primo p̄pter discordantiam in cōputatione ānoz mundi et etatū eius vt supra dictuz est. Secōdo quia de gestis ante diluuiū: nulla est hystoria vel cronica que ānos determinate al's distincte et specialr notauerit. sed de illis solū habem⁹ diuine scrip̄te et p̄pheticę videlicet moyfi hystoriaz. Tercio: qz ipse moyfes legislator sicut dicit hystoria scolastica multū breuiter ḡnationes a de transit et multa subicit: festinās ad t̄pa abrahe patris hebreoz: et ideo a t̄pe abrahe fm cronicas: magis particulariter loqui poterimus. Nec autem generaliter transire sufficiāt.

De generationibus Ade Capitulum. iij.

Scimus ergo sequentes scolasticas hystoriam q̄ adam & eua fm
Methodius virgines egressi sunt de paradiso. Et in año vite ade
15. natus est caym: licet adam fact⁹ fuerit q̄si in etate. 30. annorū
& poruit ante caym multos genuisse qui tacentur. Post alios autē
15. annos natus est abel. Anno autē ade. 130. caym occidit abel.
& tunc natus est ei seth. 30. año prime ciliadis fm Methodium qui distinguit
scla. i. etates m̄di p̄ ciliades. 1000. añorum: & inchoat scla post. 200. años ade
Et in hoc resonant. 70. interpretes & Josephus qui adam. 230. annorū scribūt
fuisse q̄n genuit seth: & forte Moyses. 100. años luct⁹ ade nō sine misterio p̄ter
misit. Sic igitur attende in occisiōe abel mirande & miserāde mutatiōis iniciū
cui cito post successit vna maior conūctio quam secuta est prima maxima cō
iunctio supradicta: circa cuius tempora ante et postea sunt notanda: que circa
mundi alterationem scriptura sacra cōmemorat.

De generationibus Caym Capitulum. iiii.

Cognouit igitur caym vxores suā que pepit enoch: a quo noi auit
ciuitatē que ab ipso primo edificata est: vnde patet q̄ multi iā
erant hoīes licet non exprimat eorum generatio: quos conuocauit
caym: & eorum auxilio urbem fecit. & dicit Josephus q̄ rapinis &
violentijs opes congregans: suos ad latrocinia inuitabat & simpli
citate vite hoīm ad inuentionem mensurarū ponderū pmutauit
& ad calliditatem & eorū pctm̄ aī corruptionē pduxit. Terminos terre primus
posuit: ciuitates munivit: & timens quos ledebat: ob securitatē suos in urbibus
colligebat. Porro enoch genuit yrad: qui manuel: qui mathusael: qui lamech:
qui septim⁹ ab adam & pessimus: & primus bigamiaz introduxit: duasq; vxores
accepit. Ex quibus plures sunt filij procreati diuersarum artium inuentores:
Zabel inuenit tentoria pastoz: & plura circa pasca ordiauit. Tubal aī iubal
frater eius fuit pater canentiū in cithara & organo: non tamen instrumentorū
inuentor: sed musice: quam artem scripsit in duabus calumnis: vna marmorea
vt non deleretur diluuiō: altera latericia vt nō dissolueretur incendio: quia de
his adam audierat prophetaſse. Tubalcaym primus artem ferrariāz inuenit
res bellicas exercuit: sculpturas in metallis fabricauit: quo fabricate Tubal in
sono malleorū delectatus: ex ponderibus eorum & proportione resonantias
excogitauit: quā inuentionez greci Pitagore attribuunt fabulose. Soroz vero
tubalcaym inuenit artem varie texture.

De generationibus Seth Capitulum. v.

Eterū de generationib⁹ Seth breuiter dicēdū est. Sic itaq; genuit Enos q; caynan: q; malaleel: q; iares: q; enoch: q; mathusalez q; lamech: q; noe. Sicut igit in generatione malarū septimus lamech pessim⁹ fuit. Ita in generatione pioꝝ septimus fuit enoch: quē trāstulit dñs in locū voluptatis: vt in fine tempoz cuz helya cōuertat corda patrū in filios. Iudei tñ dicūt cām hui⁹ trāslatio nis attribuē dā numero septenario poti⁹ q̄s sanctitati ei⁹: q; plures legunt san ctiores eo quoz nullus trāslatus est. Quia aiunt deū oīa sub septenario nume ro disposuisse: de annis aut mathusalē diuerse sunt opiniones. Nā fm cōputa tionē. 70. interptū. 14. annis post diluuiū vixit. Quod nō videt verū: q; nō le git in archa fuisse: nec trāslatus vt enoch. Quidā dicūt q; mortuus fuit ante di luuiū. 7. annis. Hieronym⁹ vero asserit q; anno quo fuit diluuiū. Tñ oēs i nu mero an noꝝ vite ei⁹ cōueniunt videlicet in. 999. Unde patet fm pmissa q; ipse modicū ante scōaz cōiunctionē maximā natus fuit z post terciā mortuus fm Hieronymū.

Tractatus secūdus Et caplm sextū in ordine de generationibus Noe z causa diluuij.

De vero cū esset. 500. annoꝝ sem: cham z iaphet genuit. Moyses aut dicturus de diluuiō pmissit cām ei⁹. Quia cū cepissent ho mines multiplicari sup terrā: viderūt filij dei. i. filij seth religiosi: filias hoīm. i. de stirpe Laym: z victi cupiscētia acceperūt de eis vxores: z nati sunt inde gigantes. Qñ aut hoc factū fuerit vtruz sub Noe vel ante nō determinat. Josephus aut dicit q; vsq; ad septimā generatiōē boni māserūt filij seth: post ad malū prolapsi sunt. Et iō deū cōtra se irritauerūt. Nā multi angeli dei. i. demones incubi: mulierib⁹ coe untes iniuriosos filios genuerūt. Qui ppter cōfidētiā fortitudinis a grecis gi gantes dicti sunt. Methodi⁹ aut cām diluuij. s. hoīm peccata diffusus psequit z tpa per cyliades designat: vt patet in historia scolastica. Post diluuiū vō na ti sunt alij gigantes in ebron z post fuerūt in titana ciuitate egypti a qua dicti sunt titanes de quoz stirpe fuit Elyachim. Cuius filij habitauerūt in ebron de quib⁹ ortus est Solias: z quidā alij. Iratus itaq; dñs pro peccatis hominum dixit. Penitet me fecisse hominē. Et ad Noe ait. Finis vniuerse carnis venit ad me. Deditq; dñs tempus ad penitendū videlz. 120. annoꝝ. Et hec dixit do minus per. 20. annos anteq; archa inciperet fieri fm Hieronymū. Que facta legi. 100. annis. vnde patet q; circa hoc tempus facta est ante diluuiū terciā coniūctio maxima: quā mirabiles mūdi alterationes secute sunt. Inter quas precipua fuit diluuij inundatio. Cuius dictā cōiūctionē parcialē cām extitisse annotauimus.

Capitulum vij. de archa Noe et diluuiio.

De igitur fabricata archa iuxta preceptum domini. 600. anno vite sue. Ingressus est cum omnibus animalibus que dixerat ei dominus. Que angelorum ministerio adducta sunt mense. 2. die. 17. qui ab hebreis nisan dicitur: a latinis maius. Moyses enim in legitimis nisan id est aprilis primum mensem constituit secundum Josephum. In alijs vero usualium mensuum ordine seruauit. Ingresso autem Noe archam pluit super terram. 40. diebus et 40. noctibus: et excreuit aqua super omnes montes. 15. cubitis. Et ita exaltate sunt super terram. 150. diebus: et postea ceperunt aque minui mense. 7. Ita quod 27. die mensis requieuit archa super montes armenie ubi adhuc eius reliquie ostendunt. Huius autem diluuii et arche ut ait Josephus memoriam faciunt etiam quod in barbarorum historias conscripserunt. Sicut verosus caldeus et egypti historicus: manasses quoque damascenus. Igitur 601. anno vite Noe mense secundo. 27. die mensis: precepto domini egressus est cum filiis suis de archa eadem die quam ingressus fuerat reuoluto anno secundum historiā scolasticā. Et ut iosephus refert pepigit cum eo deus quod ultra non fieret diluuium. Et in signum huius federis posuit signum suum in nubibus. Lepitque Noe exercere terram: plantauitque vineam bibens uinum: sed ignorans vim eius: inebriatus est: et obdormiens denudatus. Et cum uidisset Cham uerenda patris irridens nunciavit hoc fratribus suis: propter quod Noe maledixit eum: non in se sed in filio suo et eius semine: nec omnes de semine: sed qui de chanaan quia prophetice preuidit eos in cultu unius dei non esse permansuros. Postea impleti sunt dies Noe 950. anni et mortuus. Dicit autem Josephus quod nemo putet falsa que de longeuitate scripta sunt: quia propter virtutes et gloriosas utilitates quas iugiter scrutabantur id est geometriam et astrologiam deus amplius spacium condonauit: que discernere non potuissent: nisi 600. uiuerent annos. Unde patet ab antiquis sanctis patribus astronomie sciam ad posteros deriuatam.

Capitulum viij. de dispersione filiorum Noe.

Recapitulatis autem generationibus Noe texunt. Ex his 72. generationes. 15. de Japhet. 30. de Cham. 27. de Sem. Hi tres disseminati sunt in tribus partibus orbis secundum Alconium. Sem Asiam: Cham Africam: Japhet Europam sortitus est. Josephus autem hanc diuisionem terrarum expressius assignat. Et Isidorus. 9. li. ethimogentes. 72. a quibus diuisa est terra: totidemque linguas particulariter utiliterque distinxit. Narrant aliqui quod ex tribus filiis Noe adhuc eo uiuente nati sunt ultra 2400. viros extra mulieres et paruulos: habentes se sicut tres duces quos prediximus. Sed de his transeuntes dicemus de Nemroth

qui cepit esse in terra primus potens et robustus venator hominum .i. extinctorum et oppressor amore dominandi. Et cogebat homines ignem adorare. Quare vero primus inceperit regnare ostendit Methodius: agens de quodam filio suo Noe: qui. 1000. anno tercię cycliadis ei natus est: et dicit eum yonicum. Cui 300. anno dedit Noe dominationes: et diuisit eum in terram etham: et intrauit vsq; ad solis regionem. Hic accepit a deo donum sapientię: et inuenit astronomiã a quo nemroth. 10. cubitorum gigas eruditus est. Et accepit ab eo consiliuz in quibus regnare posset. Iste enim yonicus quosdam futuros euentus preuidit: et maxime de ortu regnorum quatuor et occasu eorum per successionem. Quod etiã prophetauit Daniel. Et predixit qui primi regnarent de Cham de quo Belus descendit: post de Sem: medi persei et greci: post de iaphet romani. Ideo nemroth sollicitauit alios ad dominandum. Cui acquieuit Cham et regnauit inter eos in babilone.

De terre babel et diuisione linguarum. Caplm. viij.

naar efficius.

Post obitum Noe ab oriente conuenerunt duces in unum campum sennaar: et timentes diluuium consilio nemroth volentis regnare ceperunt edificare turrim que pertingeret vsq; ad celos. Angeli aut iussu dei euerterunt turrim: et uocem propriam unicuique partiti sunt. Propterea babilonem contigit vocari ciuitatem babel id est confusionis. De hac turri meminit sibilla et de campo sennaar efficius.

De regno assyriorum. Caplm. x.

Iste vero nemroth vi expulit Assur de terra sennaar: et de turri que eius erat iure hereditario. Regem equidem habuerunt babilonij qui de semine erat nemroth vsq; ad quartam cycliadem. Unde Belus nemrothides rex babilonie intrauit assyriam: sed parum obtinuit in ea. Quo mortuo filius eius ninus eam totam possedit. Et ciuitatem in qua erat caput regni: itinere trium dierum ampliauit et a suo nomine eam niniuen dixit. Unde est quod quedam historie dicunt regnum Assyriorum cepisse ab antiquo Belo. Quod verum est quantum ad initium. Alij ut Eusebius dicunt cepisse a nino quod verum est quantum ad regni ampliationem. Ninus autem vicit Cham: qui adhuc vivebat et regnabat in bactria et dicebatur zooroastes inuictor artium magice que et septem liberales artes in quatuordecim caluinis scripsit: septem eneis, et septem latericeis: contra utrumque diluuium Ninus 40 libros eius obussit. Ab eo autem nino orta sunt ido

de isto Nino iustorum libro

la qz mortuo belo: i solatiū doloris imaginē patrū fecit sibi: cui tātā exhibebat reuerentiā vt oib⁹ reis q ad eā cōfugissent parceret. Ideo hoies regni sui diuinos honores imaginī ceperūt impendere. Cui⁹ exēplo hic error in plures nationes iualuit. Hic aut aduerte q circa idē tēpus magica z idolatria vicinū ortū habuerūt. Et h̄ fuit modicū ante quartā cōiūctionē maximā vt patebit infra

Capl̄m vndecimū de generationib⁹ Sem.

Ed de generationib⁹ Sem aliqd dicēdū est: vt veniam⁹ ad abraham. Sem igiī. 100. annoꝝ erat qñ genuit Arfaxat qui sale: qui heber a quo hebrei dicti sunt fm Josephū. Licet Aug⁹ dicat merito qri: vtrū ab heber dicti sint hebrei vel ab abrahā quasi abrahei. Heber aut genuit phaleg: qui interpretat diuisio. Quia in diebus ei⁹ p diuisionē linguarū diuise sunt gentes. Et diuisio terrarū facta est. Sed sub isto p̄cipue dicit facta: qz in isto z in filijs ei⁹ remanēte antiqua lingua videlz hebraica ante diuisionē earū linguarū nō dicebat hebraica sed hūana simplicit̄. Quia ea oēs hoies cōiter vtebant. Phaleg aut genuit ren vel ragan: qui saruch: qui nachoz: qui thare: in quo terminata est sc̄da etas que tñ vsqz ad natiuitatē abrahe extendit. Thare vero genuit abraham: z hic natus est ppe temp⁹ quartē cōiūctionis maxie vt sequētia declarabūt.

Tractatus terci⁹. Capl̄m. 12. de quarta cōiūctione maxima z de abraham.

Quarta cōiūctionē maximā fuisse dixim⁹ anno a principio mūdi. 3200. A diluuiō vō anno. 958. vel circiter. Sciendū aut q eusebius cronicā suā incepit a primo anno abrahe: quā deinceps in sequi pponim⁹. qui a natiuitate abrahe sicut in prologo cronicē patet: vsqz ad toti⁹ orbis diluuiū numerat annos. 942. fm quaz cōputationē patet q abrahā ante quartā cōiūctionē dictā natus est circiter annos. 16. Insup ante eam satis ppe magne regnoz mutatio nes facte sunt. Quia prim⁹ oim̄ Asye: exceptis indis: regnauit Nin⁹ Beli filius Cui⁹ nini t̄pibus 3020stes magn⁹ rex bactrianoz clarus habit⁹ est. Aduersus quē idem ninus dimicauit. In huius nini imperio apud hebreos nascit̄ abraham. Cuius erat annus prim⁹ cum imperij nini erat annus. 43. Eodem nino regnate apud assyrios in grecia: secūdus in sycionijs impauit europs. Cuius regni anno. 22. natus est abrahā apud egyptios aut. 16. ptās erat quā vocant dianastiā: quo tpe regnabāt Thebei qui p̄fuerūt egptijs 190. annis. Postea vero assyrijs imperauit semiramis vxoz Nini: de qua innumerabilia narrant. Que zsi aſiam tenuit: plurima babilonie vrbis restaurās. Cuius tempore post dictam cōiūctionem abraham natione caldeus apud hebreos vnam etatez texuit.

Capl̄m. 13. de notabilioribus gestis abrahe.

Est quā diuinctionē insignia abrahe gesta innotuerūt. Nā abrahā cū .75. esset annoꝝ diuino dign⁹ habebat alloquio: ⁊ ea re-
promissione que ad eum facta est: a qua repromissione origineꝝ
traxit ois lex seu secta diuina: tam mosayca q̄ xp̄iana. Nā a di-
cto anno abrahe vsq; ad moysen ⁊ egressuz de egypto gentis he-
breoꝝ supputant̄ anni .430. Quoz paulus ap̄ls meminit. Ipse
quoq; moyses in exodo hac videlicet rōne: qz lex mosaica ab ista repromissio-
ne ortū sumpfit. Qd̄ etiam de lege xp̄iana ex dictis Eusebij declarat. Qui ait.
Primo oim̄ pphetarū abrahe cū verbū dei in figura apparuisset humana vo-
cationē gentiū pollicet: quā in nro tpe sermo xp̄i deduxit ad finē p̄ euāgelicam
in oēs gentes p̄dicationē.

De generationibus Abrahe. Caplm. 14.

Abrahā aut̄ cū esset .88. annoꝝ ante dictā repromissionē ex ancil-
la agar genuit ysmahel: a quo ysmahelitarum genus qui postea
agareni ⁊ ad postremū sarraceni falso noie dicti sūt. Post dictā
vero repromissionē abrahā cū esset cētenarius: genuit ex libera
ysaac: cui⁹ natiuitati supuixit .75. annis. Ysaac autē sexagenario
nascunt̄ filij gemini: prim⁹ esau qui ⁊ edom: a quo gen⁹ ydumeo
rū: secūdu iacob qui postea israhel a quo israhelite qui nūc iudei. Cuius anni
numerant̄ vsq; ad principatū filij sui ioseph. 121. Huius t̄pibus regnū argino-
rū sumpfit exordiū. Quoz prim⁹ ynachus apud argos regnauit: quoz inuenit
omne tempus annoꝝ .382.

De morte abrahe ⁊ ysaac. Caplm. 15.

Abrahā vero .175. annos habēs morit̄ repromissiois ad se facte
āno. 100. āno quoq; ysaac. 75. Quo tpe apis i egypto primū de⁹
deputatus est. Quē quidē serapin vocauerunt. Anno aut̄ .150.
ysaac. Anno v̄o. 92. iacob natus est ioseph. Postea ysaac. 181.
annoꝝ morit̄ relinquēs filiū iacob habētes annos. 120. Ioseph
aut̄ dux egypti cōstitutus cum esset annoꝝ .30. rexit eam annis
80. Cui⁹ pater cū sc̄do anno famis ingressus esset egyptū. Interrogat⁹ de pha-
raone quotū annū ageret: r̄ndit se eē annoꝝ .130. Et hic attēde aliquā circa h̄
tēpus fuisse cōiunctionē: q̄ hui⁹ famis seu sterilitatis causa esse potuit.

De moysē ⁊ post eum gestis. Caplm. 16.

Ed iam ad moysi tempora transeamus qui (vt dictū est) a repro-
missione facta abrahe de egypto egressus est anno .430. Cuius
tempore regnum atheniensium sumpfit exordiū. In acta que
nunc attica dicūt. In qua primus regnauit citrops quo regnan-
te primū in arca oliua nata est. Et ex minerue nomine (que gre-
ce dicta est athena) athene nūcupata est. Ipse quoq; prim⁹ bouē

immolans: iouē appellauit: z cytropia regio ab eo noiata est.

De quibusdam hic incidentib⁹. Cap^m. xvij.

Hic autē signanter aduerte q^d Eusebius in prologo sue cronice cōtra porphiriū impium quarto c^peris sui libro diffuse prosequit^r ostendere: cytropem (vt dictum est) moysi coetaneū fuisse: z antecedere troianum bellum. 320. annis. Ideo moyses omnibus (quos grecos antiquissimos putauit) senior deprehendit: homerō videlicet z herodoto troianoz bello: ac multuz supior hercule: museo: lino: tyrone: orptheo: castore: polluce: esculapio: libero: mercurio: apolline z ceteris dijs gentiū: sacrisq^z vatibus ipsi⁹ quoq^z iouis gestis: quem grecia in arte diuinitatis collocauit. Nam hic citrops prim⁹ (sicut dictum est) iouem appellauit: simulacra repperit: aram statuit: victias imolauit: nequaq^z istiusmodi rebus in grecia vnquā visis. Cetera quoq^z que apud grecos mira iactant^r posteriora cytropis annis deprehendunt. Et cōsequēt moysi qui cū eodē fuit. Post hunc enim describit diluuiū sub deucalione. Incendiū sub phetonte erithonio valcani z terre filius dardanuzq^z qui dardaniā condidit: de quo homerus. Quē primū genuit celesti. Jupiter arte liberi quoq^z raptus. Et europe sacra. Ceteri atq^z ysidis delubrū in eleusina frumēta triptolemi regnum trois cuius dij natum geminēdē ad sidera raptum vina ioui magnis voluerunt fundere mensis. Quo tēpore tantulus z cythios fuerunt z apollo natus est. Post quos cathinus thebeas venit: qui semelem genuit: de qua pulcherrima proles liber condignā partu tulit editam frugē. Porro liber linus z zetis z amphion museus: orpheus: minos: perseus: esculapi⁹ gemini castoris: hercules cū quo apollo seruiuit ad meto. Post. 200. annos cytropis fuerunt. Post quos facta est troiane vrbis euersio quā homerus longo prosequit^r interuallo. Homerus autem solone z thalere miletio ceterisq^z qui cum his septem sapientes appellati sunt: multo prior reperit. Deinde vero pitagoras qui se non sapientē vt priores sed philosophū id est amatorē sapientie dici voluit. Quem secutus est socrates qui platonem erudiuit: a quo famosa in partes philosophia diuisa est. Hos autem singulos in suis Eusebius locis inserit s^m ordinem historie. Ad multa igit^r de his mirabilibus mundi que hic incidentaliter tetigimus: plurimaq^z alia: de quibus sacra narrat historia: que hic gratia breuitatis subterimus concurrere potuerunt aliquę cōiunctiones maiores: reuolutionesq^z saturni: que a quarta vsq^z ad quintam maximā coniuñtionē interuenerunt. Quas etiam verisimile est euersionis troiane partiales causas fuisse. Quam precesserunt diluua sub deucalioñ. in thessalia. Et incendiuz sub phetonte. In ethiopia quoq^z multe pestilētie locales (vt plato cōmemorat) p^rfuerunt.

Ad huc viuente moyſe lacedemon condit^o a lacedemone ſemele fi-
lio erictonius vulcani ⁊ minerue filius qui ab homero erictheus
vocat^o: his t^oribus fuit archas etiã fili^o iouis. Et caliſto pelafgis
in ditione redactis regione eoz archadia nominauit egypt^o pri-
mus acria dicebat^o ab egypto: tunc ſibi regnante nome accepit
Lui datū eſt regnū eiecto danao. Eiſdem t^oribus dardanus io-
uis fili^o cōdidit dardania: quo t^ope moyſes obiit cum. 120. eſſet annoꝝ. Circa
idem tempus argis regnauit gelan^o: quē cū argini de imperio pepuſſent: re-
gnū danao tradiderunt. Ita ſibi argos danaus vendicauit: expulſus egypto
hucusq; quinq; libri moyſi continent geſta annoꝝ. 3730. fm. 70. ſenioꝝ interp^o-
tatione hebreoz. Poſt moyſen conſtituit^o iheſus: ⁊ eodem tempore apud eos
eleaſar ſuſcepit pontificatum. Et poſt eum alij quos ſacra cōmemorat hiſto-
ria ad quam nos de his remittim^o. Notandum tamen q̄ poſt aoch hebrei ab
alienis in ditione redacti ſunt annis. 20. quibus cōiungunt^o t^oribus delboze ⁊
barach fm iudeozum traditione. Circa id tempus mida regnauit in frigia in
dardania quoq; regnauit ylius filius troy: a quo yliū nuncupatum. Tunc ar-
ginoꝝ reges defecerūt. Qui imperauerunt annis. 544. in micenas arginoꝝum
translato imperio. Lui primus preſuit eurifteus hebreoz iudice abimelech fi-
lio gedeonis annis tribus ſucceſſit ei thola annis. 22. Circa id tempus hercu-
les antheū interfecit: ylium vaſtauit. Porro in dardania poſt laomedontē re-
gnauit priamus. Theſeus helenam rapuit. Hercules cū in morbum peſtilentē
ob remediū doloris ſe iecit in flammis anno ſue etatis. 52. Imperante miche-
nis agomenone. Menelao vero in lacedemonia quo tempore hebreoz iudex
eſebon preſuit annis. 7. quē preceſſit iepte annis. 6. qui in libro Iudicū ab etate
te moyſi vſq; ad ſemetipſum ait ſupputari annos. 300.

De Troie captiuitate ⁊ poſtea geſtis. Cap^m.xix.

Anno. 15. regni Menelai capta eſt troia. Nam rapta helena
troianum bellum decennale ſurrexit cauſa mali quod trium
mulierum de pulchritudine certantiū premium fuit. Hoc tē-
pore hebreoz iudex labdon. 8. annis preſuit. Tunc vō troia
poſt decennalem certationem ⁊ cedens infinitas ad vltimum
proditiōe ciuium capta ⁊ deſtructa eſt: a cuius captiuitate
vſq; ad natiuitatem moyſi colliguntur anni. 410. vſq; vero
ad vltimam Nini etate numerant^o anni. 834. circa quod tēpus nat^o eſt abrahā
vnde p̄ q̄ troie captiuitas centū annis ⁊ ampli^o quintas maximā cōiunctione
preceſſit. Abhinc vero regni latinoꝝum (qui poſtea romani nuncupati ſunt)

exordiū ponit apud quos enneas a troia profugus: et italiā petens: post tertius
annū captiuitatis troie: sine (vt quidā volūt) post octauū regnauit annis tribus
cū ante eū regnasset ibi: Janus: Saturnus: Picus: Laminus: Latinus annis circiter
150. post labdon iudicē hebreorū: eos inditionē redigūt alienigene. 40. annis
qui coplanus annis iudicū posteriorū fm iudeorū traditiones. Post hebreorū iu-
dex sampson p̄fuit annis. 20. qui fortissim⁹ oīm fuit: ita vt a quibusdā facta eius
cū gestis herculis comparant. Post sampson p̄fuit populo hebreorū: Hely sacer-
dos annis. 40. fm hebreos. Hoc tpe Ascanius derelicto lanine nouerce sue lani-
nij albā cōdidit: q̄ iuliū filiū procreauit: a quo familia iuliorū orta est. Et p̄pter
etatē paruuli qui nondū regendis ciuib⁹ idoneus erat. Siluij posthumū fra-
trē suū regni reliquit heredē. Sic q̄ post mortē enee patris sui editus rure fue-
rat educatus et filij posthumi nomē accepit: a quo oēs albanorū reges fil-
ij vocati sunt. Sic sicioniorū reges defecerūt qui regnauerūt annis. 962. post
quos sacerdotes carini cōstituti sunt: q̄ p̄fuerūt annis. 33. Defecit etiā regnum
atheniensū: quorū omne temp⁹ inuenit annorū. 424. Ex quibus manifeste patz
circa hec tpa quintā cōiunctionē maximā fuisse.

Tractatus quartus de quinta cōiunctione maxima et regno hebreorū. Cap. xx.

Nunc igitur cōiunctionē fuisse diximus circiter anno a principio mū-
di. 4160. A diluuiō vero anno. 1918. vel prope. Ante hanc autē
quintā cōiunctionē et prope eam magnas iam regnorū mutatio-
nes precessisse notauimus. Et post eam magnas subsequi inferi⁹
dicenda manifestant. Mortuo enī hely sacerdote de quo supra
arca testamētī ab alienigenis possidet. Postea samuel propheta
et saul primus rex hebreorum presunt populo annis. 40. Sic exordium regni
lacedemoniorū. In quo primus regnauit Euristeus. Et chorinthiorū in
quo primus regnauit aletes: homerus quoq̄ his fuisse temporibus iudicatur
De quo apud veteres magna dissonantia fuit. Postea hebreorum rex primus
ex tribu iuda. Dauid regnauit annis. 40. Quo tempore p̄phetabant Gad: Na-
than: Asaph. Deinde carthago condita est: vt quidā volunt a carthedone ty-
rio: vt vero alij a didone filio eius anno. 143. post troianum bellum. Post hoc
annis circiter. 20. hebreorū. Rex salomon filius dauid regnauit annis. 40. qui
templum in hierosolymis edificare cepit: cōsumauitq̄ opus anno. 9. Colligit
autem omne temp⁹ a moyse et egressu filiorū israhel ex egypto vsq̄ ad pre-
sentem annum. 80: vt regnorū liber tertius testatur. A diluuiō vero vsq̄ ad
moysen. 1447. Ab adam vsq̄ ad diluuium anni. 2242. fuerunt simul omnes
anni. 4169.

De diuisione regni Hebreorum Capitulū .xxj.

Dist mortem salomonis seditione orta in gente iudeorū: et regno. d iuiso roboam filius salomonis regnauit annis. 17. in iherusalē d uabus tribub⁹ sibi subiectis que vocabant̄ iuda ob reges iudeozum qui ex iude stirpe descenderant. Decem aut̄ tribubus que in samaria erāt et vocabant̄ israhel regnauit prim⁹ roboam ānis 22. quo tpe rex egipti contra iudeos dimicans: templū spoliavit postea ānis circit̄. 64. regnate apd iudōs. 12. ānis ieroboā sardana pall⁹ iharfū atq; archialem vrbes condidit: et in prelio victus ab arcemedo seipm incendio concremauit. et in eo regnum assiriorum deletum est vsq; ad id tps fuisse reges assiriorum hystoria refert: et fiunt simul anni regni assiriorum a primo āno nini 1240. Arbates vero medus assirioꝝ impio destructo: regnū in medos trāstulit medonū quoq; regnum hic sumit exordium: in quo primus caranus regnauit Circa hoc tps prophetabant apud hebreos osee: amos: ysaias: ionas. Ligurgi leges in lacedemoneñ hac etate suscepte sūt. Hoc tpe munitoz pce superiorioꝝ latinoꝝ regl̄ maior fili⁹ a fratre a mulio regno pulsus: in agro suo vixit cui⁹ filia adimendi prius grauis virgo vestal̄ effecta: que cum gemios edidisset infantes iuxta legez in terrā viuis defossa est: verū puulos iuxta ripam tyberis expositos faustul⁹ pastor vxori sue detulit: que ppter pulcritudinez et capacitatem corpis questuosi: lupa a vicinis appellabatur: vnde ad nostram memoriā meretricū cellule lupanaria dicuntur. Pueri autē cum adoleuissent collecta pastozum et latronum manu interfecto apud albam amulio anum in regnum restitunt. Tito post lyndozum regnū exordiuꝝ capit in quo primus regnauit lyachis: hic lacedemonioꝝ reges defecerunt: et hucusq; Eusebij cronica per decadas. 124 digesta est: abhinc per olympiades distincta. A captiuitate vero troie vsq; ad primam olympiades fiunt anni. 405. qua etate ioathan regnabat in iherusalē et prophetabant osee: iohel: ysaias: obeth.

De regno romanorum Capitulū .xxij.

Dist hoc tempus roma condita est: anno mundi. 4484. in qua primus romulus regnauit. Sabine raptę sunt āno ab vrbe condita. 30. et hic regnū romanoꝝ sumpsit exordiuꝝ: qđ pri⁹ latinoꝝ nomē habuit. nam vbi nunc roma est latini reges edificauerūt ciuitates: sed eam ampliauit romulus et muris cinxit: de quibus Lucanus. Fraternali maduerunt sanguine muri: quia ibi rem uis interfectus frater romuli. hoc tpe romuli vltimus regū israhel fuit osee in quo regnū defecit: et captiuitas primo facta est. Decem namq; tribus gentis iudee que vocabant̄ israhel: et erant in partes samarie victę a salmanazar rege caldeoꝝ translate sunt in montes medoz: regnauerūtq; in samaria annis. 250. Predict⁹ aut̄ rex caldeoꝝ ad custodiendū regionē iudeā accolos misit assirios

Unde samarite nūcupati sunt quod in latina lingua exprimitur custodes: emu-
latoresq; iudee legis facti sunt. Romulus apud paludes capue nusq; conpuit:
z iusdēte iulio procuro quirini nomine apud suos consecratus est: cui successit
numa pompilius qui duos menses anno addidit ianuarium z februarium. ca-
pitoliū quoq; a fundamentis edificauit. hic nullum cum finitimis bellū gessit
cuius tempore sibilla samia insignis habebatur. Manasses quoq; hebreorum
rex ysaiam prophetaz interfecit. statuasq; suam in templo posuit. postea ānis
circiter -32. atheniensium reges z principes defecerūt. post quos athenis āni
principes constituti sunt. z nouem ex nobiliozibus electi presuerunt. Post hec
tempora hieremias prophetabat z sophonias.

De captiuitate iudeorum Capitulum. xxiij.

Anno. 30. ioachim regis iuda nabuchodonosor rex babilonie iu-
deam cepit: z in ditionē suam redactis plurimis iudeorum: cum
etiam partem vasorum templi inuasisset: z tributarium fecisset io-
achim: victor ad patriā reuertitur. Tunc in babilone daniel: ana-
nias: azarias: misael clari habentur. post ioachim regnauit sede-
chias quem rex babilonie captum in babiloniam duxit: oculosq;
eius eruit: prophetabant tunc ieremias z baruch: postea consummata est capti-
uitas iudeorum. Siquidem nabuchodonosor rex caldeoz iherosolimis captū
templum incendit: quod ab inicio edificatione sue manserat annis. 442. z per-
seuerauit desolatio templi. 70. annis vsq; ad. 2. annum darij. Sic ergo iheroso-
lima capta ab assirijs: iudeorum regnum defecit. Ex premissis autē patet qd a
diluuio fuerunt anni. 1927. vsq; ad primam templi edificationē: a qua vsq; ad
eius destructionem vt dictum est fuerunt anni. 442. qui simul sunt anni. 2369.
cui computationi concordant ere Alfonso qui ponit a diluuio vsq; ad nabucho-
donosor. annos. 2355. in mensibus nihil: dies. 10. z sic non differt a dicta com-
putatione nisi de. 14. annis qui interuenire potuerunt a principio regni nabu-
chodonosor vsq; ad dictam destructionem templi. Mortuo nabuchodonosor
babiloniorū rege vno intermedio: successit frater ei balthasar: sub quo daniel
scripturam que in pariete apparuerat interpretatus est: significantē imperium
caldeorum in medos z persas transferendum. Cito post hoc cyrus medorum
rex destruxit imperium caldeorum: qui hebreorum captiuitate laxata. 50000.
hominū fere regredi fecit in iudeam: qui constructo altari fundamenta templi
iecerant. sed impediētibz vicinis gentibus imperfectum opus vsq; ad dariū
permanit. Colligitur autēz omne tempus captiuitatis iudeorum anni. 70. qui
fm quosdam a. 30. anno ioachim vsq; ad. 20. annum cyri regis persarum com-
putantur. prophetabant tunc apud iudeos aggeus z zacharias.

De regno persarum z reedificatione templi Capitulum. xxiiij.

Liptiozum diuastia. 27. regibus egiptijs deficientibus regnum egiptiozum persis cessit: qđ obtinuit cambises ⁊ posteri eius vsq; ad darium filium xerxis annis. 111. anno vero. 2. darij templuz in iherosolimis extruitur a zorobabel: consumaturq; op^o ānis. 4 quod prius sub cyro exordium habuit. Lyrum regez tamiris regina massagetarū interfecit: cui scđs persarum successit in regno cambises filius eius quez nūc ab hebreis fm nabuchodonosor vocari: sub quo iudith hystoria conscribitur ⁊ holofernus.

De mutatione regni romanozum Capitulum. xxv.

Romanozum reges prophetantibus apud hebreos aggeo ⁊ zacharia defecerunt: ⁊ ceperunt consules regere: expulsis vrbe regib^o vix tunc vsq; ad. 15. lapidem roma tenebat imperiū. Romanoz Reges. 7. a romulo imperauerunt vsq; ad tarquinium superbum annis. 240. vel. 243. primum consules a bruto esse ceperūt: deinde tributi plebis ac dictatores: ⁊ rursus consules. R. P. obtinuerūt fere. 464. vsq; ad iulium cesarem: qui primus singulare arripuit imperiū olympiadis. 182. censu rome agitato inuenta sunt hominum. 120000. tempore quo tribuni plebis rome facti sunt: consulibus eiectis: neemias hebreus minister vniuersarius artaxerxis regis ccedēte domino suo. 20. eius anno de babilone venit iudeam: ⁊ anno eius. 32. muros vrbeiq; restituit hucusq; diuine scripture annales temporum continēt. Ea vero que postea apud eos gesta sunt profegitur Eusebius ex libro machabeozum ⁊ iosephi ⁊ africani scriptis: qui deinceps vniuersam hystoriam vsq; ad romana tempora descripserunt: neemiam qui muros iherusalem construxit consumasse opus anno. 32. artaxerxis regis persarum: Esdras cōmemorat. Si quis autē ab hoc tempore. 70. ebdomas a danielle scriptas numeret que faciunt annos. 420. comperiet eas in regno neronis expletas: sub quo iherusalem obsidetur cepta. Secundo vero postea vespasiani anno capitur. postea circiter per. 2. annos egiptus a persis recessit: et regnauit in ea amatheus. Cito post artaxerxes darij filius persaruz vndecim^o regnauit sub quo dicitur hystoria que in 1° bester legitur expleta: nam ab hebreis assuer^o ⁊ a. 70. interpretibus artaxerxes nominat. Circa hec tempora socrates democritus dyogenes cynicus pseusippus insignes habentur. Galli senones romam inuaserunt: excepto capitalio. Plato inde philosophus agnoscitur. Quo tempore tribuni militares rome pro consulibus esse ceperunt. Eo tempore magno terremotu plures vrbes absorpte sunt. Postea aristotiles. 18. etatis anno platonis auditor efficitur: camillus gallos qui bellum romanis intulerant: superat. Quo tempore dyonisius sicilia pellitur. Ochus a podasmo iudeozum capto: in hyrcaniam accolos translatos iuxta mare caspium collocauit.

De regno alexandri magni Capitulum. xxvj.

Alexander philippi et olympiadis filius nascitur. 106. olympiade dyonisius siracusis interimitur: cuius filius siracusis tyrannides exercet. Ochus postea egiptum tenuit. Neptanabo in ethiopiaz pulso: in quo egiptiorum regnum destructuz est. Romani gallos supant. Plato moritur: post quem pseusippus achademia tenuit postea descriptioe rome facta inuenta sunt ciuium. 165000. pseusippus moritur: cui successit zenocrates sub olympiade. 110. macedonum alexander philippi filius regnavit annis. 12. mensib. 6. Idem capta troia indea inuadit a qua fauorabiliter acceptus: deo victimas imolauit: et pontifices templi honoribus plurimis prosequitur: andromaco locoꝝ custode dimisso: quem postea samaritani interfecerunt: ob qua causam ab egipto reuersus alexander magnus eos supplicijs afficit: et urbem eorum captam macedonibus ad inhabitandum tradidit. Alexandria in egipto ab alexandro condita anno. 7. regni eius: quo tempore etiam latini a romanis perdomiti sunt.

De destructione regis persarum Capitulum. xxvij.

Alexander obtinuit babilonem interfecto dario: in quo regnum persarum destructum est: et regnavit asie anno sui regni. 7. et tenet oia regna usque in indiam sibi subiecta: hircanos et mardos capit: indum amnem transgreditur: bellaque plurima in india prosequitur. ipse vero. 32. etatis sue anno in babilone moritur. post quem translato in multos imperio diuersi regnauerunt. Nam in egipto apud alexandriam ptolomeus lagi filius regnavit. macedonibus philippus frater alexandri. indiam et thraciam et helespontum lisimachus tenuit. ptolomeus lagi filius iherosolimis et iudea in ditione suam redactis plurimos captiuorum in egiptum transtulit. Theophrastus philosophus agnoscitur qui a diuinitate loquendi ut ait Cicero nomen accepit. Machabeorum hystoria hinc grecorum suppotauit regnum. Verum hi libri inter diuinas scripturas non recipiuntur: ut ait Eusebius. Seleuchus antiochiam laodiciam seleuchiam: apamiã: edissam berocham et pellam urbes condidit. ipse quoque babiloniaz obtinuit. Circa hec tempora censu rome agitato inuenta sunt ciuium romanorum. 270000. legati alexandri tunc a ptolomeo primum romam missi: amicitias impetrauerunt. Seleuchus in eas urbes quas condidit alis extirpauit seu extruxerat. Iudeos transtulit et honorauit. ipseque in cilicia demetrio subiecto sirie et asie pariter imperauit. Ptolomeus philadelphus iudeos qui in egipto erant liberos esse permisit: et sub eleastro pontifice diuinas scripturas in grecam voces ex hebreã lingua per. 70 interpretes transferre curauit quas in alexandria habuit: et ibi bibliothecas ex omni genere literature comparauit.

**Tractatus quintus. De sexta coniunctione maxima: et bellis romanoꝝ
et carthagenensium Capitulum. xxviii.**

Circa hec tpa sextam coniunctionem maximam designauim⁹:
quam fuisse diximus anno mundi .5. 120. a diluuiō anno
2878. vel prope: et hec fuit ante xp̄i incarnationem circiter
225. vnde sub. 137. olympiadis vel prope fuit predicta cō
iunctio: nam ab ea vsq; ad olympiades sub qua natus est
xp̄s numerantur .56. olympiades que sunt anni. 224. vel
forte p̄pinquius signari posset dicta coniunctio sub olym
piade. 138. Ante hanc aut̄ et post proximas fuisse magnas
et miras mutatiōes: iam dicta et infra dicenda manifestāt

Romani siquidē. 130. olympiades carthagenenses nauali bello supant: et 100
libie vrbes capiunt. sed cito post carthagenenses. 90. romanoꝝ naues in sicilia
capiunt: metello cōsule in fugam verso: parthis a macedonū impio recedentib⁹
primū regnauit arfaces vnde et arfacide dicti sunt: iudeoꝝ pontifex onias clar⁹
al's vnus habet: qui cōsuetā ptolomeo regi tributa non reddens ad iram eum
impulit. vex iosephus inter suos nobilis legatus a iudeis ad ptolomeū missus
cum familiaritatē regis meruisset: dux iudee et vicinarū regionum constituitur
iudeoꝝ pontifex symon onie filius clarus habetur: sub quo iesus filius sirach
sapientie librum componens: etiam symonis fecit mentionem. Circa id temp⁹
40000. fere galloꝝ a romanis cesa sunt. caria et rhodus ita terremotu concusse
sunt vt colosus magn⁹ rueret. alexandrie et egipti ptolome⁹ philopator regnat
sub quo ea que in .ij. libro Machabeoꝝ scripta sunt: gesta fuerunt. quo victo
antiochus rex sirie iudeam sibi sociat. romani marcello cōsule siracusas capiūt
subiugantq; capuā et ciciliam. alexandrie et egipti gntus ptolomeus epiphanes
destinato p̄ncipe militie iudeā capit et plurimas sirie ciuitates: sub. 148. olym
piade sirie et asie seleuch⁹ qui et philopator regnauit: vnde et .ij. li. Machabeoꝝ
apud iudeos huius t̄pis cōtinet gesta: titus linius clarus habet: cū ab antiocho
per legatos hanibal reposceretur: cui se a scipione victus sociauerat: ad regem
bithinie confugit: quem cum rursus ab eo senatus repeteret et tradendus esset:
venenum bibit: et apud bibissam bithinie sepultus est. Hoc t̄pe ob sacerdotia et
pontificatus iudeoꝝ seditione orta: ingentia miseriarū semina pullulāt. Anti
ochus oēm iudeoꝝ p̄uinciam ad ydolatriam cōpellens: qui parere noluerūt
enecat. postea iherosolimam ascendens: templum et vasa dei vastat: in templo
simulacrū iouis ponit: in samaria super verticem montis iouis delubꝝ edificat
ipsis samaritanis vt id faceret precantibus: verum mathathias fultus auxilio
filioꝝ leges patrias vindicat: olympiade. 153. Enni⁹ poeta. 70. āno articulari
morbo perijt: sepultus in scipionis monumento via apia.

De fine regni Macedonum et Machabeoꝝ Capitulum. xxix.

Macedonū regnū defecit. 153. olympiade: nā romani interfectio rege perse macedones ylliricos et galathas liberos esse iusserūt apud iudeos: defuncto mathathia: filius eius iudas machabeus dux fuit: hic duces antiochie de iudea expellēs: et templum ab ydolozum imaginibus emundās: patrias leges post triēnium suis ciuibus reddidit olympiade. 154. Alchinius alienus a sacerdotali genere ambiciose pontificatū inuadit: qui aduersus iudā machabeū inimicicias gerens cito post dei ira percussus interijt: ac si cum oīm iudeozum fauore iude machabeo sacerdoti decernitur: qui dignitate suscepta legatos romaz mittit: decernitq; senatus iudeos amicos et auxiliatores habendos. Terentius comedia scriptor i archadia moritur. iudas aduersus demetri duces inito prelio occiditur: tribus annis pontificatu gesto: post quem frater eius ionathas dux iudeoz factus: bachide duce demetri a iudea expulso pontificatū accepit: descriptione rome facta inuenta sunt hominū. 332000. sub olympiade 158. tunc carthago inditionem romanorum per scipionem redigitur: habens a conditione sui annos. 668. vel fm alios: 748. Scipio nūmationes subuertit: ionathas dux iudeozū pariter et pontifex cum romanis et sparciatis amicicias facit: quez tripho dolo interfecit. Ceterum tercius liber Machabeozum huius temporis hystoriam continet. Johannes dux iudeozum et pontifex aduersus hircanos bellū gerens: hircani nomen accepit: et cum romanis amicicias contraxit: hic samariam obsidione captam: solo coequauit: quam postea herodes instaurans sebasten in honorem augusti appellari voluit: iugurtha contra romanos dimicās capitur: i hodo terremotu concussa colosus ruit: cicero arpini nascitur.

De inuouatione regni Iudeozum Capitulū. xxx.

Niudeozū aristobolus filius iohis rex pariter et pontifex primus apud iudeos dyadematis sumpsit insignia post. 484. ānos babilonie captiuitatis: post quem regnauit iāneus cognomiatus alexander: qui pontificatū administrans crudelissime ciuibus prefuit. 200000. cymbrozū cesa et. 80. capta per caium marium hic quinquies consul eridianum cymbros superat: et post de eis cum caculo triūphauit: hucusq; siria possessa per reges in romanam ditionem cessit. descriptione rome facta inuenta sunt hominum. 463000. Salustius crispus scriptor hystoricus nascitur. Silla als sibilla athenienses vastat que deinde romam obtinuit: et post biēnium moritur. Lucius luculus primus imperator appellatus est: victa armenia et mesopotania. Pompeius vniuersaz yberniam subiugauit. Virgilius maro non procul a mantua nascitur. Marcus porcius cato philosophus agnoscitur: antiochia sirie a romanis capitur.

De persecutione iudeorum a romanis Capitulum. xxxj.

Dux itea iudei romanoꝝ vectigales effecti sunt: et pontificatū apud eos suscepit hircan⁹. ipse vero et aristobolus filij alexandri cōtra se de imperio dimicantes occasionē prebuere romanis vt iudeā inuaderent. Itaq; pompeius iherosolimam veniens capta vrbe et reserato templo vsq; ad sancta sanctoꝝ accedit: aristobolū secū vinctū adducit: pontificatū cōfirmat hircano: deinde antipatres procuratorē palestine facit: et iudeos tributarios effecit. ea que catiliya Salustius scribit et Linius gesta sunt. hoc tēpore oracius flaccus nascitur. Virgilius cremone studijs eruditur. Cesar rhenum transiens germanos vāiat: et gallos capit. hic initium belli ciuilis cesaris et pompeij.

De imperio romanoꝝ et iulio cesare Capitulum. xxxij.

Inde caius iulius cesar prim⁹ ex romanis singulare obtinuit imperium: a quo cesares romanoꝝ principes appellati. et imperauit annis. 4. mensibus. 7. Pompeius prelio victus et fugiēs a spadonibus: alexandrini regis occiditur cesar in egipto: cleopatre regnū confirmat ob stupri gratiā. Anthonius decreuit quintilē menses: iulium debere dici: quia in eo fuisset nat⁹ iulius cesar: qui idib⁹ marcij in curia occiditur: cuius corpus in rostris ad honorem concrematū est: rome tres simul exorti soles paulatim in eundez orbem coierunt. in cetera portenta que in toto orbe facta sunt. Bos suburbano rome ad arantes locutus est: frustra se vrgeri non enim frumenta: sed homines breui defuturos.

De octauiano augusto Capitulum. xxxiij.

Romanoꝝ scōs imperat octauianus augustus cesar ānis: 56. mensibus. 6. a quo romanoꝝ reges augusti appellati sunt: aduersus eum anthonius bellum mouet. Cicero occiditur. 64. etate sue anno. Quidius naso nascitur de taberna emitoria trans tyberim oleum terra erupit: fluxitq; tota die sine intermissione significans chzisti gratiam: ex gentibus anthonium superat augustus: et interueniente senatu in amiciciam cum eo regreditur. Secunda secessio augusti et anthonij facta est. Salustius obiit quadriēnio ante acciacum bellum.

De destructione regni iudeorum Capitulum. xxxiiii.

Antigonus contra iudeos dimicans: tandē occiditur: a quo vsq; in presens tps iherosolimozū regnum destructum est. Siquidez herodes post eum a romanis cōstitutus est princeps alienigena deficiente pontificum principatu: cuius tpe xpī natiuitate vicina regnum sacerdotū iudee destructus est: completa propheta que per Moysen ita loquitur. Non deficiet princeps ex iuda neq; dux

de femoribus eius donec veniat cui repositum est: et ipse erit expectatio gentium: In hoc etiam loco impletur prophetia Danielis. nam usque ad herodem christi. i. sacerdotes erant principes iudeorum: qui imperare ceperunt a. 65. olympiade: et ab instauratione templi sub dario usque ad hircanum: et. 185. olympiade annis. 483 in medio transacti: quos Daniel signavit per hebdomadas. 69. que predictos annos efficiunt ut declarat Eusebius. Filii quoque herodis post eum regnaverunt usque ad nouissimam iherosolymorum captiuitatem nequaquam ex successione sacerdotalis generis pontificibus constitutis: neque perpetuitate vite: sed secundum legem moysi seruientibus deo Ignobiles vero quidam et alio tempore alij et nonnulli vnius anni siue modico amplius a romanis principibus sacerdotium emebant: que omnia etiam Daniel vaticinatus est

¶ De destructione regni Egypti Capitulum. xxxv.

ost Augusti et anthonii tertia dissensio exordium sumpsit: quia repudiata sorore cesaris cleopatram duxisset uxorem: acciacum bellum exortum est. Cleopatra quoque et anthonius semet interfecerunt: et egypti regnum quod fuit in alexandria destructum est: in quo ptolomei qui vocabantur lagide usque ad cleopatram regnaverunt annis. 295 Defuncta ergo cleopatra: egiptus fit romana provincia: quam

primus tenuit cornelius gallus: de quo scribit Virgilius in buccolicis. Quidam ab hoc loco augusti monarchie primum annum computant: a quo sextilis mensis augusti nomen accepit: qui romanis plurimas leges statuit. censu rome agitato inuenta sunt hominum ciuium romanorum. 4 164000. id est quadries semel centena sexagintaquatuor milia. Thebe egypti usque ad solus dirute sunt. Terentius varro nonagenarius moritur. Augustus calabriam et gallos vectigales facit. Augusto dum monarchia deferretur: renuit. Tyberius ab augusto missus occupauit armeniam. Virgilius brindis moritur: ossa eius neapolim translata titulo huiusmodi superscripto: que ipse moriens dictauerat. Mantua me genuit: calabri rapuere: tenet nunc parthenope. Lecini pascua rura duces: augustus caium: agrippam adoptat in filium. Ipse quoque augustus a senatu pontifex maximus appellatus. Tyberius de captiuis panonijs triumphat. Oratius rome moritur. 52. etatis sue anno. Tyberius vastata germania imperator appellatur.

¶ De herode et eius crudelitate Capitulum. xxxvi.

Erodes cesaream in nomine cesaris condidit que prius turris stracois vocabatur. ipse quoque antiochiam condidit et antipatridas atque herodionem in honorem patris sui antipatris et suum extruxit. innumerabilia quoque opera in singulis siriarum urbibus. ipse quoque hircanum qui olim sacerdos iudeorum fuerat a captiuitate partica regressus et filium eius qui sacerdotio patri successerat: interfecit.

sororem quoque eius et uxorem suam cum duobus suis filiis iam adolescentibus et matrem uxoris scilicet socrum suam crudelissime necat. Et ad hoc que crudeliter

gesserat etiā hoc addidit virum sororis sue salome interfecit: et cū eam alij tra-
didisset vxores etiā hunc necat. Scribas quoq; et interp̄tes diuine legis simi-
liter scelere interfecit. Qui etiā cito post cū xp̄i natiuitatē magoz iudicio cog-
nouisset vniuersos bethleem paruulos iussit interfici: hic morbo intercutis et
scatentibus toto corpore vermibus miserabiliter mori.

Tractatus sextus De xp̄i natiuitate. Cap̄m. xxxvij.

Ihesus xp̄s filius dei in bethleem iude nasci anno .42. Octa-
uiani nocte diei dn̄ice et anno. 15. tiberij p̄dicare orsus est: vi-
xitq; annis. 32. mēsis tribus iuxta illud euāgelij. Erat ihesus
incipiens quasi annoz. 30. Crisostomus tamē dicit qd xp̄s vixit
plenarie. 33. annis et tm̄ supra quātum est a n̄itate xp̄i vsq; ad
pasca. et sic vixit fm̄ eū. 33. ānis et dimidio. Mortuus est autē fm̄
eusebiū anno tiberij. 18. quo tpe sicut in ethnicoz cōmētarijs
reperiunt multa mirāda cōtigerūt sicut in alio tractatu notauim⁹. Parū autē hoc
tempus augustus cū filio suo tyberio censum rome agitanis inuenit hoim no-
nagies ter centena et .70. milia. 9370000. quo tpe defectio solis facta August⁹
76. etatis sue anno mori.

De Tiberio cesare. Cap̄m. xxxviij.

Dicit quē tiberi⁹ terci⁹ impauit. Et iudeoz principatū obtinuit
herodes tetrarcha. Quidi⁹ poeta in exilio mori. 13. vrbes ter-
remotu corruerūt: Ephesus: magna Syra Sardis Moscene
Aege: Mycro: Cesarcha: phliadelphia: Thelomustem⁹: Lume
Smirna: Appollonia: Dyahircania. Pilatus a tiberio procu-
rator iudee missus fuerat. Johannes filius zacharie in deser-
to iuxta iordanē fluiū predicans: filiū dei in medio adesse te-
stat. Ipse quoq; dn̄s ih̄s signis et virtutibus vera esse comprobans: que dix-
erat mirabilia q̄ in euāgelijs scripta sunt: fecit discipulis suis: vt cōuersionē gen-
tiū ad deū annuncient: imperauit fm̄ pphetias que de eo fuerāt p̄locute. Com-
putant autē vsq; ad. 15. annū Tyberij cesaris a secundo anno instauratione tē-
pli: que facta est sub altero anno darij persarū anni. 548. A salomone autez et
prima edificatione templi anni. 1060. A moyse et egressu filioz israhel. ex egypto
anni. 1539. Ab abraham et regno Nini anni. 2044. A diluuiō anni. 2986.
ab adam anni. 5228.

De incidētibus circa hec tpa. Cap̄. xxxix.

Scribit autē iosephus inter alia mira que anno passionis xp̄i nota-
uit qd pilatus p̄ses secreto noctis imagines cesaris in tēplo statue-
rit. Et hec prima seditiōis et turbatiōis iudeis causa extiterit. Ec-
clesie iherosolimoz primus ep̄s ab apl̄is ordinat⁹ iacobus frater
dn̄i. Et ex hoc loco considerandū quāte deinceps calamitates iu-

deoz gentē oppresserint. Pilatus post p̄dictā seditionē que ob cesaris imagi-
nes fuerat cōcitata sacrū thesaurū quē iudei corbanā vocant in aque ductum
irrimoz expendēs secunde seditionis p̄buit semina. Seian⁹ prefectus tyberij
qui apud eū plurimū poterat instantissime coharta: vt gentem iudeoz deleat
philo meminit in libro legationis secūdo: pilato de xp̄ianoz dogmate ad tibe-
riū referente tiberius detulit ad senatū: vt inter cerera sacra reciperet: verū euz
ex consulto patrū xp̄ianos vrbe eliminari placuisset. Tiberi⁹ per edictū accusa-
toribus xp̄ianoz cōminatus est mortē. Scribit terculian⁹ i apologetico Tibe-
rius in campania mori.

De Laio. Caplm. xl.

Romanoz quartus Caius regnavit annis tribus mensibus. 10.
Qui cognominat⁹ est caligula. Sic agrippā a vinculis liberatus
regem iudee facit. Factus prefectus egypti: multos iudeos pre-
mit cōsentiēte alexandrie populo: z crebrū aduersus eos clamo-
ribus personante. Synagogas quoqz eoz imaginibus statuis
aris z victimis polluit. Ponti⁹ pilatus in multas incidēs calamī-
tates: propria se manu interfecit: vt scribunt romanoz historici. Caius qui se
metipm in deos intulerat: p̄cepit syrie p̄fecto vt in ir̄limis statuas suā sub noīe
iouis maximi poneret: totoqz orbe romano sicut philo scribit z iosephus in sy-
nagogis iudeoz statue z imagines cesaris cōsecrate ponebant. Sic caius plu-
ribus nobilib⁹ interfectis etiā sorores suas: quibus stuprum intulerat: insula z
exilio cōdēnavit z oēs exules iussit interfici. Tandē a protectoribus suis in pa-
latio occidit anno etatis sue. 29.

De Claudio z Petro ap̄lo. Caplm. xli.

Clintus romanoz regnavit Claudius annis. 13. mēsb⁹. 8. die-
bus. 28. Petrus v̄o cū primū anthiocenā eccliam fundasset: ro-
mā mittit vbi euāgelium predicās. 25. annis eiusdē vrbis ep̄s per-
seuerat. Marcus euāgelista interpres petri egypto z alexandrie
xp̄m annūciat. Prim⁹ anthiochie ep̄s post petrū ordinat Eno-
dius Agrippa rex iudeoz annis. 7. imperās mori. Cui successit
filius agrippa a claudio substitutus. Prophecia agabi (quā in actib⁹ ap̄lorum
de fame in toto orbe terrarū futurā p̄dixerat) sub claudio explet. Claudi⁹ de
britanijs triumphat z orcadis insulas imperio adiecit romano. Descriptione
rome facta inuēta sunt romanoz ciuiū sexagies nonies centena z quadragin-
taria. 6943000. Tracia hucusqz regnata in puinciā redigit Iherosolimis die-
bus azimoz orta seditione. 30000. iudeoz perierūt. Claudi⁹ felicē p̄curatores
iudee mittit: apud quē paulus ap̄s accusatus in sui defensionē porat. Clau-
dius mori anno etatis sue. 64.

De nerone z eius crudelitate. Caplm. xliij.

Extus romanorū Nero regnavit annis. 13. mensib⁹. 7. dieb⁹. 28
Lui⁹ auūculus fuit Caius caligula. Sub quo paulus romā mit-
tit. Jacob⁹ frater dñi quē oēs iustū appellabant a iudeis lapidi-
bus opprimē: in cuius locū symeon uel symon secundus assumit.
Post marcū euāgelistā primus alexandrie ep̄s ordinat anian⁹
anthiochie secundus ep̄s ordinat. Ignatius ante mensaz Ne-
ronis fulmie cecidit: terremotus rome factus est. In asia tres vrbes terremo-
tu cōciderūt. Nero rome in citharistarū agone cōtendēs cunctos supat. Sta-
tius in gallia rethoricā docet. Lucan⁹ cordubēn. poeta morit. Seneca cordu-
ben. p̄ceptor neronis: z patruus lucani poete incisioē venarū z veneni haustu
perijt. Nero vero agrippinā matrē z sororē patris interfecit. Ipse quoq; cum
ceteris viris insignib⁹: etiā octaviā vxorē suā interemit. Sed z plurimā partē
rome vr̄bis incendit: vt similitudinē troie ardentis inspiceret. Insup ultra oia see-
lera sua: primus etiā in xp̄ianos p̄secutionē fecit. In qua petrus z paulus glo-
riose occubuerūt: post petrū prim⁹ romā eccliaz tenuit linus. Cōtra iudeos re-
bellantes vespasian⁹ magister militie a nerone mittit. Qui plurimas vrbes iu-
dee capit. Josephus scriptor historicus dux belli iudeorū: cū a romanis interfi-
ciēdus esset: vespasiano p̄nūciat de morte neronis z ei⁹ imperio. Nero vō cum
a senatu quererēt ad penā seipm interfecit atq; in eo oēs augusti familia con-
sumpta est. Post quē galba in hibernia. Vitellus in germania: otto rome im-
periū tenuerūt. Galba septimo mense imperij sui in medio vr̄bis foro truncait.
Otto tercio regni sui mense ppria manu occubuit. Vitellus a vespiani ducib⁹
occisus in tiberim projcit.

De Vespasiano z iudeorū destructione. Caplm. xliij.

Septim⁹ romanorū Vespasian⁹ regnat annis. 9. mensib⁹. 11. die-
bus. 22. Titus ab eo missus: iudea capta z iherusolymis subuer-
sis. 600000. viroz interfecit. Josephus dicit vndecies centena
milia fame z gladio perijisse z alia. 100000. captiuoz venūdata
vt aut tāta multitudo ibi reperiret cām azimoz fuisse refert: ob q̄
ex omni gēte iudea ad templū cōfluētes i vrbe quasi carcere sūt
reclusi. Oportuit enī his dieb⁹ pasce eos interfici: in quib⁹ saluatore crucifixe-
runt. Sic igit regnū iudeorū finitū atq; destructū est. Tūc lues rhome facta est
ita vt p̄ multos dies fere. 10000. hoim mortuoz referent. Tres ciuitates cypri
terremotu corruerunt. Vespasianus. 69. etatis sue anno morit. Lui successit
Titus romanorū octau⁹ in vtraq; lingua disertissim⁹ magne bonitatē z bñficē-
tie. Sz de eo suisq; successorib⁹ nō vltari⁹ p̄sequit. Nā sufficit nobis ad eos p̄ue-
nisse: sub qb⁹ xp̄s nat⁹ est: p̄dicauit z occisus ē suisq; crucifixoꝝ iudei ouersi sūt

Colligit aut omne tempus in secundū annū vespasiani et nouissimā euerfionem iherosolimorum a. 15. anno tiberij et p̄dicatione xpi anni. 42. a captiuitate quam ab anthiocho p̄pessi sunt anni. 238. a darij secundo anno sub quo rursus templū edificatū est anno. 590. a prima edificatione sub salomone vsq; ad nouissimā eius ruinā sub vespasiano anno. 1102.

De recollectione annorum fm Eusebiū: Capm. xliiij.

Nunc expedit aliarū rerū gestarū t̄pa breui recapitulatione colligere. Igitur fm Eusebiū in prologo sue cronice anno. 42. imperij augusti xps natus est. Et anno. 15. tiberij p̄dicare orsus est. Si quis aut retrosum cōputet reperiet a tiberio vsq; ad annū darij (sub quo templū restauratū est) annos. 548. Nam darij secundus annus. 65. olimpiadis āno primus fuit. Et tiberij. 15. in. 201. illā olimpiadē incurrit: fuerunt ergo inter darium et tyberiu olimpiades. 137. anni. 548. quadriennio in vnaquaq; olimpiade computato. Deinde secūdo darij anno septuagesim⁹ desolationis annus explet. A quo vsq; ad primam olimpiadē retrosum numerant. 64. olimpiades. In. 256. annis qui s̄nt computant a predictae desolationis templi anno vsq; ad quinquagesimū Osie regis medorum sub quo ysaias et osee fuerūt. Ita prima olimpias. Et in ysaię et reliquorū q̄ cum eo p̄phetarūt incurrit etatē. Rursus si a prima olimpiade ad superiora vsq; ad captiuitatē troie proueharis. Inuenies annos. 406. sicut curiosissima grecorū historia cōscribit. Itē apud hebreos a supradicto osie anno et t̄pibus ysaię p̄phete vsq; ad sampson et terciū annū labdon iudicis computabis annos. 406. Post hoc itez ad superiora cōvertere et cū. 329. annos retractos impleueris grecorū cytropē et moysen inuenies hebreorū. Nam ab anno cytropis. 45. vsq; ad captiuitatē troie. Et ab. 80. etatis moysi in quo populū israhel de egypto eduxit vsq; ad labdon et sampson computant anni. 329. Itaq; sine vlla ambiguitate moyses et cytrops qui prim⁹ atheniensiu rex fuit isdē fere t̄pibus fuere. Ab. 80. vero anno moysi et egressu isrl ex egypto vsq; ad primū annū abrahe repies annos. 505. quos similiter a. 65. anno cytropis vsq; ad ninū et semiramidē assyriorū principes cōputabis. Iterū a natiuitate abrahe vsq; ad totius orbis diluuiū inuenies retrosum annos. 942. Itē a diluuiō vsq; ad Adam. 2242. annos in quib⁹ nulla penitus nec greca nec barbara nec gētilis reperit historia. Nūc etiaz supe est vt hebreorū annos ab abraham vsq; ad moysen. A moyse vsq; ad primā edificationē templi: et ab ea vsq; ad secundam eius instaurationē et vsq; ad aduentū xpi videam⁹. A natiuitate aut abrahe vsq; ad moysen et egressum ex egypto cōputant anni. 505. A moyse vsq; ad salomonē et primā edificationē templi anni. 479. Secundū t̄m minorē numerū quē terci⁹ liber regnorū cōtinet. Nam iuxta volumen iudicū cōputant anni. 600. Circa quā computationis d̄ram diligentē attēde. An forte in ea fundari possit discrepantia que est inter

cōputationē Bede et cōputationē Alfonso de annis ab Adam vsq; ad xpm :
 de qua in alio tractatu satis diximus. A salomone vero vsq; ad instaurationē
 templi: que sub dario rege persarū facta est: colligunt anni. 512. A dario vsq;
 ad predicationē xpi et. 15. annum Tiberij explent anni. 548. Itaq; fiunt simul
 ab Abrahā vsq; ad quidecimū tyberij annū: anni. 2044. Similiter a Nino et se-
 miramide vsq; ad moysen et cytropolē anni. 505. Et a cytropolē vsq; ad primā ca-
 ptiuitatē troie anni. 329. A captiuitate troie vsq; ad primā olimpiadem anni.
 406. A prima olimpiade vsq; ad secūdū darij annū et instaurationē templi an-
 ni. 256. A secūdo darij anno vsq; ad quidecimū tiberij anni. 548. fiunt simul a
 Nino vsq; ad sedecimū tiberij totidē anni quot prius ab abrahā vsq; ad tibe-
 riū numerauim⁹. Et hoc s̄m Eusebiū.

De recollectione annoꝝ s̄m Hieronymū. Caplm. xlv.

Hieronymus vero qui eusebij cronicā de greco in latinū transu-
 lit: et eam vsq; ad temp⁹ suū cōtinuauit. In fine cronice sue anno-
 rū recollectionē breuius concludit ita scribēs. Ab vrbe condita
 vsq; ad extremū huius operis anni fiunt. 1131. hoc modo sub
 regib⁹ anni. 240. sub cōsulib⁹ anni. 464. sub augustis cesaribus
 anni. 427. colligunt omnes anni vsq; ad presens tempus ita a ti-
 berij anno. 15. et p̄dicatione xpi anni. 351. A secundo anno darij quo templū
 restauratū est anni. 898. Ab olympiade prima qua etate apud hebreos ysaias
 pphetabat anni. 1161. A salomone et prima edificatione templi anni. 1412. A
 captiuitate troie quo tpe sampson apud hebreos fuit anni. 1561. A moysē et
 cytropolē primo rege actice anni. 1890. Sic igit finaliter concludunt ab abrahā
 et rege Nini et semiramidis anni. 2395. Ab abrahā vsq; ad diluuiū anni. 942.
 Ab adam vero vsq; ad diluuiū anni. 2242. quibus oibus simul collectis fiunt
 ab adam vsq; ad. 14. annū valētis et valētiani iuniorū iterū omnes anni. 5579.
 Euz igit (vt dictū est) a tiberij anno. 15. vsq; ad. 14. annū valentis quo interije
 numerent anni. 351. Et inde vsq; ad abrahā anni. 2044. Consequens est vt
 fiant oēs anni historie Eusebij et Hieronymi. 2395. Nos vero qui vsq; ad hoc
 temp⁹ valētis nō p̄secuti sumus cronicā Eusebij sed solū vsq; ad Ctespasiāni tē-
 pus (vt p̄missus est) deinceps sequimur cōes cronicas que omīssa cōputatione
 per decadas et olimpiades a xpo et eius vicario petro p̄ successiones sūmorum
 pontificū annoꝝ numerū notauerūt. Nec historicis narrationib⁹ insistemus:
 nisi quātū potuerint applicari ad tempora maximarū et maiorū cōiunctionū ac
 etiā reuolutionū saturnaliū de quibus infra dicem⁹. Ideoq; longā narratio-
 nez quā de varijs regnis supra fecimus ad breuē recapitulationē regnoꝝ p̄-
 cipaliū reducemus. Non quia ad alia nō sit habenda consideratio: sed ad ista
 maxime.

De recapitulatione quattuor principaliū regnoꝝ. Caplm. xlvj.

Sciendū est igit̃ q̃ fm̃ quattuor partes orbis fuerunt principalia regna quattuor de quibꝰ daniel pphetavit. Sed et de his antea ionichus predixerat sicut supra tactū est. Primū ab oriente fuit regnū babilonicū quod incepit a Nino tpe Abrahe. Ninus enī exceptis indis primꝰ omniū asye impavit. Hoc aut̃ regnū assyrioz in sardonopalo mutilatū: qz̃ preter medos duravit vsqz̃ ad tyrū. Omnes vꝰ anni regis assyrioz a primo anno Nini computant̃. 1240. Et inde assyrioz regnū in medos translātū est. Secūdū a meridie fuit regnū carthaginense quod incepit tpe iudicū: quādo carthago condita est: videlz̃ anno 143. post troianū bellū. Terciū a septētrione fuit regnū macedonicū: quod nō incepit ab alexandro: vt quidā dicunt: sed diu ante fm̃ Eusebiū. Nā quando assyriozū regnū ad medos trāslātū est: tūc macedonū regnū, sumpsit exordiuꝝ ab alexādro tñ̃ recepit augmētū: a quo regnū alexādrinū iniciū et nomē accepit. Quartū ab occidente fuit latinoꝝ quod diu postea a romulo romanū vocatū est fm̃ Eusebiū. Et sicut dicit orasius ab vrbe condita. i. a romulo nunciata vsqz̃ ad mundi creationē numerant̃ anni. 4484. Et ab ea vsqz̃ ad xp̃i aduentū anni. 5199. quā cōputationē sequit̃ Beda. Et eādē prius posuisse videtur Eusebius. Sed ab eo discordat Alfontius vt̃ i alio tractatu notū est. Hec aut̃ quattuor regna hic notata sunt: non fm̃ ordinē originis: sed iuxta ordines partiū orbis videlz̃ orientis meridiei septentrionalis et occidētalis. Nā de eorum ortu et occasu varia p̃mutatione ex superius dictis pōt̃ clarius apparere. Hic aut̃ notandū est quod ait Augꝰ. 18. libro de ciui. dei. Inter plurima ingt̃ regna terrarū duo cernimꝰ longe ceteris prouenisse clarioꝝa assyrioz primum deinde romanoꝝ. Illud prius in oriente: hoc posteriꝰ in occidente surrexit. Deniqz̃ in illiꝰ fine: huiꝰ iniciū cōfestim̃ fuit: regna cetera ceterosqz̃ reges quasi appendices istoꝝ dixerim.

Tractatus septimꝰ. De distinctione reuolutionū saturnaliū. Caplm. xlvij.

Quia vero ad p̃mutationes regnoꝝ et sectarū nō solū habent respectū coniūctiones saturni et iouis de quibus dictū est. Sed etiā reuolutiones saturni de quibus loquit̃ albumasar libro de magnis coniūctionibꝰ tractatu secūdo: differentia octaua. Ideo de his dicere p̃pono: antequā ad cōiūctionē septimā vltra progrediar: docet ergo q̃ mora secte et regni et earū p̃mutatio accidunt fm̃ quātitatē. 10. reuolutionū saturnaliū. Et p̃cipue si saturno cōueniat mutatio ad signa mobilia que sunt cancer: libra: capricornꝰ: aries. Dūmodo iupiter fuerit cadēs ab eo. Sed si iupiter fuerit cū eo: aut aspiciat eū: minuit multū de malo p̃pter eius bonitatē. Quā enim fuerit cōplete. 10. reuolutiones saturni In diebus darij regis persarum fuit apparitio alexandri magni et destructio

regni persarum & circiter post alios. 10. revolutiones completas apparuit ihesus filius marie cum permutatione secte. Et quando complete sunt. 10. alie: venit meni cum lege que est inter nazarenos & paganos. Et post decem alias venit machometus. Et illud forte est ante complementum. 10. ut in revolutione nona vel post in undecima. Et illud est secundum quantitatem eius quod exigunt coniunctiones secundum esse que sunt fortiores istis revolutionibus. Et sicut mutat hoc citius vel tardius secundum proprietates planetarum dominantium regnis diversis: ut Saturnus dominatur indie: iupiter babilonie: mars thracie: sol romanis & imperio: mercurius egypto: luna assyrijs.

De declaratione premissorum. Cap. xlvij.

Ad declarationem predictarum revolutionum sciendum est quod revolutio saturni est eius circuitus ab uno puncto incipiens: & ad idem punctum reditio. Et iste cursus eius vel circuitus perficitur quasi in. 30. annis ut supra dictum est. Unde patet quod premissa. 10. revolutiones saturni fiunt in. 300. annis vel circiter. Sed in premissis triplex occurrit dubium: primum a quo puncto celi huiusmodi revolutiones incipiunt. Secundum quare plus ab uno quam ab alio puncto celi incipere debeant. Tercium cur. 10. tales revolutiones plusquam. 9. vel. 11. aut. 12. talem effectum aut significationem habeant. Horum dubiorum solutio non est clara: nec tamen hic sed alibi declaranda: quia ista non sunt preteritis inquisitionis. Sed predictis hic presuppositis manifeste patet quod semper inter tales. 10. revolutiones ad minus est una coniunctio maior saturni & iouis. 240. annorum plures etiam coniunctiones saturni & martis. 30. annorum & alie plurime de quibus supradictum est. Et iste suos habent effectus. Et possunt dictarum revolutionum significationes citius aut tardius compleri vel debilius vel fortius secundum exigentiam huiusmodi coniunctionum: ut ex dictis patet. Sciendum est insuper quod sicut ab alexandro magno usque ad machometum note sunt huiusmodi revolutiones: ita ab alexandro retrosum superius computando. 300. annos per. 10. revolutionibus. Et ab illis iterum. 300. & sic ultra usque ad principium mundi. Et maxime usque ad diluivium. A quo usque ad alexandrum fuerunt anni circiter. 2799. Secundum Alfonsium possent notari post huiusmodi revolutiones historie & cronice. Et ut plurimum circa huiusmodi tempora in permutationibus sectarum aut regnorum reperiret aliquid notabile contigisse. Sicut potest patere diligenter consideranti & veraciter calculanti: ea que ex historijs & cronicis superius sunt notata. Ex quibus unum potest poni exemplum. Nam complete. 10. revolutionibus ante illas. 10. que precesserunt alexandrum magnum cito post secuta est captivitas iudeorum sub. 47. olimpiade. Quia nabuchodonosor rex caldeorum iherosolymis captis templum incendit: & iudeorum regnum defecit ut plene supradictum est. Sicut etiam a machometo citra computando usque ad presentis tempus possent huiusmodi revolutiones consignari. Et ea que secundum historias & cronicas magis notanda secuta sunt eisdem revolutionibus applicari: quod inferius facere proponimus.

De lege xpianorum. Caplm. xlix.

Ed prius cōsiderandū est id quod supra recitauim⁹ post alexan-
drū circiter alijs. 10. reuolutionib⁹ cōpletis apparuisse ihm xpm
filiū marie cū pmutatione secte. Hoc enī post dictas reuolutio-
nes cōpletas factū fuisse post annos circiter. 11. Manifeste pa-
tet qz fm Alfontium ere alexandri magni z incarnationis xpi
sunt anni. 3. 11. menses. 3. dies. 2. vnde clare sequitur q albuma
sar libro p allegato vbi de his reuolutiōib⁹ loquit̄ errauit in hoc q inter alexā-
drū z xpm bis. 10. reuolutiones numerauit: dicens q post apparitionē alexā-
dri cōpletis. 10. reuolutionib⁹ apparuit acelaser filius belquē qui reddīt vim
perfis: z post alias decē reuolutiones apparuit ihesus fili⁹ marie. Nec tamē ex
hoc existimādū est q lex xpi ex hmōi reuolutionib⁹ aut alijs legibus astrorum
dependeat quo ad ea que diuine z miraculose virtutis sūt z oīno nature vires
excedunt. Sed ista ad sanū intellectū referenda existunt: sicut in tractatib⁹ de
legibus z sectis. Et de cōcordantia theologie z astronomie pleni⁹ declarau-
mus. Nec est sub silentio transeunduz q circa hui⁹ benedicte incarnationis z
xpiane legis tpa multa notāda cōtigerūt: ad q p̄dicte cōiunctiones z reuolu-
tiones habere potuerūt aspectū. Nā romanū imperiū qd paulo ante iulij cesa-
ris temp⁹ incepit: tūc octauiani augusti succedēte imperio incrementū accepit
fuitqz in maxima p̄speritate z pace: iuxta illud euāgelij. Exijt edictum a cesare
augusto vt describeret̄ vniuersus orbis. Sed z nō multo post tpe aduersarioz
xpi. i. iudeoz. Sub vespasiano z tyto facta est mira subuersio. Et pri⁹ sub nero
ne: postea vero sub pluribus alijs impatorib⁹ fuit xpianoz horrenda p̄secutio
que tñ quāto maior fuit tanto xpiane legi maiora p̄buit incremēta.

De diocleciano z p̄secutionib⁹ xpianoz. Caplm. l.

Dhuc aut̄ cōsideratione dignū est: ad quod de alijs. 10. reuolu-
tionib⁹ succedētibus addidit albumasar videlicet q quādo ille
cōplete sunt veniet lex que est inter paganos z nazarenos. Sane
que sit illa lex vel secta ex nostr̄ historijs z cronicis nō plene in-
telligo. Cū inter paganos quo ad dei cultuz nulla proprie sit lex
vera sed sola erranea secta idolatrie. Que longe ante p̄cessit ve-
rū est tamen q Isidorus. viij. li. ethimo. ca. v. vbi quot sunt secte hereticorū: z
vnde nomina acceperūt determinat. De nazarenis seu nazareis ita scribit. Na-
zarei dicti sunt quia xpm dñm qui nazarenus dictus est: filium dei confitentur
omnia tamē veteris legis custodiūt. Possumus ergo dicere q forte hāc sectaz
aliqui ex paganis secuti sunt: vel q inter paganos aliquis eam seruandaz esse
suasit. Vtrum aut̄ hoc verum sit vel quo tpe fuerit: id ex scripturis certis nō ha-
bem⁹. Ideo circa hec nihil affirmare p̄sumim⁹. Sed sciendū est q expletis ab
alexandro. 10. reuolutionib⁹ post annos. 11. menses. 3. dies. 2. venit christus.

Et a xpi incarnatione vsq; ad dyoclecianum fuerunt anni. 283. menses. 7. dies
 29. et ita per años circiter. 5. ante complementū aliarum. 10. reuolutionū venit
 dyoclecianus a quo postea lex vel secta paganorū qđ annis roborata et quasi
 renouata est per legis xpianorum persecutionez que ab ipso dyocleciano facta
 esse dī: nam sicut recitat Aug^o. xvij. li. de ciui. dei. Quidam primā psecutionez
 computant que facta est a nerone: secundam a domiciano: terciam a troiano:
 quartam ab anthonio: a seuero quintam: sextam a maximo: a decio septimaz
 octanam a valeriano: ab aurelio nonam: decimā a dyocleciano et maximiano
 veruntñ ibidem ostendit beatus Aug^o qđ ante neronem et in xpo et in suis aplis
 et discipulis graues persecutiones precesserunt que inter alias decem minime
 numerant. Postea insuper iulianus a deo ecclesiam persecutus est qđ xpianos
 liberales lras docere vel discere vetuit. sed etiaz valens supradicti valentiniani
 frater arcianus magna psecutione per orientis pres catholicā vastauit eccliam.
 Preterea rex gothorū in ipsa gothia persecutus est xpianos crudelitate mira
 bili: ideo Aug^o improbat illorum opinionem qui dixerunt post illam decimaz
 persecutionem dyocleciani non amplius ecclesiam passurā persecutiones vsq;
 ad tempus anti xpi: vnde concludit qđ non videtur esse diffiniendus numerus
 persecutionum quibus exerceri oportet ecclesiam: inter has tñ persecutiones:
 merito fuit numeranda illa dyocleciani persecutio quaz in xpianos crudeliter
 exercuit: et forte tunc inualuit illa lex vel secta quam esse apud paganos Albu
 masar superius designauit.

De secta sarracenorum. Capitulū. ij.

Ed adhuc cōsiderare conuenit: quia sicut idem ait. Post illam
 sectam completis alijs decez reuolutionibus venit machomet^o
 videlicet post dyoclecianū per años. 338. vel circiter: cuius sectā
 non solum designauit reuolutiones predicte: sed etiam quedā
 precedens cōiunctio: de qua dicit Alkabicus differētis quarta
 qđ inter annum coniunctionis que significauit sectā sarracenoꝝ
 et inter annum alhegera. i. seditionis vel seductionis machometi qui fuit prim^o
 annus annoꝝ arabum: fuerunt. 52. anni solares et. 57. dies: et fuit ascendens
 anni cōiunctionis predicte secte signum geminoꝝ: et peruenit profectio eiusdē
 ad virginem. Primus ergo annus machometi: siue primus annus arabum: et
 ante annos arabū trāsierunt anni xpi. 621. menses. 6. dies. 15. sicut in tractatu
 de vero tytulo lunari notauimus: et in hoc cōcordāt tabule alfoncij: vnde ex his
 et alijs supradictis patet cuilibet legitime calculanti qđ post. 10. reuolutiones
 pdictas venit machometus post años circiter. 33. et huic cōcordant ere dyocle
 ciani: et ere arabū que sunt anni. 337. menses. 10. dies. 16. fm alfonciū: a quib^o
 subtrahas. 5. annos quibus ante complementū. 10. reuolutionū dyoclecianuz
 venisse diximus: remanent. 32. āni perfecti et vnus annus incompletus. De his

autem que circa hoc tps contigerūt: narrant hystorie q̄ phocas qui imperauit anno xpi. 652. grauissima bella aduersus reges persarū exercuit: quib⁹ romani fortiter debellari plurimas prouincias ⁊ ipsam iherosolimā diuiserūt. Postea etiam anno xpi. 663. anno imperij eraclij cosdroe rex persarum multā partē R. P. romane cepit: deus stauitq̄ iherosolimaz: ⁊ venerabilia loca incendit: et multos captiuos in persidez duxit cum p̄cioso sancte crucis ligno. Sed anno eiusdez eraclij. 12. cosdroe ab eo interemptus est: ⁊ populus xpianus cū sancta cruce a captiuitate reuocatus. Circa idem tempus machometus propheta sar racenorum surrexit: ⁊ sectam suam perniciosissimam introduxit. Sarracenos vero ⁊ arabes qui hactenus sub regno persarum fuerant: eraclius deuictos romano subiecit imperio: multa quoq̄ magna ⁊ miranda post huius secte introductionem contigerunt de quibus transeo gratia breuitatis.

¶ De septima coniunctione Capitulū. liij.

Nam vero de septima coniunctiōe maxima tractandū est quaz diximus fuisse anno mundi. 6080. a diluuiō. 3838. vel circiter Et hoc anno post incarnationem xpi. 735. vel prope: ⁊ ante eā circiter per. 100. annos incepit secta machometi p̄ quā postea multa populo xpiano peruenerunt detrimenta: de quibus ad hystorias remittimus. Circa huius coniunctionis tempora post illas supradictas decem aliasq̄ plures imperatorum ⁊ regum

paganorum in xpianos p̄secutiones secute sunt alie periculosiores hereticorū plurimorum ⁊ maxime arianorum: ex qua ariana heresi predicta machometi secta tanq̄ ex radice ramus precessit sicut docent hystorie: de quib⁹ heresibus xvij. de ciuit. dei li. ita scribit beatus Aug⁹. Videns autem dyabolus templū demonum deserui ⁊ in nomen liberantis mediatoris currere genus humanum hereticos mouit qui sub vocabulo xpiano doctrine resisterent xpiane: ⁊ postea subdit. Inimici enim ecclesie quolibet errore cēsentur: vel malicia deprauent: si accipiunt potestatem corporaliter affligendi: exercent eius patientiam: si tantūmodo male sentiēdo aduersantur exercent eius sapientiam. Et multa nota notanda subiungit que hic inserere huius operis breuitas non permittit.

¶ De decem reuolutionibus a tempore machometi Capitulū. liij.

Ed sicut supra promissimus iam ab illo pseudo propheta machometo vsq̄ ad nra tempora per supradictas saturni reuolutiones computabimus ⁊ eis notabiliora hystoriarum gesta que illorū temporibus contigerunt applicare curabim⁹. Sciendum est igit̄ q̄ completis. 10. reuolutionibus supradictis que fere. 33. annis ante aduentū machometi terminate sunt vt premissum est cōputando pro earum complemento pro alijs. 10. reuolutionibus sequētib⁹. 300 annos manifeste patet q̄ anno xpi. 889. vel circiter he. 10. reuolutiōes cōplete sunt: ⁊ hoc fuit post aduentū machometi per ānos. 267. vel prope: ⁊ post dictā

coniunctionem maximam circiter per annos. 154. et sic ista coniunctio fuit quæ
media inter. 10. revolutiones predictas.

¶ De gestis circa supradictam coniunctionem Capitulum. liiij.

Circa coniunctionis tpe ultra que generaliter promissim^o aliqua
contigerunt que specialiter sunt notanda: nam anno xpi. 707. tpe
sistini pape maximū scisma fuit. postea papa constantin^o philippū
imperatores denunciavit hereticum: eo quod sanctorum imagines
deleuerat. deinde tpe gregozij scbi bonifacius episcopus gentes
romanoꝝ ad xpm̄ conuertit. huius tpe karol^o pater pipini saxones
debellat: alamanos et sueuos atque barbaros usque ad danubium subegit: etiā et
frisonos burgundia et lothoringia: sarracenos quoque de transmarinis partibus
cum innumerabili multitudine in prouinciam venientes deleuit. Tpe leonis im
peratoris constantinopoli. 300000. hominum pestilentia perierunt. Eo tpe gens
sarracenoꝝ totam hispaniā occupauit: et cum postea etiam aquitaniā occupare
uolnisset: karolus marcellus plus quam. 300000. deleuit. Post dictā uero coniu
ctionem circa annum. 738. constantinus quintus filius leonis imperatoris qui
contra imagines dei et sanctorum bellum indixerat: paternam pietatem secutus:
consentiente sic anastasio constantinopolitano falsi nois patriarcha: uocata
sinodo omnes imagines xpi et sanctorum mandauit deponi: et sic ecclesiaz dei
persequitur: ut etiam in uesaniā dyocleciani transcendere uideret. His tpeibus
imperator constantinopolitanus fere solo nomine imperabat: quia in oriente et
meridie quasi totum principes sarracenoꝝ occupauerant: a quibus xpiani
multam persecutionem sustinebant.

¶ De gestis post dictas revolutiones Capitulum. liij.

Sed et alijs omissis que post dictā coniunctionem secuta sunt: de his
prosequimur que completis. 10. promissis revolutionibus saturnalibus
contigerunt. Igitur circa annum. 889. sub formoso papa magnū
scisma multaque ecclesie alteratio fuit ex eius promotione subsequuta
Circa hoc tpe gens ungaroꝝ a sicilia egressa in pannoniā
primitus uenit: et inde reiectis incolis ibi usque hodie permanet hec
gens illo tpe adeo inculta fuisse narratur ut carnibus crudis ad cibū: humano
uero sanguine utereretur ad potū: quemadmodū phalangi faciunt. His tpeibus
arnolphus impator normanos qui gallia uastata lothoringiam et dardaniā
inuadebant incredibili plaga prostrauit. tunc cepit iugum normanoꝝ et dacoroꝝ
cessare: qui. 40. annis galliam uastauerunt. demū idem arnolphus longa infir
mitate tabefactus: nulla medicinali arte potuit adiuuari quin a pediculis con
meretur: cui successit filius eius ludouicus: sed ad coronam imperij non puenit
unde ipse fuit finis imperij quantum ad posterioritatem karoli culpae exigentibus
quia ecclesias que pres eos destruxerant non fouebat sed potius dissipabat. postea
crepto impio a francis italici cepit impare: diuisumque fuit imperium: quod quidam tū

in italia: quidã tñ in alamania impabant vsq; ad ottonem primũ qui vtrobiq;
imperare cepit.

De alijs decem reuolutionib; saturnalibus z postea gestis Capitulum. lvi.

Est predictas. 10. reuolutiones saturni secute sunt alie. 10. et
complete anno xpi. 1189. vel circiter: circa qd̄ tps Innocentius
tercius multis bonis operibus gloriosus digne cathedra; petri
tenebat: cuius tpe a franc; z venetis capta est constantinopolis
similiter innumerabilis sarracenoꝝ multitudo contra hispanos
ueniens ad patriam suã confusa redijt. His diebus liuonia pro
magna parte conuersa est ad fidẽ. Anno vero pontificat; sui. 17. rome celebratũ
est gñale concilium pro subsidio terre sancte: vbi etia; pro statu vniuersalis ecclie
multa vtilia statuta fuerunt: vbi etiam abbatis ioachim libellum quem contra
magistrum petrum lombardi composuit: damnauit. Insuper etiam almaricũ
cum sua heretica doctrina: non tñ damnata est doctrina dicti abbat; ioachim
qui in calabria floruit: pluresq; libros vtilis scripsit. qui a regibus z principibus
requerentibus ab ipso de peregrinatione quam faciebant ad terram sanctam;
predixit q; parum proficeret eo q; nondũ tempus proficiendi aduenisset. hoc
tpe impabat fridericus primus qui largus strenuus z facund; in oib; glorus
fuit. Tũc rex alapie cepit edissam ciuitatẽ que in gen. dicitur arachi: franco; q;
ibidem captos aut morte aut seruitute damnauit: xpianosq; multipl; afflixit.
His temporib; sol diu obscuratus est: famesq; valida fuit. Eodem anno captũ
est sepulcrũ dñi z eius crux: z a salhadino sub hoc imperatore sanctus thomas
cantuarien; in ecclesia sua occiditur: super cuius morte heinricus rex anglicoꝝ
postea apd papã alexand; se excusauit: excusationẽq; suã iuramẽto firmauit.
Eodem tempore petrus comestor qui hystoriam scolasticã composuit. huius
pape innocentij tpe inceperunt duo ordines mendicantium videlicet fratrum
sancti dominici z fratru sancti francisci. Post quos alij mendicantiũ ordines
multiplicati sunt que res magna z miranda fuit in ecclesia xpiana in qua prius
nec mendica religio: nec religiosa mēdicitas fuerat approbata: nec admiratõe
caret: quod circa idem tempus sub heinrico. 50. imperatore traditur tartaroꝝ
dominium inicium habuisse: qui sub montibus indie in regione que dñr tartara
quasi sub aliarum vicinarum gentium seruitute constituti regez fecerunt: cuius
potestas miro et quasi miraculoso modo breui tpe maxima facta est vt patet in
hystoria tartarorum: vnde factus est q; cito post sub friderico sc̄o imperatore
qui ab augusto primo. 95. fuit. gens ista tartarorum occupatis orientalibus z
crudeliter subactis: in duo agmina se diuidens vngariam z poloniam intrauit
vbi nobilibusq; vulgaribusq; tam vtris q; mulierib; in ore gladij exterminatis
sic terras illas maxime vngariam redegerunt in solitudinẽ vt pre fame valida
humanis carnib; vescerent: z pleriq; puluere cuiusdã mont; pro farina vterent

**De his que ante complementum decem aliarum reuolutionum gesta
z facta sunt** Capitulum. lviij.

Sed res alias mirabiles ac miserabiles hie omittim⁹ q̄s euenisse
constat vsq; ad presentez annum christi. 1414. ante complementū
aliarum decem reuolutionum: quod erit anno christi. 1489. vel
circiter. Solum enim contenti sumus aliquid dicere de his que
nostro tempore hucusq; facta referentur: maxime a tpe cuiusdā
maxime coniunctionis trium superiorū planetarū saturni iouis
z martis: de qua in alio tractatu diximus: quod fuit anno xpi. 1345. die marcij
24. in. 19. gradu aquarij vel prope: cui proxime fuerunt alie due coniunctiōes
saturni z marti: vna post: z alia ante. vna fuit anno xpi. 1327. die mensis april'
31. in cancro gradu. 6. minuto. 8. Alia fuit. 1357. die mensis iunij. 2. in cancro
gradu. 15. minuto. 24. He coniunctiones fm astronomos magnos habuerūt
effectus z precipue illa trium superiorum que fm eos significauit aquarū dimi
nutionem: z victualium defectum: et ex consequenti pestilentiam: sicut postea
docuit experientia: vnde post eam secuta est mortalitas quasi vbiq; terrarum:
que per excellentiam magna vocatur: qz nulla tanta vix esse legitur. ipsa quoq;
multorum aliorum malorū causa fuit quorum hucusq; remanēt vestigia. Ego
siquidez per. 5. circiter annos post dictam coniunctionez natus sum: nec huius
nostri temporis mala enarrare sufficerem pestes: clades: prelia: seditiones: mi
randosq; ac miserandos casus: non solum ciuitatum et populorum: sed etiam
regum z principum: inter mala non est silendum hoc horrendum scisma quod
ab annis. 36. vsq; hodie perseuerat.

De vigintiduobus scismatibus ecclesie Capitulum. lvij.

Cuius aut occasione scismatis: de alijs etiam scismatibus ecclesie
breuiter aliquid dicendum est: vnde a quibusdam. 22. scismata
fuisse numerantur preter alias intrusiones ab imperatoribus et
populo romanis factas: expulsis de roma veris pontificibus sū
mis. Primum itaq; scisma fuit inter cornelium z nouacianum.
Secundum fuit inter liberium z felicem. Tercium fuit inter da
masum primū z vsinum. Quartū inter bonifacium primū z elialium presbitez
Quintum inter symachū primum z laurentium. Sextum inter sissimū z discorū
Septimum inter stephanum tercium z constantinum: qđ scisma si bene confi
deretur multum simile presenti scismati reperitur Octauum fuit inter gregoriū
secundum z sissimum. Nonum inter leonem quintum z christoferum presbitez
Decimum inter iohannez duodecimum nobilem romanum z leonem octauū
Undecimum inter gregorium quintum z iohannez placentinum. Duodecimū
inter benedictum quintum z leonem predicum. Tredecimum fuerat tempore
benedicti octauī. Decimum quartum tempore benedicti noni. Quindecimum

inter alexandrum secundum et cadulum episcopum parmensi. Sedecimus inter gregorium septimum et anthonium vel gimbertym rauen. qui clemens dictus est Decimus septimus fuit tempore pascalis scdi. Decimus octauus inter gelasium secundum et burdinum hispanum. Decimus nonus inter innocentium secundum et petrum leonis. Vicesimus inter alexandrum tertium et quartum scismaticos. Vicesimum primum fuit tempore ludouici de bauaria qui contra iohannem papam vicesimum secundum antipapam petrum de corbario ordinis minorum a quo suscepit coronam imperij. Vicesimum secundum est presens scisma quod peius est et magis induratum quolibet precedente: nullumque tam diu pseuerasse legitur.

De magno ecclesie scismate Capitulum. lix.

Sed mirandum stupendumque nimis est quod ad huius exterminationem scismatis sepe et multum multifarie multisque modis laboratum est et tandem licet tarde propter hoc celebratum in ciuitate pisana solenne concilium generale: nec tamen adhuc istud monstrum extirpari voluit. Quapropter iterum decretum hoc anno sacrum concilium congregandum in ciuitate constancien. prouincie maguntine. ubi rex romanorum: et vngarie rex promisit interesse. Et nihilominus secundum aliquos astronomos prenosticatum est ex figura celi anni presentis quod retrogradatio iouis in principio anni in prima domo significat destructionem religionis: et pacem in ecclesia adhuc non firmari. Sed deus est ille vere sapiens qui solus dominatur astris: cuius singulari auxilio huic malo conueniens poterit adhiberi remedium alioquin formidandum est ne istud sit illud magnum scisma quod esse debet preambulum aduentus antexpi: de quo multa scripserunt sancta Hildegardis et venerabilis abbas Joachim et quidam alij qui futura mala ecclesie quasi propheticè preuiderunt: de quo scismate ipse ap. Paulus ubi de aduentu antexpi loquitur ante prophetasse videtur: dicens illum non esse venturum nisi venerit discessio primum etc. Quod exponunt sapientes de discessione id est scismatica diuisione vel subtractione obedientie romane ecclesie seu romani imperij: sed de his ista sufficiant.

De octaua coniunctione maxima Capitulum. lx.

Adm vero de octaua coniunctione maxima loquamur quam futuram esse diximus: si deus voluerit anno ab inicio mdi. 7040 a diluuiio. 4798. a xpi incarnatione. 1693. vel circiter. Et post illam erit complementum. 10. reuolutionum saturnalium anno xpi. 1789. et hoc erit post dictam coniunctionem per annos. 97 vel prope: et inter dictam coniunctionem et illud complementum dictarum. 10. reuolutionum erit status octaue spere circiter per annos. 25. quod sic patet: quia status octaue spere erit anno. 444. post situm augium que secundum tabulas astronomicas sunt adequate ad annum xpi. 1320. perfectum Et ideo anno xpi. 1764. quibus annis si addas. 25. sunt anni. 1789. quos predixim?

Vnde iterū patet q̄ ab hoc anno xpi. 1414. vsq̄ ad statū octauie spere erunt āni
253. p̄fecti. His itaq̄ p̄suppositis dicim⁹ q̄ si mundus vsq̄ ad illa tpa durauerit
qđ solus deus nouit: multe tunc et magne et mirabiles alterationes mundi et
mutationes future sunt: et maxime circa leges et sectas: nam cū predicta coniun-
ctione et illis reuolutionib⁹ saturni ad β concurreret reuolutio seu reuersio supe-
rioris orbis id est octauie spere p̄ quā et p̄ alia p̄missa cognoscit̄ sectarū mutatio
vt in p̄cipio huius tractatus notatū est. Et plenius notauit Albumasar libro
de magnis coniunctionibus tractatu. ij. differentia vltima circa finem.

De aduentu antixpi et eius secta Capitulum. lxi.

Vnde ex his probab̄ iliter concluditur q̄ forte circa illa tpa veniet
antexps cū lege sua vlt̄ secta damnabili que maxime aduersa erit
et contraria legi xpi: nam licet de aduentu sui determinato tpe vel
momento h̄ri non possit humanitus certitudo: sicut alibi decla-
rauim⁹: tñ indeterminate loq̄ndo qđ circa illa tpa ventur⁹ sit: pōt
h̄ri probabilis coniectura et verisimilis suspitio per astronomica iudicia. Cum enim
dictum sit s̄m astronomos circa illa tpa fieri mutationē sectarū: et s̄m eos post
machometū erit aligs potens qui leges sedam et magicā cōstituet. Ideo verisimili
pbabilitate credi pōt qđ p̄ sectā machometi nulla secta veniet nisi lex antixpi

De sex sectis principalibus Capitulum. lxij.

Sicut notauim⁹ in tractatu de legibus et sectis s̄m astronomos:
sex secte principales distinguunt̄ ex coniunctione et applicatione iouis
ad alios sex planetas: quia si cōiungatur iupiter sat̄no de sectis siḡt
iudaicā: si marti siḡt super leges caldaicā que docet adorare ignem
cuius nat̄e mars est. si aut̄ soli siḡtur lex egiptiaca que colit militiaz
celi cuius princeps est sol. si veneri siḡre d̄r super leges sarracenoꝝ que tota est
venerea. si vero iupiter coniungat̄ mercurio tunc est lex mercurial̄: et hanc quidā
dicunt esse xpianoz. Alij aut̄ dicunt xpianam legem esse solis. Si aut̄ coniungat̄
iupiter lune tunc erit vltima quā attribuunt antixpo. Utrum aut̄ ista solidam
veritatē contineant non est p̄ntis opis discutere: sed tñ ista principalr fundatur
in dictis Albumasar libro de magnis coniunctionibus d̄ra q̄rta tractat⁹ p̄mi: in
quo tractatu q̄tuor sunt d̄re in quib⁹ principalr docet qualr aspicitur ex parte
coniunctionū apparitio prophetarū et eozū qui p̄phetisānt successorūq̄ eozum.
Huius aut̄ tanti astronomi doctrinā possent in hac materia reddere suspectaz
ea que scribit eodē libro d̄ra vltia tractat⁹. xxj. vbi ipse qui erat de secta macho-
meti dicit moraz durationis huius esse. 584. annoꝝ vltra qđ tpus eam satis diu
durasse cognoscim⁹. Et adhuc manifestius errasse videt̄: quia dicit morā legis
romanoꝝ id est xpianozum esse. 1460. annoꝝ qui sunt maximi anni solis vltra
quod tempus iam tunc multo amplius durauerat.

De octo preambulis aduentus antixpi Capitulum. lxij.

Ed quia de aduentu antixpi sum^o locuti. Sciendū q̄ methodi^o
martir de quo in libro illustrium viroꝝ meminir Hieronimus
de pꝛicipio z consumatione seculi multa scripsit que diuina reue-
latione accepisse dicitur: inter que aliqua cōmemorat que erunt
pꝛambula aduent^o antexpi Quoz primū est discessio atq; dissensio
de qua in sc̄da ad Thessaloniceñ. ep̄la dicit Paul^o. Nisi venerit
discessio primū zc̄. sed de hac iam breuiter aliquid tetigimus. Secundum pꝛe-
ambulū quod postq̄ absorpta fuerint plurima regna que aduersus regnum
romanoꝝ confluxerant: consurgent pro illis aduersus romanū imperium filij
israhel: filij agar: de quibus Daniel predixit. Et hoc erit in septimo millenario
annoz mundieo q̄ appropinquabit consumatio seculi: z non erit longitudo
amplius tꝑm. Hic tñ attende q̄ sicut dicit hystoria scolastica Methodius post
200. annos ab adam cyliades. i. etates seculi per millenaria annoꝝ annotauit
Tercium pꝛambulū est q̄ terrā promissionis propter pctā inhabitantiū in ea
obtinēbūt filij ismahel. i. sarraceni q̄ deberet esse terra xp̄ianoꝝ: z hec euenient
propter iniquitates varias: specialiter propter peccata sodomie: multaq; mala
enumerat que super diuersis regnis z regionib^o ventura predixit. z ad hoc ap-
plicat illud apti. Nisi venerit discessio primū zc̄. dicens q̄ discessio est disciplina
vel correptio qua corripient vniuersi habitatores tꝛe: de qua diffuse pꝛosequitur
Quartū pꝛambulū est qd̄ in predicto tꝑe discessionis. i. discipline z correctiōis
minuetur spiritus perfectoz: z multi abnegabunt veram fidem: etiam sine aliq̄
vi tormenti aut flagelli: z associabunt transgressorib^o: sicut de his predixit apt̄s
Et hec oīa fient vt per tribulationes pꝛobentur z manifestentur electi. Quintū
pꝛambulū est q̄ post tribulationez que fiet a filiis ismahel ipsi iocundantes in
victorijs eoz gloriantesq;: quia desolauerunt perfidā z romanā ciliciaz quoq;
z siriā capadociā z ysauriam: africanā quoq; vel sciliciā z eos qui inhabitāt
proxime romaz z insulas: z blasphemantes dicent. Nequaq; habebunt xp̄iani
ereptionē de manibus nꝛis. Tunc subito exurget super eos tribulatio: z exiliet
rex grecoꝝ siue romanoꝝ in furore magno a mari ethiopiae super promissionis
terram habitantes. Et erit rex romanoꝝ imponens iugū super eos septies tñ
quantum erat iugum eozum super terras. Sextum pꝛambulū erit q̄ postq̄
indignatio z furor regis romanoꝝ exarserit super eos qui abnegauerunt xp̄m
erit. pax z tranquillitas super terras: qualis nondum est facta: sed neq; fiet filis
vlla eo q̄ nouissima est z in fine seculoz: z hec est illa quam apostolus exposuit
quia cum dixerint pax z securitas: tūc eis superueniet subitus interitus: de qua
etiam xp̄s loquitur in euangelio. Sicut in diebus noe zc̄. ita erit z i nouissimo
die. Septimū pꝛambulū erit post illam pacē tunc reserabunt porte aquilonis
z egredientur virtutes gentium illarū quas eocludit intus alexander. z: cutiet
ois terra a conspectu eoz: z varijs crudelitatibus corrumpet: z cōtaminabitur

ab eis. Post ebdomadā vero t̄pis q̄n̄ cōprehenderit ciuitatē Zoppem: mit-
tet dñs vnum ex principibus milicie sue: z percutiet eos in vno momento t̄pis
Octauū p̄ambulū erit q̄ postea descendet rex romanorū z morabit̄ ī ierlm̄ septi-
mana t̄pis z dimidia q̄ est. 10. annis z dimidio: z tūc appēbit fili⁹ p̄ditionis.

De antixpi ortu z fine z cōsumatione seculi.

Hic aut̄ antixps p̄ditionis filius: vt ibidem Methodius subdit
nascēt̄ in Lorosani: z nutriet̄ in bethsayda: z regnabit in caphar-
naum. Cum vero apparuerit antixps. ascendet rex romanorum
ad locū vbi pro nobis xps mortē sustinuit: z tollet coronā de ca-
pite suo: z ponet eam super crucem: z tradet regnū xpianorū deo
patri. Et cum exaltabit̄ crux in celum sursum: tradet otinuo sp̄i: n̄
suum rex romanorū. Et tunc destruet̄ omnis principatus z potestas: vt manisse-
stius appareat filius p̄ditionis. Er̄t aut̄ hic de tribu dan fm̄ prophetiaz iacob
patriarche sicut z iudas traditor dñi de eadem tribu fuit. Faciet aut̄ ille fan-
tastica z mendacia signa z prodigia multa super terram. Et is seducet (si fieri
pōt) etiā electos: sicut dñs explicauit. Ingrediet̄ hic ad iherosolimā: z sedebit
in templo dei sicut deus cum sit homo carnalis. Cūq̄ multiplicata fuerit tribu-
latio dierum: non sinet diuinitas filiū p̄ditionis aspicere perditionem generis
humani: sed mittet famulos suos Helyam z Enoch ad arguendū inimicum
z ostendendū eum mendacem in conspectu omniū gentium: quos in furore z
ira interficiet. Tunc apparebit signū aduentus filij hominis z veniet in nubi-
bus celi cum gloria. Et interficiet eū dñs spiritu oris sui fm̄ expositionē apo-
stolicā. Tunc fulgebūt iusti sicut stelle. Impij aut̄ proijcient̄ in infernū. A quo
nos eripiat: qui est benedictus deus in secula seculorū. Amen.

Explicit tractatus de cōcordia astronomice veritatis z narrationis historice
a dño Petro cardinali Lameracen̄. completus in ciuitate Basiliē. anno xpi
1414: mensis Maij die decima.

Incipit elucidariū astronomice cōcordie cū theologia z historica veritate.

Ibi diligētius pscrutanti astronomoz dicta clari⁹ innotuit veritas sup aliquib⁹ que scripsi ī tractatu pmo de cōcordia theologie z astronomie ac etiā ī tractatu secūdo que illi sup addidi de cōcordantia astronomice veritatis z narrationis historice. Et ideo ad illoz declarationē hūc terciū tractatū que elucidarium astronomice cōcordie cū theologia z historica veritate in titulo illis cōiūgere dignū duxi tāq̄ necessariū ad pfectū eoz complementū. Nec verebor in re taz ardua fateri me ibi aliqua minus pfecte minusq̄ cōplete scripsisse q̄ hic op⁹ est elucidare pfecti⁹ z cōpleti⁹ explicare. Nā si se inuenio viris peritissimis cōtigisse

Multi siqdē magni astronomi multa de tēperie aeris z de his que eueniūt in mūdo scripserūt sed in suis libris semp aliqua omittūt. Ptholome⁹ enī in quadripartito multa scribit vtilia s̄ docet regulas generales pnoſticādi p eclipses luminariū deinde pnoſticādi primo p quartas anni z postea p cōiunctiones z oppositiones luminariū z deinde p eoz quadraturas sed de cōiunctionib⁹ magnis videlz triū supiorū planetarū z de reuolutionib⁹ annoz mūdi nihil determinat Albumasar ī maiori ītroductione multas dicit regulas notabiles eas tñ nō ponit in ordine z lz de cōiunctionib⁹ magnis ptractet de eclipsib⁹ tñ luminariū nō multū loquit̄ nec eoz iudicia manifestat. Alkindi⁹ vero inf̄ oēs rōnabiliter pcedit nihil tñ loquit̄ de cōiunctionib⁹ magnis nec de eclipsib⁹. Messahala tñ quasi totaliter de magnis effectib⁹ ptractat. Sed dorothens z aomar z sergi⁹ paucas regulas sed notabiles ponūt: de eclipsib⁹ vero z magnis cōiunctionib⁹ nihil dicūt. Linconien⁹ etiā z alij moderni s̄m dignitates planetarum essentielles z accidētales solū de aeris mutatione iudicāt. Et sic discurrendo p oēs nullus de tēperie aeris sufficiēnt loquit̄. Quid ergo mirū si min⁹ mihi perito illud accidit cui⁹ si se taz peritis astronomis euenisse cognoscit̄ sed hec hactenus de plogo. Iā ad tractatū accedo q̄ quadragita capitula cōtinebit.

Primū capitulū de generalis dilunij pſignatione.

Secundū de natiuitatis xp̄i figuracione.

Terciū de magni anni declaratione.

Quartū de annoz fridaricoz distinctione.

Quintū de etatum mundi breui recapitulatione.

Sextum de annoz mundi varia numeracione.

Septimū de causis erroz in annoz mundi computatione.

- Octauū de cuiusdam opinionis reprobatione.
 Nonum de triū planetarū superiorū varia confunctione.
 Decimū de plurium magnarū cōiunctionū annotatione.
 Undecimū de quarundā aliarū magnarū confunctionū spāli designatione.
 Duodecimū de quarundā maximarū confunctionū veraz calculatione.
 Decimūterciū de cuiusdam obiectionis vtili solutione.
 Decimūquartū de varia mundi principij opinione.
 Decimūquintū de cōmuniōri z probabiliōri circa hoc estimatione.
 Decimūsextū de multiplici circa figuram celi prima dubitatione.
 Decimūseptimū de cuiusdā false opinionis improbatione.
 Decimūoctauū de incerta. 10. saturnaliū reuolutionū inchoatione.
 Decimūnonū de magnorū orbiū reuolutione.
 Vicesimū de cuiusdā opinionis impugnatione.
 Vicesimūprimū de quadā circa hec dubia questione.
 Vicesimūsecundū de magni orbis nūc currētis inuestigatione.
 Vicesimūterciū de magnorū orbiū enumeratione.
 Vicesimūquartū de magnarū cōiunctionū significatione.
 Vicesimūquintū de maximarū confunctionū z mediarū vera calculatione.
 Vicesimūsextū de .8. earundē cōsignatione.
 Vicesimūseptimū de triplici ante diluuiū prima cōiunctione.
 Vicesimūoctauū de prime figure celi vera descriptione.
 Vicesimūnonū de .8. cōiunctionū maximarū applicatione.
 Tricesimū de cōiunctione regni israhel z legē moyfi significante.
 Tricesimūprimū de pluriū sequētū cōiunctionū annotatione.
 Tricesimūsecundū de radice sumenda pro minorū cōiunctionū inuētione.
 Tricesimūterciū de tabula maiorū cōiunctionū z earū enumeratione.
 Tricesimūquartū de aduētus antixpi z fine mūdi cōiectura pronosticatione.
 Tricesimūquintū de varia circa anni solaris quātitatē opinione.
 Tricesimūsextū de opiniois thebith circa motū octaue spere explanatione.
 Tricesimūseptimū de quātitatis anni solaris inequalitate.
 Tricesimūoctauū de varia annoz solariū cōnotatione.
 Tricesimūnonū de multiplici mensis lunaris acceptione.
 Quadragessimū de cōsumatione operis z autoris excusatione.

Cap. j.

Bordiar igit̄ ab elucidatione eorū que scripsi in tractatu de cōcordia theologie z astronomie incipiēs a verbo quinto vbi dixi q̄ de theologicis pphetijs quibus astronomica iudicia possunt cōuenient̄ aptari aliq̄ expedit exēpla particularit̄ annotari vnū de veteri aliud de nouo testamēto. Primū de generalis diluuij p̄signatione. Secundū de natiuitatis xpi figuratione de quibus

hic aliqua speciali⁹ dicenda sunt. Sciendum est ergo circa primū q̄ sicut dicit
Aomar in fine libri sui de natiuitatibus ante iniciū annoꝝ diluuij per. 279. an
nos fuit coniuñtio significans diluuiū. Et hoc idē asserit Albumasar primo li
bro de coniuñtionibus magnis differentia prima nisi q̄ ipse ponit illam coniuñ
tionē significantē diluuiū ipsum p̄cessisse per. 287. annos tamē per priorē nu
merū quasi omnes astronomi operant̄ vnde oēs fere actores in hoc cōcordāt
q̄ illa coniuñtio principaliter diluuiū significans nō fuit de maximis coniuñ
tionibus que fiunt in capite arietis videlicet saturni ⁊ iouis sed fuit ipsoꝝ con
iunctio in. 14. cancri ⁊ illa p̄cessit diluuiū. 279. annis romanis cum. 248. die
bus ⁊. 8. horis fere. Et hec fere fuit ante xp̄m. 3381. annis solaribus. 200. die
bus ⁊. 9. horis sicut hec patent practicanti eorūdem planetarū motus s̄m ra
dices doctrine Alfonsi. Unde nota q̄ de hac coniuñtione henricus de mach
linia magnus alberti magni discipulus supra librū magnarū coniuñtionū: al
bumasar differentia prima ita scribit Inueni per tabulas machlinien. vltimo
verificatas annū coniuñtionis significantis diluuiū. 3382. annis ante annū
incarnationis dñice. In illo enī anno inueni mutationē triplicitatis per coniuñ
tionē iouis cum saturno circa. 5. gradū cancri in mēse iunio illius anni ⁊ hoc
iuxta motus ordinatos s̄m nonam speram ratione cuius etiam imago nauis
que archam Noe significare poterat in directo loci coniuñtionis illius erat:
hec igit̄ coniuñtio per mutationē triplicitatis ad signa aquea ⁊ precipue ad si
gnū mundi quod est cancer cōuenienter diluuiū significare poterat ⁊ destru
ctionē per cathaclisinū. Item idem sic ait mirabilē aut̄ modū coniuñtionis
inueni in fine quidem mensis septimi. Inueni coniuñtionē iouis cum satur
no circa principiū. 4. gra. leonis ⁊ ex hoc processerunt ambo cōtinue quousq̄
peruenit iupiter ad. 9. gradum leonis ⁊ saturnus post ipsum in. 3. gradu ⁊ ibi
erat statio. Postea vero retrogradati sunt ambo ita q̄ in reuolutione anni se
quentis cum sol intraret arietem per annos. 3381. ante incarnationē dñi per
retrogradationē coniuñcti sunt circa finem. 28. gra. cancri ⁊ paucis diebus
post erat statio deinde vero inceperunt dirigi ⁊ sic perpendi q̄ per annū ⁊ am
plius erant infra terminos coniuñtionis. Et quid mirū si talis cōiunctio sup
rem maximam significauit tum per duplicationē coniuñtionis in signis con
trarijs in fine cōtrarietatis ⁊ maxime talibus vt sunt leo ⁊ cancer tum etiam p
pter imagines alias que sunt in directo finis cācri ⁊ principij leonis vt est ima
go nauis per quam archa Noe significat̄ ⁊ propter alia multa liquide paten
tia intelligenti hec ille: hoc aut̄ quod ait hanc cōiunctionē fuisse per mutatio
nem triplicitatis simpliciter loquēdo non potuit esse s̄m veros motus quia sic
illa non fuit prima in hac triplicitate aquea sed forte potuit esse s̄m motus me
dios s̄m quos etiā intelligit̄ fuisse illa coniuñtio circa. 5. gra. cancri vel forte
intellexit hanc coniuñtionē triplicitatis non simpliciter sed s̄m quid ⁊ accidē

taliter respectu coniunctionis circa principium .4. gra. leonis. Unde etiam patet discordantia tabularum ex differentia gradus coniunctionis quem ipse ponit ad gradum qui hic ponitur secundum tabulas Alfonsi. Quibus pre-suppositis manifeste patet falsitas illius opinionis quam verbo vicesimo eiusdem tractatus quasi probabilem recitavi et supra quam annos coniunctionum maximarum consignavi videlicet quod duobus annis fere ante diluuium fuit una maxima coniunctio saturni et ionis. Ad cuius confirmationem cuiusdam Arabis astronomi allegabat auctoritas. Hoc enim esse non potuit nam coniunctio principaliter significans diluuium fuit eorundem saturni et ionis quasi in medio cancri que precessit diluuium .279. annis fere ut dictum est. Et quia fuit in medio cancri adhuc restabant .120. anni antequam coniunctio eorum veniret ad triplicitatem eorum subsequentem. Et per consequens necessario mutatio triplicitatis aquatice in igneam fuit annis .159. ante diluuium et mansit in eadem mutatione usque post diluuium .120. annis: et tunc mutavit se in triplicitatem terream. Patet ergo quod post diluuium quasi fuit in medio triplicitatis ignee: et sic nulla coniunctio circa diluuium potuit esse in principio alicuius signi ignei: et hoc utique verum est habendo respectum ad durationem triplicitatis ignee per .240. annos: et ad medios illorum planetarum motus secundum quod precessit Albumasar: sed habendo respectum ad veros eorum motus possibile est quod aliqua coniunctio ipsorum precessit diluuium sub certo numero annorum magno vel paruo etiam in signo eiusdem triplicitatis ignee vel terree sequenti vel aquatice precedenti semper tamen in propinquo. Et ista diuersitas huius respectus prouenit ex directione vel retrogradatione ipsorum duorum planetarum tempore huius coniunctionis vel circa. Scire autem que coniunctio eorum immediate precesserit diluuium non pertinet ad propositum pertractare licet ista forte naturaliter loquendo fecerit pro diluuii fortificatione. Nam hic nobis sufficit loqui de supradicta coniunctione diluuium principaliter significante. Cuius figura sequitur ascendente primo gradu Arietis secundum omnes actores.

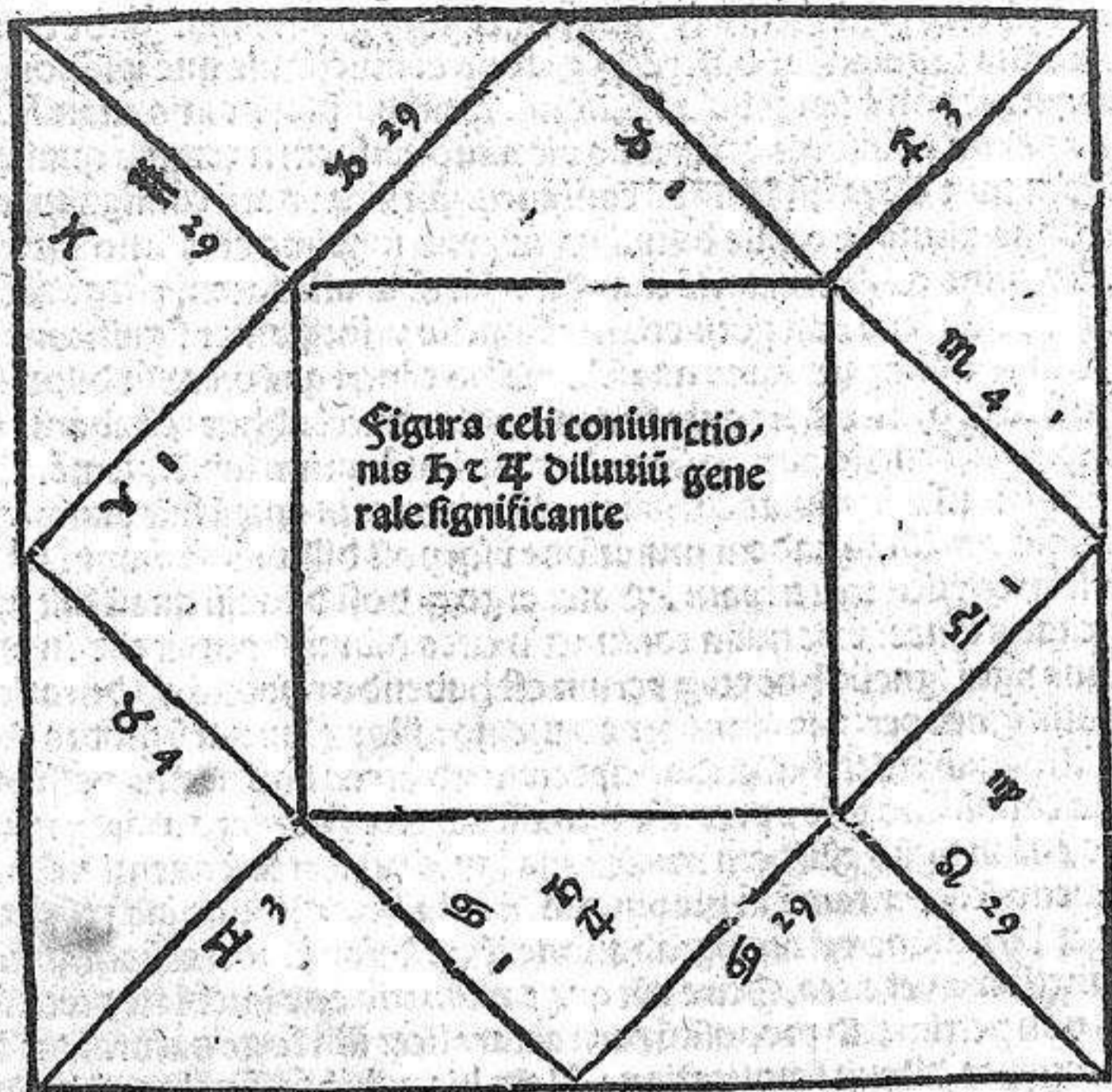
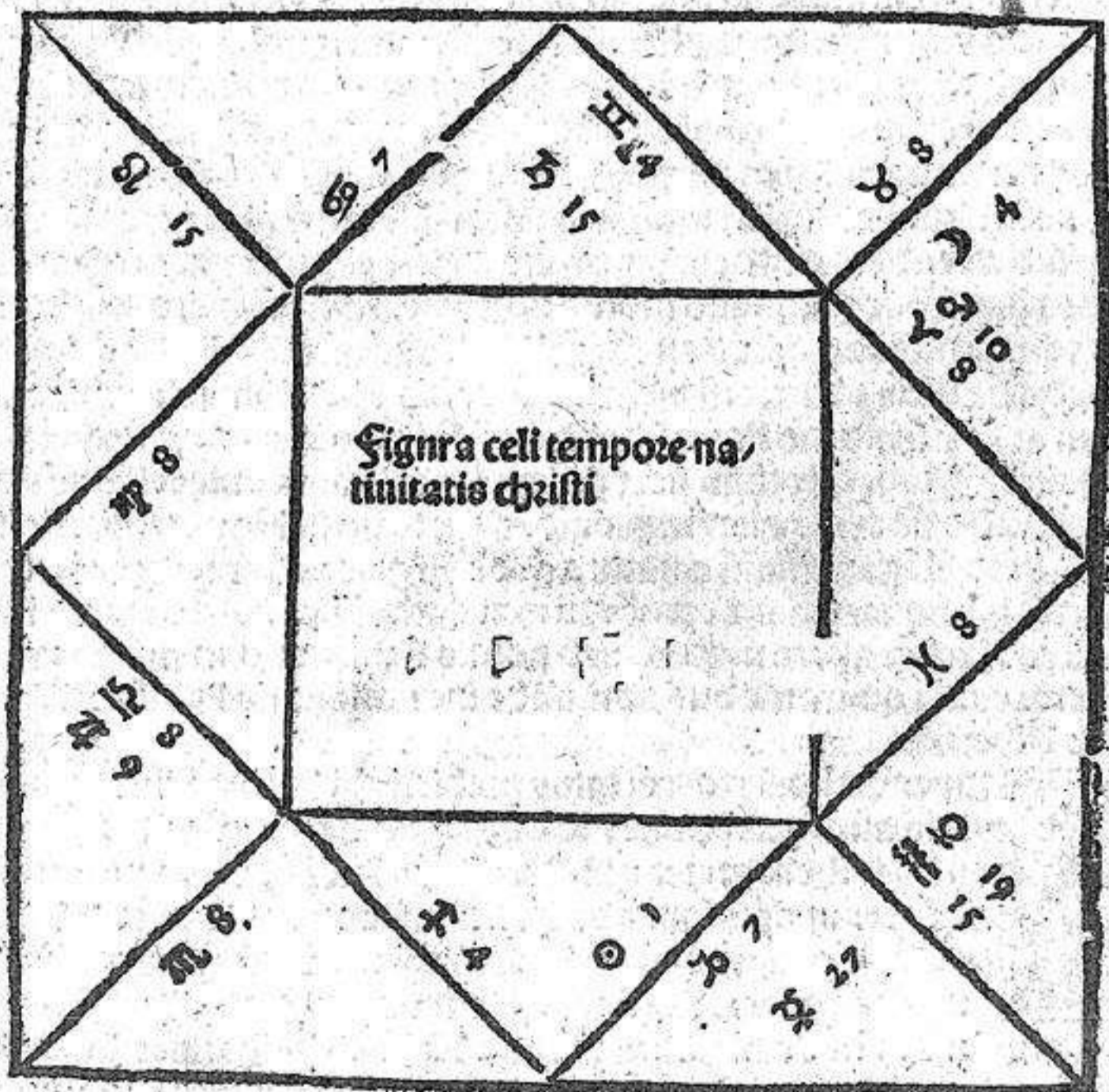

Figura sequēs est ad latitudinē. 32. gra. s. hierusalem. Tamē fm aliquos ascē
 dens natiuitatis xpi fuit. 2. gra. 51. mi. 26. secunda libze : z sic natus fuisset per
 terciā partem hore ante mediam noctem sed ponendo. 8. gra. vrginis natus
 fuisset circiter per duas horas ante mediā noctem vt patet.

Capitulum. 2.

Circa secundum exemplum supra notatum videlicet de figura natiuitatis christi sciendum est quod hec figura subscripta valet in dicta natiuitate ascendente. 8. gra. virginis vel circa secundum quod dicit Albumasar differentia prima tractatus. 6. in capitulo de ascensionibus imaginum prout hoc allegat Albertus magnus vnde dicit albumasar. Et ascendet in prima facie virginis puella. Et subiungit Albertus. Et iam scimus quod ascendente eadem parte celi natus fuit dominus ihesus christus etc. De huius vero figure significatione ad astronomorum iudicia remitto salua tamen illa modestia atque reuerentia quam in predicto tractatu notavi.

Hic aut notandum est q̄ circa hanc figurā natiuitatis xp̄i z eius significationes in .34. capitulo huius tractatus aliqua narrabunt que probabiliter videntur xp̄iane legis excellentiā z quandā theologie z astronomie consonantiā suadere: sed nec est hic pretermittendū q̄ fm aliquos circa figuram natiuitatis xp̄i Albertus magnus errauit in suo speculo: quia ut dicunt nō fuit virgo nec aliqua facies virginis in ascendente natiuitatis ihesu. Sed fuit ascendens libra vt aliorū etiam quorūdam prophetarum. Nam ascendens natiuitatis xp̄i fm aliquos fuit .2. gra. 51. mi. 26. secunda libre. Et sic natus fuisset quasi per terciam partem hore ante mediā noctem sed ponēdo ascendens .8. gra. virginis natus fuisset circiter per duas horas ante mediū noctis. Tamen virgo fuit in ascendente coniunctionis significantis natiuitatē xp̄i q̄ p̄cessit forte p. 6. annos vel circiter cuius precisam calculationē peritioribus relinquo. Superaddit tñ Albumasar in suo maiori introductorio tractatu. 6. differentia prima in capitulo de ascensionibus imaginū que ascendunt cum virgine. Ascendit in prima facie illius scilz virginis virgo pulchra z honesta atq; munda proluxi capilli z pulchra facie habens in manu sua duas spicas z ipsa sedet super sedem stratā z nutrit puerum dans ei ad comedēdū consistēs in loco qui vocat abrie z vocat ipsum puerū quedam gens ihesum. Et ascēdit cum ea vir sedēs super ipsā sedem: z ascēdit cum ea stella virginis. Et dicit Albertus in suo speculo. Nam scimus q̄ sub ascendēte eiusdem partis celi scilicet virginis natus fuit dñs noster ihesus xp̄s: cū hoc q̄ equatiō motus octaue spere in tempore eius dez fuit .8. gra. 7. 30. minutoz 7. 2. secūdoz fm calculationē certissimā. Et q̄ ipsa erat tūc minuēda de locis planetarū inuētis per canones. Non quia subiacet stellarū motui aut earū iudicio natozū desideratissimus qui creauerat ipsas stellas: sed quia cū extēderet celum sicut pellem formās librū vniuersitatis noluit litteris eiusdē deesse ex eis que fm prouidētiam suam in libro eternitatis sunt scripta etiā illud elōgantissimū a natura q̄ de virgine nasceret vt profecto per hoc inueneret homo carnalis z verus qui non naturaliter nascebatur. Non q̄ celi figura causa esset quare nasceret: sed potius significatio immo z vero verius ipse erat causa quare modus admirāde sue natiuitatis significaret per celum: z hec Albertus.

Cap. 3.

Super verbo sexto tractatus predicti vbi distinctionem posui de varia anni acceptione hic de magno anno aliquid declarabo quod ibidem pretermisi. Notādum igit q̄ de magno anno varie fuerunt opinioniones de ipso enim loquit Plato in thimeo libro secūdo super quo scribit Calcidius sed nō ponit quantitates huius temporis. Quidam aut alius expositoz ponit illū continere. 15000. annoz z in hoc concordat Macrobius: sed Johannes de sacrobulo in compoto suo dicit q̄ magnum annum est spacium temporis in quo oēs

planete simul cum stellis fixis vniuersis ad loca que in prima origine mundi te-
 nuerunt reuertuntur: de quo Josephus vbi loquitur de longeuitate antiquoz
 ponit q̄ in .60000. annorum circulo magnus annus completur: sed premissa
 opinio de .15000. annozū cōmuniō est: vnde versus. Milia ter quinq; mund⁹
 complectitur annos. Ut plato testatur magnum quos nuncupat annum: huic
 tñ vulgari opinioni non est fides adhibenda: naz vt dicunt experti astronomi
 stelle ideo fixe dicuntur in celo: quia motus earum vix comprehenditur: de hoc
 motu stellarum fixarum: z de huius magni anni quantitate vide plenius infra
 ca. 36. in figura motus octaue spere post finem huius tractatus. Lentum enim
 annoz curricula perlabuntur dum tantuz. 1. gradu pertranseunt cum q̄libet
 signum. 30. gradus contineat. Et cum constet. 12. esse signa sequitur stellas in
 36000. annorum cursum suum perficere. et hic est magnus ānus philosophoz
 de quo Plato z Aristotiles ac alij loquuntur: sed an talis sit futurus incertum
 est fm fidem catholicorum.

Capitulum. 4.

Uper verbo septimo vbi pro confirmatiōe opinionis fm Augu-
 stinum de longeuitate antiquorum dixi de annis fridaricic fm
 Alkabicium: hic describam eorundem annozū tabulam fm Al-
 bumasar septimo libro maioris introductorij differētia octaua.

Planete.	Anni fridarici.	Anni maximi.	Anni maiores.	Anni medij.	Anni minores
Sol	10	1461	120	39 δ	19
Luna	9	520	108	39 δ	25
Saturnus	11	465	57	43 δ	30
Jupiter	12	427	79	45 δ	12
Mars	7	284	66	40 δ	15
Venus	8	1151	82	42	8
Mercurius	13	480	76	48	20
Caput	3	0	0	0	0
Cauda	2	0	0	0	0

Hic autem notandum est q̄ sicut quidam dixerunt quantitas temporis vite
 erit fm quantitatem annorum dictozum a planetis significantibus ānos vite.
 Et sunt illi anni eorum maximi anni. Insuper fm aliquos vita hominis vltra
 80. annū est cōmuniter quasi mors: propter hoc vt dicūt q̄ circa hunc terminū
 anni iouiales deficiunt videlicet āni iouis maiores qui sunt .79. Unde iupiter
 est planeta humanus adeo beniuolus z vitalis vt de eo dicat Julius fermicus
 q̄ homines essent immortales si nunq; in genituris hominis iouis benignitas
 vinceretur a malozum potestate scilicet a saturno z marte.

Capitulum. 5.

Cetero verbo nono ubi dixi de etatu mundi distinctione hic breues earum recapitulationes subiiciam. Dico ergo q̄ cum prima etas incepit ab adam vsq̄ ad diluuium de hac est maior discordantia. nam Aug⁹. xv. de ciui. dei ca. ij. dicit q̄ in hac computantur anni 2262. fm codices nostros: sed fm. 70. interpretes cum quibus concordant Eusebius et Beda in libro de temporibus ac alij omnes comuniter: hec prima etas continet annos. 2242. sed fm Hieronimu hec etas non plene continet. 2000. sed Albumasar dicit q̄ inter creationem ade et diluuiū fuerunt anni. 2226. mensis vnus dies. 13. hore. 4. In hac aut materia hebrei a 70. interpretibus discordant vt patebit: sed magis a Josepho: quia ipse primo antiquitatu ca. iij. ponit q̄ pluuia diluuij incepit: 27. die aprilis: et vsq̄ ad hanc diem ab adam fuerunt anni. 2656. quod quidem tempus vt ait idem in sacris libris conscriptum multa integritate significatum est: sed fm hebreos hec etas solum continet annos. 1656. Et hanc discordiam quidam nituntur concordare per hoc q̄ de vno annorum nostrorum Joseph⁹ fecit duos: et sic superfluit ille millenarius superadditus hebraice veritati. Unde comemorant Josephus et Beda q̄ antiquoru vita tam diurna apud modernos est inopinabilis nisi per viam istam scz q̄ vnus annus computetur pro duob⁹ vel pro quatuor: sed huic dicto contrariatur Aug⁹ vt in tractatu predicto declarau. Secunda etas continet fm Josephum et Hieronimu et hebreos anos. 292. fm vero. 70. et Aug⁹. 1072. fm Bedam et Marianum. 522. fm Eusebium. 942. et Eusebius et sui sequaces computant fm annos solares: sed. 70. fm annos lunares quibus etiam vtunt hebrei. Tercia etas ab ortu abrahe vsq̄ ad reges dauid habuit anos. 942. per generationes. 14. fm vtranz editionem: et hoc idem dicit Rabanus. Quarta etas fm hebreos continet annos. 473. menses. 6. dies. 10. vt dicit ibidē Raban⁹ sed fm aliquos continet. 474. integros: et in hoc concordat Beda: et hec etas fuit a principio regni dauid vsq̄ ad transmigrations babilonis. Quinta etas fuit a dicta transmigratione vsq̄ ad natiuitatem christi: hoc est vt quidam dicunt a marcio ante combustionem templi in autumnno factam vsq̄ ad kal⁹ aprilis vel marcij: vnde hebrei incipiunt annuz: et continet hec etas fm Rabanum anos 589. sed fm verissimam traditionem vt quidam dicunt sunt anni. 591. Sexta etas incipit a xpi natiuitate qui fm magistrum hystoriarum natus est in nocte dominice diei anno ab vrbe condita. 752. octauo kal⁹ ianuarij. Et ea die que dixit. Fiat lux: visitauit nos oriens ex alto. Quidam autem considerationem habentes ad quatuor etates hominis et ad quatuor signa principalia que distinguunt quatuor quartas zodiaci: iuxta hoc dixerunt quatuor mundi tempora vel etates videlicet vt patet infra capitulo. xxxij.

Capitulum. 6.

Super verbo. 10. et duobus sequentibus: et super finali conclusionem
preallegati tractatus addam hic breuem recollectionem variarum
opinionum de annis ab origine mundi usque ad natiuitatem christi
Sciendum est igitur quod iuxta hebraicam veritatem a mundi creatione
usque ad natiuitatem christi fuerunt anni. 3971. et secundum magistrum hystoriarum
usque ad annum tyberij. 15. quo christus fuerat baptisatus computantur
ab adamo secundum computationem hebraicam anni. 4000. et in hoc concordat Beda sequens
Eusebium: annotando quod. 16. anno tyberij fuerat principium. 81. iubilei secundum hebreos
Ex quibus patet quod a natiuitate christi usque ad. 15. tyberij fuerunt. 29. anni completi:
tamen sicut dicit Bacon in epistola ad clementem papam secundum hebraicam veritatem ut Beda
recitat fuerunt anni ab adam usque ad christum. 3952. et iste numerus examinatur discurrendo
per omnes etates secundum hebraicam veritatem: sed hanc hebreorum computationem
non sequuntur plurimi sicut. 70. interpretes Josephus Eusebius Orosius Ysidorus
Beda et alij multi sicut diffuse in dicto tractatu declaravi qui omnes maiores
annorum numerum posuerunt: licet inter eos sit discrepantia que maxime puenit
ex varia computatione prime etatis de qua iam dictum est. Et licet quidam dicant
quod computatio hebreorum qui posuerunt usque ad diluuium annos. 1656. in quibus
87. cicli et. 3. anni magis sit secunda: tamen Augustinus videtur sentire quod. 70. verius compu-
tauerunt ut patet. xv. de ciuitate dei ca. xj. unde maior pars autorum illos insequendo
computat. 2242. annos usque ad diluuium ut Ysidorus Eusebius Beda et plures
alij: et Augustinus ab isto numero non multum variat qui ponit. 2262. nec multum discon-
dat Albumasar qui dicit libro. j. de magnis coniunctionibus differentia. j. quod iam
narravit Belenus vel Bemenus et alij extra eum quod inter creationem ad eam et noctem
diei veneris qua fuit diluuium fuerunt anni. 2224. vel. 2226. mensis vnus dies
13. hore. 4. idem Albumasar eodem libro in fine tractatus quarti refert quod indi-
plura annorum milia estimauerunt. Ex premissis probabiliter concluditur quod omnes
opinioncs de annis mundi usque ad christum reijciende sunt que non se extendunt ad
5000. annorum: et recipiendi sunt numeri annorum quos ponunt Eusebius et Beda
et eorum sequaces usque. 5199. et. 5196. secundum. 70. prout dicit magister hystoriarum: vel
5330. ut dicit Odnithon: filius. 52. 10. secundum Ysidorum sicut quidam allegant: et. 5500.
secundum grecos ut aliqui dicunt et. 5530. secundum quosdam codices et. 5326. anni. 3. dies
16. hore. 30. minuta secundum Albumasar et Alfonso sequendo vnas calculationem
vel. 5328. anni dies. 6. hore. 8. minuta. 30. sequendo aliam calculationem sup-
ponendo scilicet quod coniunctio significans diluuium precessit ipsum per. 279. annos
ut dicit Alomar quem sequuntur alij astronomi preter Albumasar ut predictum
est. Item si addantur illi anni quos ponit Augustinus ab adamo usque ad diluuium videlicet
2263. annis positus ab Alfonso a diluuiio usque ad christum videlicet. 3101. cum diebus
318. fient anni. 5363. et dies. 378. Isti ergo sunt numeri qui excedunt. 5000.
annorum: et tamen inter illos est magna discordia: unde verisimile est quod ille numerus

quem ponunt Eusebius & Orofius & alij sequentes eos multū accedunt veritati videlicet. 5. 199. 2. 70. non discrepant ab eo numero nisi q̄ ponūt. 3. ānos min⁹ & in dicto numero Eusebij concordant Orofius Beda Marcus Martinus & Sildas in cronicis suis: quorum cōcordantia magnum dat argumentū q̄ iste numerus multum appropinquat veritati: sed astronomi qui precipue calculāt tēpora ab isto numero aliquat̄ discordant: nam fm Albumasar & Alfonso ponunt duo numeri supra scripti iuxta duplicem calculatōz qui non discordāt nisi in. 10. diebus. Et sunt anni integri absq̄ fractionibus. 5328. vt supra patet & isti numero etiā satis prope cōcordat ille numerus qui colligitur ab ipsis. 70. & ab Alfonso videlicet. 5343. 2. dies. 3. 18. et similiter concordant multum cum numeris positis ab astronomis: numerus collectus ab Augustio et Alfonso: videlicet. 5363. 2. dies. 3. 18. & maxime cōcordat multū cum numer⁹ astronomoz numerus ille quem assignant fm opinionem. 70. interpretum videlicet. 5330. et ille numerus examinatur per omnes etates: & ideo cōcluditur q̄ isti numeri vltimo positi sunt seruandi inter omnes alios & alij sunt reijciendi. Utrum aut̄ aliquis istorū sit precipue incertum est: verisimilius tñ videtur q̄ illi numeri ab astronomis collecti multum inuitantur precipue. Quibus autē plus dubium relinquitur: nec hoc aliq̄ scire potest vt dicit quidā doctor nisi ei fuerit inspiratū et hoc causa est magni erroris in astronomia: q̄a ppter hoc vt idem ait q̄si impossibile est scire in quo orbe magno sum⁹ a mundi creatione q̄ tñ scire valde necessarium est ad astronomoz iudicia vt postea tangeſ. Nec ista incertitudo annoz mōi solū est causa erroris in astronomia: sed etiā scandali in theologia vt in dicto tractatu notauī. Utrum autē de hoc naturaliter h̄ri possit certitudo per viam quā ibi tetigi dubium reputauī: de qua re magis inferius apparebit.

Capitulum. 7.

Causa tante varietatis opinionū predictarū in computando annos mundi quidā assignauerūt. 10. errores seu causas quare plures errauerūt in calculatione tempoꝝ. Primo q̄a quantitatē anni diuersi diuersimode sumpserunt nec vera anni q̄ntitate vsi sunt: & de hoc Aug⁹. xv. de ci. dei ca. xij. et Solin⁹ circa principiū libri sui sicut alibi declarauī. et specialiter de hoc dixi in tractatu predicto verbo. 6. & duobus sequentibus. Secundo quia supposito q̄ omnes quantitatē qua vsitur ecclesia posuissent adhuc non bene precise pcessissent. nam illa non est precipue vt declarauī in tractatu de correctione kalendarij. Et licet hic error sit modicus & parum fecerit ad propositum quantum ad annos integros tamen bene fecit quantum ad dies & dierū fractiones. Tertius error quia diuersimode incipiunt annū: ideo non est mirum si in computatione annoꝝ non concordarunt. Quartus quia multi cum acciderūt fractiones annoꝝ eas computauerunt pro anno integro sicut. 70. frequenter fecerunt.

Quintus error quia quidam p̄termiserunt aliquas generationes ⁊ in aliquib⁹
 p̄termiserunt plures ānos: ⁊ in prima etate due generationes caynā: ⁊ in illa
 ⁊ alijs etatibus plures annos omiserunt vt ostendunt quidā autores. Sextus
 quia āni in sacra scriptura ab aliquib⁹ magis erant mistici ⁊ enigmatici q̄ veri
 anni sicut de. 6000. annorū Methodij qui potius habent significare. 6. etates
 q̄ numerum annorum. Et ponunt eam aliqui ad exemplum qđ non multum
 mihi videtur ad propositum pertinere videlicet de. 7. ebdomadibus Danielis
 abbreuiatis que sunt. 490. anni lunares computati a secundo āno artaxerxis
 regis qñ permissum est templum reedificari vsq; ad passionem. Septim⁹ error
 fuit quia quidam noluerunt credere qđ antiqui ante diluuium vixerint per tot
 annos sicut in sacra scriptura continet: ideo auferēbāt. 1000. annos de prima
 etate quos Josephus posuit sicut supra tactum est. Octau⁹ quia tpe diluuij nō
 remanserunt nisi. 8. aie de genere humano: vnde illi non multū tunc aduertēnt
 ad annos qui p̄cesserunt ab origine mundi: q̄re difficile est annos ante diluuiū
 precise calculare. Nonus fuit quia quidam nihil penitus dixerunt de tempore
 durationis diluuij qđ vnum annum integrum continebat quem illi obmiserūt
 vnde hebrei aliqui ponunt qđ annus diluuij fuit. 1657. alij qđ fuit. 1656. ⁊ per
 consequens fm eos fuit annus. 3988. revolutionis mundi. Et ista differentia
 potest concordari qđ minor numerus sit annus diluuij inchoantis: maior vero
 annus diluuij finientis. Aliqui autēz inceperunt secundam etatem a principio
 diluuij: aliqui vero a fine. Decimus error fuit quia sol in tēpore iosue stetit per
 spacium vnus diei: ⁊ similiter in tempore ezechie per spacium. 10. horarum de
 quibus non cōmemorat aliquis in calculatione temporum.

 Circa premissa occurrit quedam opinio merito reprobanda: nā
 illi qui vt predictū est auferūt a prima etate mundi. 1000. annos
 de numero iosephi vt eum cōcordent cū hebreis pro sua opinioe:
 hanc precipue allegant causam: quia vt dicunt prima habitatio
 hominum fuit sub equinoriali circulo vel prope tanq̄ sub loco
 temperatissimo reddente terram fertilissimāz vbi duo sunt yma
 solsticia ⁊ duo alta: ideo hñt duas estates ⁊ duas hyemes q̄re de vno nostrorū
 annorum fecerunt duos: ⁊ sic ille millenarius iosephi in prima etate superfluit
 Sed ista ratio potest rationabiliter improbari: naz dicitur Gen. iij. qđ misit de⁹
 adam de paradiso voluptatis vt operaretur terraz de qua assumptus est. i. fm
 magistrum hystoriarum in agro damasceno de quo sumptus fuerat: et in quo
 caym fratrem suum abel occiderat: et iuxta quem adam et eua sepulti sunt in
 spelunca duplici. Dic vero ager est in valle mambre iuxta ebron ad orientēz sic
 dicitur a damasco seruo abrahe: sicut scribunt cosmographi. vnde non est ille
 ager prope ciuitatem illam magnam damascum qui caput est sirie: sed ab illo
 loco distat fere per. 5. dietas. Constat autē qđ ebron versus septentrionē circiter

per .4. miliaria distat a bethleem que .6. miliarib⁹ fere in austrū a iherosolimis in dorso situata est: vnde patet q^d ebzon non distat a iherusalē per duas dietas. Sic ergo prima habitatio hominum cepit circa ebzon bethleem z iherusalem: z cōtinue plus z plus processit versus septentrionem: sed ex tabulis azarchelis patet q^d latitudo iherusalem est .32. graduum: z eius longitudo .56. graduum. Maxima vero solis eleuatio fuit āno xp̄i .1345. sicut inuentum est .23. graduū z 29. minorū. Ergo latitudo iherusalem maior est maxima solis declinatione per .8. gradus z 31. minuta: et per consequens prima habitatio hominum fuit circa tropicum estiuum per tantum spacium terre quantum correspondent .8. gradus in celo videlicet per .453. miliaria: et hoc supponendo q^d vni gradui in celo correspondent in terra .56. miliaria et due terciē vnius miliaris sicut dicit campanus. Ex quibus clare patet falsitas opinionis predictē. Cap. 9.

Super verbo .13. z .14. dicti tractatus: z super primo cap. tractat⁹ de concordantia astronomie z narrationis hystorice: z ad confirmandum ea que ibi dixi de coniunctionibus trium superiorum planetarum: hic allegabo quedam notabilia dicta magnorum autorū. Notandū est igitur q^d Messahala libro suo de coniunctionibus cap. ix. dicit q^d res maxime eueniunt ex coniunctione planetarū altiorum: et hoc fit a tarditate motus eorum. Et cuz fuerint diiuncti omnes tres in vno termino vel facie z aspexerit eos sol significat destructionē sectarum z regnoz z eorum mutationē: z res maximas fin eorum fortitudinē. Et hec est maxima coniunctio que significat aduentus prophetarum: z destructionem quorundam climatum: et precipue si adiuerit aliquis planetarum inferiorum. Et ca. x. dicit q^d coniunctio saturni z iouis est coniunctio maior: et significat magnos euentus in mundo z sectas. Et ca. ij. dicit q^d cōiunctio saturni z martis est coniunctio media: z significat euentus qui fiunt ex guerra z bellis z contrarietatibus: z cum eo concordat Albumasar libro .ij. de coniunctionib⁹ magnis differentia octaua. Cōiunctio vero iouis z martis vt dicit Messahala ca. xij. est diiunctio minor: z significat euentus ex pluuijs z niuib⁹ z corruptione aeris: z etiam guerram: sed Ptolomeus z Paly in centiloquio propositiōe .58. z .64. volunt intelligere per coniunctionem maiorem coniunctionem saturni z iouis in ariete: z cōiunctionēz mediam coniunctionē eorum cum mutantur in nouā triplicitatē: z diiunctionē minorem qm̄ diiungunt in reliquis signis. Ca. 10.

Causatione premissoz z super verbo .15. predicti tractatus z super ca. 57. et .59. tractatus de concordantia astronomie z narrationis hystorice vbi aliqua dixi de quadaz trium superiorū diiunctione z de p̄sentis scismatis duratione. Hic aliquas magnas coniunctiones illam precedētes z aliquas sequentes volui breuiter annotare. Sciendum est igitur q^d sicut ibi dixi anno christi .1345.

conuenerunt tres planete superiores videlicet die. 21. marcij in eadem facie eiusdem
 signi videlicet in. 19. gradu aquarij. Et preter hoc fuit eclipsis lune vniuersalis
 eodem tempore videlicet per. 2. dies 7. 9. horas ante coniunctionem magnam
 saturni 7 iouis que tunc apparuit in eodem mense. Et illa eclipsis cum illis con-
 iunctionib⁹ magnis significabat magnos effect⁹ 7 durabiles s^m astronomos
 sicut experientia docuit. Et illa cōiunctio que fuit in aquario signo fixo 7 hoc
 significauit effect⁹ fortiores 7 magis vniuersales: ac plus durabiles q̄ alie con-
 iunctiones que fuerunt in eadem triplicitate: 7 p̄sertim magis q̄ ille que fuerūt
 in signis mobilib⁹ vel cōmunibus de quibus statim dicam. fuit enim vna con-
 iunctio predictam imediate precedens anno xp̄i. 1325. 7 fuerunt simul cōiuncti
 sol iupiter 7 saturnus in. 19. gradu geminorū. fuit etiam alia supradictam ime-
 diate subsequens in anno domini. 1365. in. 8. gradu scorpionis. Et fuit media
 eorum scz saturni 7 iouis ac solis coniunctio in libra: 7 ita debuisset mansisse in
 triplicitate aerea in qua sumus: sed propter eorum directionem peruenit con-
 iunctio eorum ad scorpionem. Et quia istud signum semper est inimicum reli-
 gioni: ideo dixerunt aliqui q̄ illa coniunctio valde significatiua fuit presentis
 scismatis. Et post anno christi. 1385. coniunctio eorum imediata in geminis: 7
 post hanc imediate sequens fuit anno. 1405. 12. ianuarij in. 25. g. aquarij. Et
 hanc quidam reputant facere per terminationem scismatis et vnione ecclesie
 propter coniunctionem duorū superiorū in aquario in cuius triplicitate sumus:
 quia fit per hanc coniunctionē reditus ad signum triplicitatis aeree: licet ime-
 diate precedens fuerit in scorpione que pretendebat scisma: sed cū difficultate
 7 tarditate propter signū fixum: 7 quia versus occidentes sunt planete: hec etiā
 coniunctio significabat odia principum almanorū: 7 hec sufficiant de illis ma-
 gnis cōiunctionibus que illam (que fuit anno christi. 1345.) secute sunt.

Cap. 11.

Sed hic occurrunt aliquę magne coniunctiones que licet non fu-
 erint in ariete: tamen merito debent specialiter designari: q̄ sub
 eis certe magne mutatiōes facte sunt 7 notabiles effectus quos
 predictę coniunctiones diu antea precesserunt. Vna fuit de qua
 in principio huius tractatus dictum est que signauit diluuium.
 Alia fuit tempore magni nabuchodonosor videlicet. 16. annis
 romanis cum. 336. diebus ante ipsum: 7 ante xp̄m per. 763. annos 7. 281. dies
 7 hec fuit in principio triplicitat⁹ terreę 7 per consequens fuit mutatio 7 cōiunctio
 saturni 7 iouis in principio tauri marte existente in. 5. gradu arietis: hec p̄cessit
 transmigrationem filiorum israhel: 7 magnas mutationes indicauit. Alia fuit
 circiter per. 26. annos ante natiuitatem xp̄i 7 fuit in signo cancri de qua dixi in
 verbo quinto tractatus predicti: videtur tamen s^m aliquos q̄ magis notanda
 esset illa que fuerit ante christum sere per. 6. annos in principio arietis: et hec

signavit super legem mercurialem futuram s̄m aliquos astronomos: hec autē sola posita est s̄m medios motus dictorū planetarum. Cetero vero hic anotate dicunt a peritis astronomis fuisse diligenter verificate z adquate ex radicib⁹ verorum motuum s̄m tabulas alfonsi. Alia fuit anno incarnationis x̄pi. 571. incompleto z fuit in. 5. gradu scorpionis: venere existente in. 1. gradu eiusdem signi: z hec s̄m omnes significavit sectam machometi que sequebat̄ postea per 50. annos fere videlicet anno x̄pi. 661. fere vt plenius notavi in dicto tractatu de concordia astronomie z narrationis hystorice. Et imediata eorū cōiunctio precedens videlicet saturni z iouis fuisse circa annos x̄pi. 600. circa principiū cancri si fuissent directi: vel circa finem geminorum si fuissent retrogradi. Alia fuit dictorum duorum planetarum etiam notabilis coniunctio post annos x̄pi 808. completos adiunctis. 193. diebus cum. 23. horis fere z fuit in. 6. gradu sagittarij: z etiam fuit mutatio triplicitatis aquatice in igneam z hec debuisset fuisse in principio sagittarij: sed propter eorum directionem processit vsq; ad. 6. gradum eiusdem. Sub hoc autem tempore viguit dominium francigenarum z presertim karoli magni z suorum: z alij effectus notabiles sunt secuti. Alia fuit eorundem planetarū coniunctio anno x̄pi. 1226. incompleto die quarta marcij vel aprilis circa principium aquarij videlicet ambobus existentib⁹ in. 3. gradu aquarij: z fuit ibi mutatio triplicitatis terre in aereaz: in qua triplicitate adhuc ad presens sumus z erimus in eius participatione z significatiōe vsq; ad ānos 1465. vel circa: z ibidem tunc erit coniunctio eorū: z etiam mutatio triplicitatis aeree in aquaticam: z quia tunc mars fuit in angulo celi in scorpione in domo propria multum fortis illa coniunctio habuit significare super mutationibus z destructionibus regnoz z regum pturbationibus legum: z sub hac coniunctione inceperunt ordines predicatorum z minorum: et sub eodem tempore inualluit dominium tartarorum multaq; alia mirabilia sunt secuta.

Ed adhuc de aliquibus maximis cōiunctionibus expedit verā calculationez subiungere. Sciendū est ergo q̄ sicut aliqui periti astronomi dicunt se veraciter calculasse z practicasse s̄m radices alfonsi post x̄pm. 53. annis solaribus completis cum. 91. diebus videlicet secunda die mensis aprilis āni. 54. incompleti fuit vna coniunctio saturni z iouis in capite arietis videlicet pertransitis vno gradu z. 17. minuto signi arietis existente tunc sole in. 2. gradu z mercurio in. 6. gradu eiusdem signi: z hec coniunctio s̄m eos licet nullum habuit significatū super terremotibus seu diluuijs magnis propter debilitatem z casum saturni z martis z remotionem eorū ab angulo terre z a signis terreis: tñ alios maximos effectus durabiles z adhuc durantes signavit: et adhuc sumus in partipatiōe z diuisione eiusdem coniunctionis z erimus per multos ānos. Et post predictam saturni z iouis coniunctionem fuit vt dicunt alia eorum coniunctio vera sub anno

di. 908:28. marcij: et fuit in. 9. gradu arietis: deinde post annos xpi. 1761. erit iterum vna cōiunctio eorum in. 16. gra. arietis. Et postea anno xpi. 2616. cōiunctio eorū vera in. 25. gradu arietis: et iste cōiunctiones nō sunt simpliciter de maximis quia nō sunt in principio arietis sed vt dicunt post has intermedias erit vera maxima circa principiū arietis circa annos xpi. 3469. et sic fm eos inē predictas duas cōiunctiones veras simpliciter maximas sunt anni. 3415. vel circiter. Nō tamē per hoc excludit quin aliquae fuerunt intermedie cōiunctiones vere simpliciter maxime.

Cap. 13.

Sed vero obijciat q̄ hec sunt contra illud q̄ in dictis tractatibus de cōcordia sepe allegatū est in Alkabicio et alijs videlz q̄ saturni et iouis cōiunctio in principio arietis fit in. 960. annis semel respondet q̄ illud et alia que ibi dicta sunt de temporibus vniformibus illius cōiunctionis et aliarū sunt intelligenda de cōiunctionibus medijs et nō de cōiunctionibus veris. Nam cōiunctionū verarū tempora raro sunt vniformia seu equalia. Exemplū de cōiunctione solis et lune quia sicut dixi in tractatu de ciclo lunari: licet cōiunctio media solis et lune id est reditus lune ad solem fm vtriusq̄ cursum mediū semper fiat in equali tempore tamē tempus lunationis vere id est temp⁹ reditus lune ad solem fm vtriusq̄ cursum verū raro est equali tempore lunationis equalis cū lunatio vera quādoq̄ maior est lunatione equali quādoq̄ minor. Et ita proportionabiliter in alijs cōiunctionibus planetarū. Nota q̄ in veris cōiunctionibus. 5. planetarū specialē facit varietatem et difficultatē eorū retrogradatio et directio. Nam. 3. superiores a sole retrogradi sunt. 4. signis et postea. 8. signis directe vel fere. Et venus postq̄ transuerit solem. 45. gradibus vsq̄ ad. 48. vel circiter incipit esse retrograda. Mercurius postq̄ solem transuerit. 23. gradibus vsq̄ ad. 25. vel circiter fit retrogradus: sed tamen astronomi iudicant fm cōiunctiones veras quia auctores volūt influētias planetarū magis habere processum in cōiunctionibus veris q̄ in medijs. Unde fm Alkindū in effectibus magnis proueniētibus ex magnis cōiunctionibus saturni et iouis nō debem⁹ habere respectū ad eorū motus medios sed ad veros et ad verā eorū cōiunctionē lz Albumasar fm medios motus eorū pcesserit. Nec propterea tantus auctor in hoc oīno reprobādus est quia vt credo ipse pcessit in computationibus mutationū magnarū ad propinquū q̄ fieri solet cū medijs motibus et nō veris. Ex predictis manifeste sequit⁹ q̄ cū illa cōiunctio triū superiorū anno. 1345. de qua dictū est fuit cōiunctio vera et nō media nō est possibile q̄ cū similis fiat in oibus 224. annis sicut aliqui dixerūt vt recitavi verbo. 15. tractatus de cōcordia sed media cōiunctio illi correspondēs sequebat⁹ eam et fuit circa. 23. iulij eodē anno in. 25. gradu aquarij uel fere. Utrū aut inter duas tales medias cōiunctiones fuerunt. 224. anni vt ibi ponit nō est certum. Et cuz hoc ibi positum fuerit

pro exemplo nō requirūt illius exempli verificatio: quia quodcumq; certū temp⁹ signatum inter duas tales cōiunctiōes medias seu duas alias quozūlibet planetarū sufficeret ad propositū illius quod ibidē querit. Hic vero notandū est q̄ cōiunctio triū superiorū vera vel etiā media rarissime fit fm̄ eūdē gradum & ideo non posuerūt de hoc autores regulam certam sed tamen in 40. annis vel circiter in vno signo cōiungunt saturnus & iupiter & in eodez signo vel prope inuenit mars & hoc large loquendo isti tres possunt dici cōiuncti verbi gratia. Anno. 1345. fuit vna talis cōiunctio ipsorum triū & postea anno. 1385. deinde erit alia anno. 1425. vltimus sequitur ex premissis q̄ falsa est illa opinio quā recitavi verbo. 20. eiusdem tractatus. Nec deductio ibi facta vel cōsignatio. S. cōiunctionū maximarū super illa fundamenta cōtinet veritatē: sed hoc postea manifestius declarabo. Caplm. 14.

Super. 16. & super verbo. 17. vbi narraui varias opiniones de principio anni & de loco celi sub quo fuit iniciū mundi. Hic ad illorū declarationē aliqua notāda subiungam. Sciendū est igit̄ q̄ licet varie gentes aut nationes diuersimode inceperint annū suū: tamen nō omnes ideo posuerūt initiū mundi vbi fecerunt iniciū anni verbi gratia: licet romani inceperint annū suū in solstitio hyemali nō tamē hoc fecerūt quia ponerent ibi fuisse iniciū mūdi: sed quia vt dicit magister historiarū in principio ianuarij tunc vel paulo ante incipit sol nobis apparere: licet aut̄ hebrei incipiant annū in equinoxio vernali: nō tamen est concursus hebreorū opinio q̄ ibi mundi fuerit iniciū. Pro cuius declaratione notādum est q̄ vt quidam dicūt aliqui doctores hebrei quos cōmuniter moderni iudei insequunt̄ posuerūt q̄ anno dñice incarnationis. 1204. fm̄ dionysij fuit. 22. septembris feria quarta fere vltimus dies. 266. reuolutionis a principio mūdi & illū annū primū reuolutionis prime ponūt solum fuisse in imaginatione exceptis. 6. diebus vltimis ideo istum annū vocāt annū vanitatis seu imaginatū. Et vltimū diem illius dicūt fuisse diem sexte ferie & ibi fuisse creatum Adam & in eadem fuisse primam cōiunctionē mundi realem post horas 14. Ita q̄ adam in ipso die creationis sue in vespere vidit primā nouam lunā & i sequenti sabbato & in crastino incepit. 29. prime reuolutionis, siue primi cicli lunaris. Hoc aut̄ q̄ pro sex diebus vltimis totū vnū annū imaginant̄ notabile est quoniā pro regula habent q̄ in computando annos quos semper a certo mense incipiunt pro vno tantū die alterius anni totū annū ponūt in numero vt si quis regnauerit die alicuius anni sequenti anno dicat̄ duobus annis regnasse. Isti ergo ponūt quod luna fuit creata soli cōiuncta & q̄ prima mundi creatio fuit in septembri videlz. 21. die huius mensis vbi scribimus festū sancti Mathei: sed etiam Vincentius in speculo parte prima in principio dicit q̄ arabes & egyptij incipiunt annum a septembri quia in creatione mūdi legunt̄ arbores fructū habuisse. Alij aut̄ ponunt mūdum incepisse in octobri. Et hoc

probare nititur Bacon in epistola ad clementē papam vbi loquitur de principio mundi inducēs textum scripture Exodi. 23. et. 24. capitulo vnde concludit q̄ non est dubium quin s̄m ordinem temporū naturalē principium mundi fuerit in lunatione octobris. Et hoc vt dicūt astronomi oriētales egyptij greci et persi: et quasi omnes considerāt qui a patriarchis et prophetis habuerūt astronomiā. Et licet moyses cōstituerit anni principium in aprili quantum ad initia solēnitatū vt dicit Josephus tamē in alijs obseruauit principiu mundi et anni in octobri. Alij autē dicunt principiu mundi fuisse in aprili videlicet in equinoctio vernali et hec est cōmunior opinio vt statim diceēt. Cap. 15.

Notandū ergo q̄ cōmuniter astronomi docent resolvere annos ab origine mundi ab introitu solis in arietem. Et in hoc concordant antiqui astrologi vt Albumasar vt allegaui verbo. 19. tractatus predicti. Similiter Pali abenragel libro octauo capitulo. 35. dicit q̄ inuētum est in libro cronicarum mundi q̄ signum mundi est aries et planeta eius sol in ascendente eius est cancer et iupiter in eo. Et concordat maior pars theologorum et compotistarū q̄ mundus fuit creatus in vernali equinoxio et vsus ecclesie tenet principiu seculi tūc fuisse. Concordant in hoc Isidorus ethymologiarū Rabanus magister historiarū Seruius super georgica Vincentius in speculo historiali; Johannes de sacrobusco linconien. et plures alij. Unde patet quod apud ecclesiam catholicam hec opinio cōmunior est et probabilior estimat. Si vero querat̄ cur antiqui astrologi reuoluebant annos mundi ab introitu arietis et quare iniciuz signoz ibi esse voluerūt cum in circulo nullum principiu esse videat. Respondet q̄ s̄m q̄ dicunt Julius firmicus libro tercio in principio et Macrobius super somnio scipionis circa medium vbi agit de principio mundi q̄ incipiens die isto qui primus omniū luxit. Inuenimus mediū celi in ariete esse positum quia super medium celi in omnibus genituris possidet principatum. Et quia mediuz celi quasi vertex esse dicit. Et quasi mundi caput in exordio lucis apparuit. Et quia ex hoc loco totius geniture fūdamēta colligimus oportune ex hoc signo iniciū oib⁹ signis datum est presertim cū maria ps stellaz et ambo luminaria radios suos in hoc signū miserūt. Et hoc cōcordat Albumasar tercio maioris introductorij differētis q̄nta i principio. Licet autē hec opinio alijs pbabilior videat̄ tñ nō est certa sed apud multos sapiētes sub dubio relinquit. Et huic snie nō discordat ea q̄ dixi verbo. 18. tractatus supradicti. Cap. 16.

Super verbo. 19. eiusdē tractatus vbi s̄m vnā opinionē temptaui describere figurā seu faciē celi in principio mundi hic aliq̄ volo tangere dubia cōsideratione digna. Primuz est q̄ sicut in eodē tractatu notaui s̄m varias opiniones de principio mundi varie essent describēde huiusmodi figure. Secūdum dubiu est quia etiam p̄supposita cōmuniori opinione q̄ mundus creatus

sic in equinoctio vernali illi qui hoc ponunt non concordant in figura celi. Et hoc patet multipliciter primo quia secundum aliquos astronomos aliqui sunt gradus in signis zodiaci qui dicuntur domus planetarum: quia sub illis planete dicuntur fuisse creati. Et sequendo hanc opinionem in dicta figura positi sunt planete in domibus suis propter solem et lunam. Sed secundum alios videtur quod eadem ratione omnes deberent poni in domibus suis. Cur enim tam varie quod sic ponantur aliqui et non alij. Secundo quia ibi non ponitur mercurius sicut planete alij in domo sua principali videlicet in virgine quia non potest tantum distare a sole sed secundum aliquos consimili ratione: non debet ibi poni in geminis quia mercurius non potest distare a sole ultra 23 gradus. Et ideo deberet ibi poni in tauro vel in piscibus. Et remanet dubium in quo illorum signorum et in quoto gradu. Tertio iupiter ponitur ibi in sagittario vel secundum aliquos debet poni in piscibus. Sed ut in precedenti capitulo dictum est Paly ponit quod ascendens mundi est cancer et iupiter in eo. Et in hoc Albumasar videtur concordare et ideo premissa figura non est totaliter secundum eum quantum ad situationem planetarum. Quarto aliqui recitant et hoc dicit doctor anglicus quod ismaelite et caldei dicunt solem in prima parte arietis esse creatum: saturnum in prima parte capricorni remotum a sole. 90. partibus: iouem in prima parte sagittarii remotum a sole. 120. partibus: martem in prima parte scorpionis remotum a sole. 150. partibus: mercurium in prima geminorum remotum a sole. 60. partibus. lunam in prima cancri remotam a sole. 90. partibus. Et secundum hanc opinionem describenda est figura celi longe aliter quam ibi posui: unde ex predictis patet quod in dicto tractatu merito dixi quia valde difficile est huiusmodi figuram certitudinaliter describere et in fine eiusdem conclusi quod de hoc et alijs concernentibus scripseram ibi non definitiue determinando sed disputatiue inquirendo ista reseruans examini peritorum.

Cap. 17.

Super verbo. 20. et ultimo tractatus predicti hic signanter notandum est quod sicut iam supra tetigi falsa est opinio quam ibidem recitavi que ex premissa figura celi nititur primam coniunctionem maximam a priori concludere et consequenter alias coniunctiones maximas consignare. Et hoc patet multipliciter primo quidem quia falsa est deductio qua ibi concluditur quod prima coniunctio maxima fuit anno ab origine mundi. 320. vel circiter. Nam si hoc esset verum tunc sicut ibidem concluditur fuisset una maxima coniunctio ante diluuium per duos annos vel circiter. Hoc autem esse non potuit sicut in primo capitulo presentis tractatus sufficienter probatum est. Similiter ut ex deductione eiusdem opinionis patet fuisset una coniunctio maxima ante christi incarnationem annis circiter. 225. Et una alia post incarnationem annis. 735. vel prope sicut ibidem dicitur sed hoc non videtur possibile quia sicut in duodecimo capitulo presentis tractatus dictum est post incarnationem anno. 53. fuit vera coniunctio maxima et hec non potuit distare a con-

iunctioe media sibi correspondente per tot annos sicut vni vel alteri illarū duarū assignant. Ex quibus patet q̄ loquendo de cōiunctionibus medijs que dicunt fieri in .960. annis: ille .8. cōiunctiones maxime que ibidē cōsignate sunt et etia; in tractatu de cōcordia astronomie et narrationis historice nō habēt veritatē vbi aut huiusmodi cōiunctiones medie veraciter debeāt cōsignari propono inferius declarare si deus mihi cōcedere voluerit.

Cap. 18.

Ed prius aliqua notare volui super tractatu predicto de cōcordia astronomie et historice veritatis videlz super primo capitulo vbi leuiter tetigi de reuolutionibus saturnalibus que fiūt in .30. annis fm Albumasar et de reuolutionibus magni orbis qui fm alios astronomos fiūt in .360. annis. Et dicaz etiā aliqua super 47. capitulo et alijs sequētibus vsq; ad .60. In quibus de dictis reuolutionibus saturnalib⁹ satis diffuse tractaui. Super his igit notādū est q̄ de predictis reuolutionib⁹ saturnalib⁹ pauci astronomi preter Albumasar cōsiderāt aut per eas iudicāt. Et vnde illā cōsiderationē habuit vel vbi has reuolutiones computare inceperit causam inuenire nō potui nisi q̄ sicut aliqui dicunt si sciret aliq; magn⁹ effectus saturnin⁹ ab illo tūc posset incipi huiusmodi saturnina reuolutio sed istud est debile fundamentū. Et ideo astronomi cōmunius et verius iudicāt p̄ reuolutiones orbis magni que propinque sunt i numero annoꝝ ad dictas reuolutiones. Quare de illis hic aliquid dicere expediens iudicaui.

Cap. 19.

Sciēdū est ergo q̄ antiqui philosophi dixerūt et experiētia docuit q̄ signa et planete dominant orbibus successiue id est vnū signū et vnus planeta regūt mūdū vniuersaliter per .360. annos et hoc temporis spaciū vocāt orbem magnū vnde Leupoldus tractatu. 5. sūme sue vbi breuiter enumerat ea p̄ que sciuntur generales et maiores mūdi alteratiōes. Inter illa ponit q̄ sciuntur per duos orbis cōtinētes .360. annos et p̄ signa dominātia in cōiunctione diluuiū significante. Oēs aut astronomi cōiter dicūt q̄ in cōiunctione significāte diluuiū que ipm̄ p̄cessit per .279. annos incipiebat nouus orbis. Et hoc ponit Alomar in fine libri sui de natiuitatibus allegās ad hoc Arosaxat. Et dicit q̄ illi orbi p̄fuit saturnus cū signo cancri. Et cōcordat in hoc Albumasar primo de cōiunctionib⁹ magnis differētia prima. Nota q̄ ibi dicit Henricus de machlinis q̄ albumasar magnā facit vim de signis orbium et dominijs eoz necnō de consequētibus ad hoc. Et quia huiusmodi rei fundamentū cōsistit in verificatione numeri annoꝝ cōiunctionis significātis super diluuiū: ideo diligēter cōsiderat per tabulas ad meridiē mechlinie cōpositas quas ipsemet correperat vtrū enenerit illa cōiunctio per .3958. annos ante annū cōiunctionis significātis super sectā arabū et reperit in illo anno saturnū a ioue distare q̄si p̄ .4. signa: quapropter

corruptū esse iudicauit numerū quē ibi ponit Albumasar ideo approbādo numerū quē ponit Ptolemaeus libro de natiuitatib⁹ dicit q^d respexit ad annos. 3951. ante cōiūctionē significantē sectā arabū z inuenit questū z ibi mirabilē modū cōiūctionis ad illud tēporis inuenit de quo supra circa primū capitulū. Nisi q^d ipse ponit dictā cōiūctionē precessisse diluuiū p. 287. annos: sed opinio Ptolemaei est cōmunior vt in capitulo primo huius tractatus dictū est. Si ergo illi. 279. anni ab illa cōiūctione vsq^z ad diluuiū addant^r annis a diluuiō vsq^z ad xp̄m q^z sunt anni. 3101. dies. 318. sm Alfontum resultant a dicta cōiūctione significāte diluuiū vsq^z ad xp̄i natiuitatē anni. 3380. 9. dies ex predictis. Quos annos si diuiserim⁹ p. 360. annos qui sunt quātitas vnius orbis sic numerus quotiēs 9. z remanēt anni. 140. indiuisi. Cum ergo in cōiūctione significāte diluuiuz inceperit nouus orbis cui p̄fuit saturnus cum signo cancri vt dictū est. Ex hoc manifeste sequit^r q^d orbi in quo xp̄s fuit natus p̄fuit mars cum signo arietis. Et q^d annus natiuitatis xp̄i fuit. 141. annus. 10. orbis a cōiūctione significāte diluuiū sicut patet legitime calculāti distribuēdo planetas z signa illis. 10. orbibus.

Cap. 20.

Predictis quidam inferūt q^d falsa est opinio quam composuit Ptolemaeus videlicet q^d primo orbi a principio mūdi dñabāt aries tāq^z circuli p̄cipiū. Et sol p̄re alijs planetis eo q^d oēs alij planete nitunt^r motu solis hoc fundamēto p̄supposito dicit vltra q^d ad talem reuolutionē signoz cuiuslibet distribuēdo annos. 360. pro vno orbe magno necessario requirunt^r anni solares equati. 4320

Et tot esse debuerūt vt ipse ait ad hoc q^d incarnatio xp̄i correspōdet primi hominis creationi. Si igit^r diuidam⁹ 4320. p. 12. nihil remanebit z per cōsequēs p̄ficiēt^r sen dñabunt^r orbi incarnationis z similiter passionis xp̄i signū arietis z iupiter fidei p̄latus si p. 7. planetas distribuērim⁹. Si aut^{em} his. 4320. annis vsq^z ad incarnationē addam⁹. 33. annos quibus fuit xp̄s in carne sient. 4153. vsq^z ad passionē quos si diuidam⁹ per. 19. remanēt. 2. z sic erit annus passionis. 29. annus cicli decēnouenalis sed hec opinio est cōtraria cōiori opinioni de annis ab origine mūdi vt patet ex supradictis: similiter ei⁹ fundamētuz est cōtra cōem opinionē astronomoz de magnis orbib⁹ de quibus in precedenti capitulo dictū est ideo aliqui eam reprobat^r dicētes cōi opinioni astronomoz esse credendum.

Cap. 21.

Sed quātū ad istud fundamētū magis occurrit dubietas. Nam huic opinioni cōcordare videt^r dictū Ptolemaei z etiā Albumasar vbi supra allegatū est q^d dicūt q^d signū mūdi est aries z planeta eius sol z in ascēdēte eius est cācer z iupiter in eo. Similiter Albumasar ponit vt supra dictū est q^d ab Adam vsq^z ad diluuiū fuerūt anni integri. 2228. A quibus si subtraham⁹ annos qui fuerūt a cō-

in iunctione diluuij vsq; ad ipm diluuiū remanēt anni. 1947. ab adā vsq; ad con-
iunctionē p̄dictā. In hoc aut̄ ānoꝝ spacio nō fuerūt nisi qnq; magni orbis cuꝝ
aliquibus annis q nō cōplēt qntū orbē quod sic patet. Nā si. 1947. diuidamꝝ
p. 360. erit numerꝝ quotiēs. 5. ⁊ remanēt anni indiuisi. 147. Ex quibꝝ sequitꝝ q
fm illā cōem astronomoꝝ opinionē in principio mūdi non incepisset magnus
orbis q videt̄ incōueniēs. Et hoc tñ nō sequeret̄ fm alias opinionē p̄dictā vñ
p3 q magna est in his astronomoꝝ opinionibꝝ dubietas ⁊ modica certitudo
Et hoc auget iterū difficultatē in descriptione figure celi a principio mūdi. Ex
quo vlteriꝝ sequitꝝ q valde difficile est vel forte impossibile ex prima figura celi
ānos ab origine mūdi p viā a priori veraciter calculare. Nā si hoc fieri potuiss̄
set nō ē verisimile q periti astronomi istud facere neglexissent. Cap. 22.

Remissis diebꝝ nō obstantibꝝ expediēs videt̄ sequendo cōem opi-
nionē astronomoꝝ orbē magnū in quo nūc anno xp̄i. 1414. su-
mus ingrere. Notandū ergo q anno xp̄i. 1345. quo fuit illa ter-
cia planetarū cōiunctio de qua supra dictū est vsq; ad annū imp-
fectū adiunctis annis. 279. q fuerūt a cōiunctione significāte dilu-
uiū vsq; ad diluuiū ⁊ deinde adiunctis annis q fuerūt a diluuiō
vsq; ad annū p̄dictū p̄fecti fuerūt in toto āni. 4725. sicut p3 ex smia aucap libro
suo de magnis reuolutiōibꝝ. Nā fm eū āni a diluuiō vsq; ad xp̄m fuerūt. 3102
⁊ hoc idē dicit Odinton. Eū tñ fm Alfonso fuerūt anni. 3102. ⁊ dies. 318. vñ
videt̄ q cōputādo istos dies ⁊ oēs alias fractiones que resultāt in illo tpe cō-
uenient̄ sup addi pōt vnus integer annꝝ sup duos annos positos ab Alfonso.
Si ergo illis. 3102. annis addant̄. 279. anni a cōiunctione diluuij vsq; ad di-
luuiū ipm ⁊ similiter. 1344. anni a xp̄o vsq; ad p̄dictū annum. 1345. imperfe-
ctū erunt in toto anni p̄dicti. 4725. Ex quibus patet fm Aucap ⁊ Alomar q
p̄dicto anno xp̄i. 1345. imperfecto peruenit signū magni orbis ad leonem ⁊
dñs eius orbis de planetis fuit luna. Et gradus aut̄ ad quē puenit directio vñ
diuisio fuit. 16. tauri ⁊ eiusdē diuisor fuit saturnꝝ sicut patet deducēti fm astro-
nomoꝝ doctrinā. Et dominabit istud signū leonis ⁊ iste planeta scz luna vsq;
ad ānos dñi p̄fectos. 1679. Et tūc erūt. 18. reuolutiones magni orbis p̄fecte.
Et incipiet. 19. reuolutio cui dñabit̄ saturnꝝ cū signo virginis ⁊ p̄portionabilē
diuidi possunt orbis magni a principio mūdi vt patebit Cap. 23.

Quia ergo astronomi in suis iudicijs multū considerāt ad orbis
magnos: iō oēs hic distinguere volui qz ad eos aptari poterunt
multi magni ⁊ notabiles effectus ⁊ mirabiles mutationes de q-
bus scripsi i tractatu de cōcordia astronomie ⁊ narratiōis histo-
rice. Ex p̄dicti igit colligere possumꝝ q a principio mūdi non fue-
rūt nisi. 18. orbis magis cōpleti videlz. 5. ante illā cōiunctionem

que significauit diluuiū. Et post eā. 13. vsq; ad orbem magnū sub quo sum⁹ de presenti. Primus itaq; orbis cōpletus incepit anno a principio mūdi. 148. fm cōputationē Albumasar de qua supradictū est: sed fm cōputationē Eusebij q̄ cōmunior est fm quā hic annos vsq; ad diluuiū prosequar incepit anno. 164. quia Eusebius ponit. 16. annos plusq; Albumasar a principio mundi vsq; ad diluuiū. Et quia nullus preter Josephum ponit tot annos ante principiu di- cti primi orbis qui possent facere vnum orbem completū: ideo ille ponit prim⁹ quia nullus precessit qui habuerit principiu in re sed solum in imaginatione si- cut supra dictū est de anno primo reuolutionis lunaris quē hebrei ponunt so- lum fuisse in imaginatione exceptis. 6. diebus vltimis. Similiter ergo assigna- ri posset vnus magnus orbis qui nō fuisset in re sed solum in imaginatione ex- ceptis. 163. annis vltimis: sed illum nō pono primum quia nō habuit realiter principiu nec integraliter complementū illis tamen annis. 163. predictis pre- fuit signū capricorni: et de planetis iupiter. Et cōsequenter primo orbe comple- to prefuit signum aquarij et de planetis mars et sic successiue distribuendo si- gna et planetas fm ordinem. Unde secundus orbis magnus incepit āno a pn- cipio mundi. 524. cui prefuit signū pisciū et de planetis sol. Terci⁹ incepit anno 884. cui prefuit aries et venus. Quartus anno. 1244. cui prefuit taurus et mer- curius. Quintus anno. 1604. cui gemini et luna. Sext⁹ anno. 1964. vbi fuit cō- iunctio que significauit diluuiū cui orbi prefuit cancer et saturnus: Septimus anno. 2324. cui leo et iupiter. Octauus anno. 2684. cui virgo et mars. Nonus anno. 3044. cui libra et sol. Decimus anno. 3404. cui scorpio et venus. Undeci- mus anno. 3764. cui sagittarius et mercurius. Duodecimus anno. 4124. cui ca- pricornus et luna. Decimustercius anno. 4434. cui aquarius et saturnus. Deci- musquartus anno. 4844. cui pisces et iupiter. Decimusquintus āno. 5204. que fuit. 10. orbis a cōiunctione diluuij sub quo natus est xps anno eiusdem orbis 141. cui orbi prefuit aries et mars vt supra dictū est. Decimussextus orbis ince- pit anno. 5564. cui taurus et sol. Decimusseptimus anno. 5924. cui gemini et ve- nus. Decimusoctau⁹ anno. 5284. cui cancer et mercurius. Decimusnonus que nūc currit anno xpi. 1414. et nōdū est completus incepit anno. 6644. cui preest leo et luna. Vicesimus incipiet anno. 7004. cui preerit saturnus et virgo: et hoc erit anno xpi. 1659. vt dictū est. Ex predicta magnoz orbū calculatione ma- nifeste cōcludit verificatio computationis Eusebij et suoz sequatium de annis mundi vsq; ad diluuiū sed non de annis a diluuiō vsq; ad christum: et cum ipse ponit a principio creationis mundi vsq; ad christum annos. 5199. subtractis 2242. quos ponit ante diluuium remanēt fm eum a diluuiō vsq; ad xpm āni 2957. sed fm predictam orbium calculationē a principio mundi vsq; ad xpm sunt anni. 5344. A quibus deductis annis. 2242. vsq; ad diluuium remanent a diluuiō vsq; ad xpm anni. 3102. fm Alfonso ut supra dictum est. Et ista

calculatio que verior reperit excedit computationem Eusebij de annis . 145.
Et in hoc corrigenda est computatio Eusebij et Bede quam comuniter segtur
ecclesia sicut conclusi in dicto tractatu de concordia theologie et astronomie: et
de his hec sufficient. Capitulum. 24

Ed iam ad coniunctiones maximas redeamus: et primo aliqua
de eorum significatiōe dicamus. Sciendum itaq; q; philosophi et
oēs astronomi concordant q; per tres planetas superiores saturnū
iouem et martem et eorum coniunctiones et oppositiones et aspe-
ctus significant et fiunt magni et vniuersales effectus in mundo
Mali quidam effectus per saturnū et martem. Boni aut per iouē
Per saturnū aut propter nimiam sui frigiditatem et tarditatem motus sui atq;
sui elongationē a nobis effectus mali et diu valde durabiles. Per martē vero
propter sui nimiam siccitatem et velocitatem sui motus effectus mali et venenosi
ac pungentes et cito recedentes. Complexio aut iouis ex calido et humido con-
ueniens omni vegetabili effectus bonos et conuenientes medio modo durabiles
habet influere. Unde a coniunctionibus magnis istorū planetarum et eorum
applicationibus procedendū est ad scientiaz magnoz accidentium in mundo
fm sententiā Ptolomei in centiloquio verbo .lxiii. et hec est intentio Paly pte
octaua ca. j. et oim alioz: et ibidem dicit Paly q; pro sciendis rebus generalib;
oim generū et mundo hoc scitur ab ascendentiōe coniunctionū vel preuentiōe
que fiunt ante introitum solis in arietem et ab ascendente reuolutionis eiusdē
et ab ascendente propioris coniunctionis planetarum antecedentis ipsaz reuo-
lutionem: et a loco lune in reuolutione et in coniunctione planetarum ac etiam
in coniunctione et oppositione predictoz: et a locis oppositionis et coniunctiōis et
ab ascendentiōe et ānis coniunctionū maiorū. Que si oia salua fuerint significāt
saluationē: et si impedita significant damnationē: et fm Paly ibidē accidentia
terremotuū et diluuiōū habentur a significationibus saturni: vt qñ eius radij
fuerint in signis aqueis vel terreis et ipse habuerit dominiū in reuolutione et in
radice vel luna infortunata ab eo: qñ in talibus iudicijs necesse est ad radicē
deuenire: quia teste Ptholomeo in centiloquio verbo .64. qñ quis loquitur de
coniunctione minori radicem scire debet a qua procedit videlicet coniunctionē
mediam et consequenter maiorem et deinde maximaz. Maior enim coniunctio
dat significationes coniunctas et alie minores diuidunt illas: et hec est intentio
Paly vbi supra qñ de radice scienda loquitur. Sic ergo primo scire oportet ra-
dices et consequenter ad magis particularia descendere. Ex quibus patet q;
absq; consideratione magnarū coniunctionū non debet fieri iudicium magnoz
effectuum futurorum mundum vniuersalem mutantium et diu dominabilium
vnde signata reuolutionum annualium non sunt fortia sed transitoria et annum
suum non excedentia nec mundū vniuersalez imutantia: quia in eis alie et alie

fant figure & dispositiones celestes planetarū & stellarū in diuersis climatibus
 & regionibus. Considerandum est etiam q̄ teste Paly parte octaua ca. vj. aliqui
 oppositio quorundam planetarum etiam superiorū & deterioris est significatiōis
 q̄ eorum coniunctio ac magis durabiles & firmiores effectus significat. Consi-
 derādū insup q̄ effect⁹ magnarū cōiūctionū sepe multū diu postea subsequunt̄
 sicut supra p̄ de cōiūctione diluuiū signante & de cōiūctiōe significāte legez macho-
 meti. Cōsiderandū preterea q̄ aliquę coniunctiones maxime propter cōcursus
 quorundā particularium non sunt tante significationis sicut alie quedam con-
 iunctiones que non sunt de maximis sicut patet de duabus coniunctionibus
 predictis & alijs quibusdam supra notatum. Considerandū deniq̄ q̄ coniun-
 ctiones maxime que sunt fm veros motus planetarū regulariter sunt maioris
 significationis q̄ coniunctiones medie vt supra dictum est. Unde propter hoc
 dicunt aliqui q̄ Albumasar in pluribus errauit q̄ indicia sua super motus me-
 dios fundauit sicut & plurimi antiquorū. Et ex hoc sequitur fm eos error ipsi⁹
 de fine legis machometi: & de destructione legis christi: & de iudaice legis exal-
 tatione quorum descriptiones tempoz preterierunt vt experientia docet. Nec
 igitur ideo premisi vt cum loquimur de cōiūctionibus maximis nullus p̄pter
 considerationem vnus huiusmodi coniunctionis leuiter presumat precipitare
 iudicium de maximis effectibus inde proxime secuturis. nam in iudicando de
 talibus oportet omnia predicta & alia multa particularia diligenter attendere
 vnde qui aliter faciunt sepe venerandam astronomie scientiaz quantum in eis
 est infamem reddunt contemptibilem & suspectam.

Capitulum. 25.

Am vero de maximarum coniunctionum fm medios motus
 legitima calculatione loquamur vt ille qui in fine predicti tra-
 ctatus de concordia theologie & astronomie & in pluribus ca.
 alterius tractatus de concordantia astronomie & narrationis
 hystorice fm falsam quandam opinionem consignare sunt ve-
 raciter corrigantur. Pro quo sciendū q̄ sicut supra dictum est
 post xp̄i natiuitatem anno. 53. fuit vna vera cōiunctio maxima:
 ideo scita coniunctione media eidem propinquoze que fuit in principio ariet̄
 facile erit alias priores & posteriores cōsignare presupponādo q̄ quelibet talis
 cōiunctio media saturni & iouis fiat in. 960. annis vel circiter. Et notanter dixi
 vel circiter: q̄ illa cōiunctio minor est que fm Alkabicium & alios cōmuniter
 dicitur fieri in. 20. annis: ex qua plures replicata fiunt alie cōiunctiones saturni
 & iouis magna maior & maxima sicut in alijs tractatibus dictum est nō precise
 cōtinet illos. 20. annos: nam sicut dicit quidā Abrahamus iudeus dictus auenesse
 in quodam tractatu de magnis cōiunctionibus dicta cōiunctio saturni & iouis
 non contingit nisi semel in. 20. annis octaua parte vnus anni minus: & vt idēz

ait. Cōmerguntur de triplicitate in triplicitatem hoc modo sicut qñ incipiunt
 coniungi in triplicitate ignea que dicitur aries leo sagittarius: ita scz q̄ coniu-
 gantur in principio arietis. Postea in .20. anno in sagittario quod est nonum
 signum ab ariete ⁊ ibi coniungūtur in medietate tercię partis sagittarij. postea
 in .40. anno iunguntur in leone quod est .9. signū a sagittario. Deinde in anno
 60. iungūtur in ariete: ⁊ hec coniunctio vadit in hunc modū duodecies. Postea
 13. coniunctio mutatur de predicta triplicitate in succedentem triplicitatem: et
 aliquando tres huiusmodi coniunctiones perficiuntur in .58. ānis cum tribus
 partibus vnius anni incomplete vt ipse dicit: sed moderni astronomi sequētes
 radices motuum planetarum fm Alfonso postea dicunt precisius videlicet
 q̄ dicta minor coniunctio saturni ⁊ iouis sit in .20. annis minus .52. dieb⁹ fere
 ⁊ hoc nunq̄ fallit in eorum medijs coniunctionibus: sed in eorum cōiunctionib⁹
 veris sicut supra tactum est nulla certa dari potest regula quantum vna distat
 ab alia: nam aliquando media precedit veram: aliquando vera media: ⁊ hoc
 valde multipliciter variando: quia aliquando vna sequitur vel precedit aliam
 in multo tempore: aliquando in modico. Et aliquando vera cum media con-
 cordat in tempore: sed hoc contingit rarissime videlicet quando ipsi planete sunt
 in auge vel opposito augis ecentrici vel epicycli. His itaq̄ presuppositis dico q̄
 predicta coniunctio maxima que fuit anno .53. post christum non cōcordauit
 in tempore cum media coniunctione sibi correspondēte: nam illa media seque-
 batur eam ⁊ fuit .12. die septembris in .11. gradu ⁊ .6. minuto arietis: ⁊ ita non
 fuit maxima coniunctio media: quia licet fuerit in ariete non tamē fuit in prin-
 cipio arietis id est infra .6. gradus illius signi: sed aliam his presuppositis pro
 radice calculant aliqui quam ponunt illis esse propinquiorē ⁊ dicunt q̄ ante
 natiuitatem christi per .5. annos ⁊ .320. dies videlicet .14. die february fuit illa
 media cōiunctio saturni ⁊ iouis in .3. gradu ⁊ in .11. minuto arietis. Premissis
 igitur pro fundamento suppositis consequenter ad illam coniunctionem medias
 simpliciter maximas possunt alie tam priores q̄ posteriores precise ⁊ veraciter
 calculari.

Capitulum .26.

Sed hec precisa calculatio non est necessaria ad propositum: nam
 hic sufficit breuitatis gratia coniunctiones maximas cōsignare
 fm computationē veritati propinquam presupponendo etiam
 computationem annorum ab origine mundi superius positam
 ca. 23. vbi de magnoz orbium cōsignatione dictum est videlicet
 q̄ mundus inceperit .5343. annis ante christum. His itaq̄ p̄sup-
 positis capiēdo pro radice illam coniunctionē predictam que fuit ante xpm
 5. annis ⁊ .320. diebus: ⁊ computando inter duas tales .960. ānos sicut ponit
 Alkabitius ⁊ consequenter alij: ⁊ numerando illos ānos integros dimittendo
 dies predictos ⁊ alios qui in huiusmodi coniunctionibus essent numerandi cū

alijs minutis z fractionibus si velimus precise computare: his inquam omiſſis propter faciliozem cōputationem: z causa breuitatis dico q̄ a principio mundi possumus octo tales coniunctiones hoc modo consignare.

Prima anno	538	Secunda anno	1498
Tercia anno	2458	Quarta anno	3418
Quinta anno	4378	Sexta anno	5338
Septima anno christi	955	Octaua anno christi	1915

Hec autem consignatio intelligenda est fieri circiter prope veritatez: quia vt patet ex dictis ista cōputatio non est precisa tam propter omiſſionez predictoz̄ dierum z aliarum fractionum q̄ etiam propter aliam rationem supra tactam videlicet quia quelibet media diuinctio saturni z iouis a proxima media imediate p̄cedente vel sequente semper distat per ānos. 20. non integros sed min⁹ 52. diebus fere. Unde sequitur primo q̄ quelibet talis minor coniunctio que cōmuniter dicitur fieri in. 20. annis completur in. 19. annis z. 313. diebus fere Secundo q̄ magna seu media coniunctio dictozum planetarum quaz aliqui dicunt fieri in. 60. ānis fit in. 59. ānis z. 209. diebus fere. Tercio q̄ maior eozū coniunctio que fit de vna triplicitate in aliam z cōmuniter dicitur fieri in. 240. annis completur in. 238. annis z. 215. diebus fere. Quarto maxima cōiunctio que dicitur fieri in. 960. ānis completur in. 953. annis z. 91. diebus fere: z sic in qualibet. 8. predictarū esset differentia de. 7. annis vel circiter qui. 7. āni essent a qualibet huiusmodi coniunctione subtrahendi. Et forte hanc imprecisionez voluit de⁹ vt secreta celi absconderet ab indignis ne eis ex nimia familiaritate vileſcerent. Ex predictis etiam patet q̄ ante diluuiū non fuerunt tres maxime diuinctiones medie sicut in p̄allegatis tractatibus fm vnam opinionē posui ex cuius errore dicte. 8. cōiunctiones male fuerūt cōsignate: sed solum fuerūt due medie: z fuerunt tres maxime coniunctiōes vere: quia cum vna fuerit. 22. ānis fere ante diluuium vt statim dicitur: verisimile est q̄ in. 2020. ānis p̄cedentib⁹ fuerunt due medie: quarū prima fuit forte in principio mundi vel prope: z hec verisitr est illa notabilis cōiunctio superiorz planetarum ad quam Albumasar z Alfonso habuerūt respectū circa principium mundi sicut inferius tangitur. Cuius rei verificatio hic sub dubio ponitur: q̄a dependet ex verificatiōe prime figure celi que fuit in creatione mundi: que valde nobis dubia est z difficilis vt manifeste patet ex supradictis z infra dicendis.

Capitulum. 27.

Predictis patet clare q̄ duobus annis ante diluuium non fuit aliqua coniunctio maxima in capite arietis: sed etiam non fuit aliqua coniunctio saturni z iouis tunc in ariete sicut dictum fuit in principio huius tractatus. Meruntamen circa fines primi tractatus de concordia astronomie et theologie contrarium etiam allegatur dixisse Arabs astronomus: sed huius allegationis

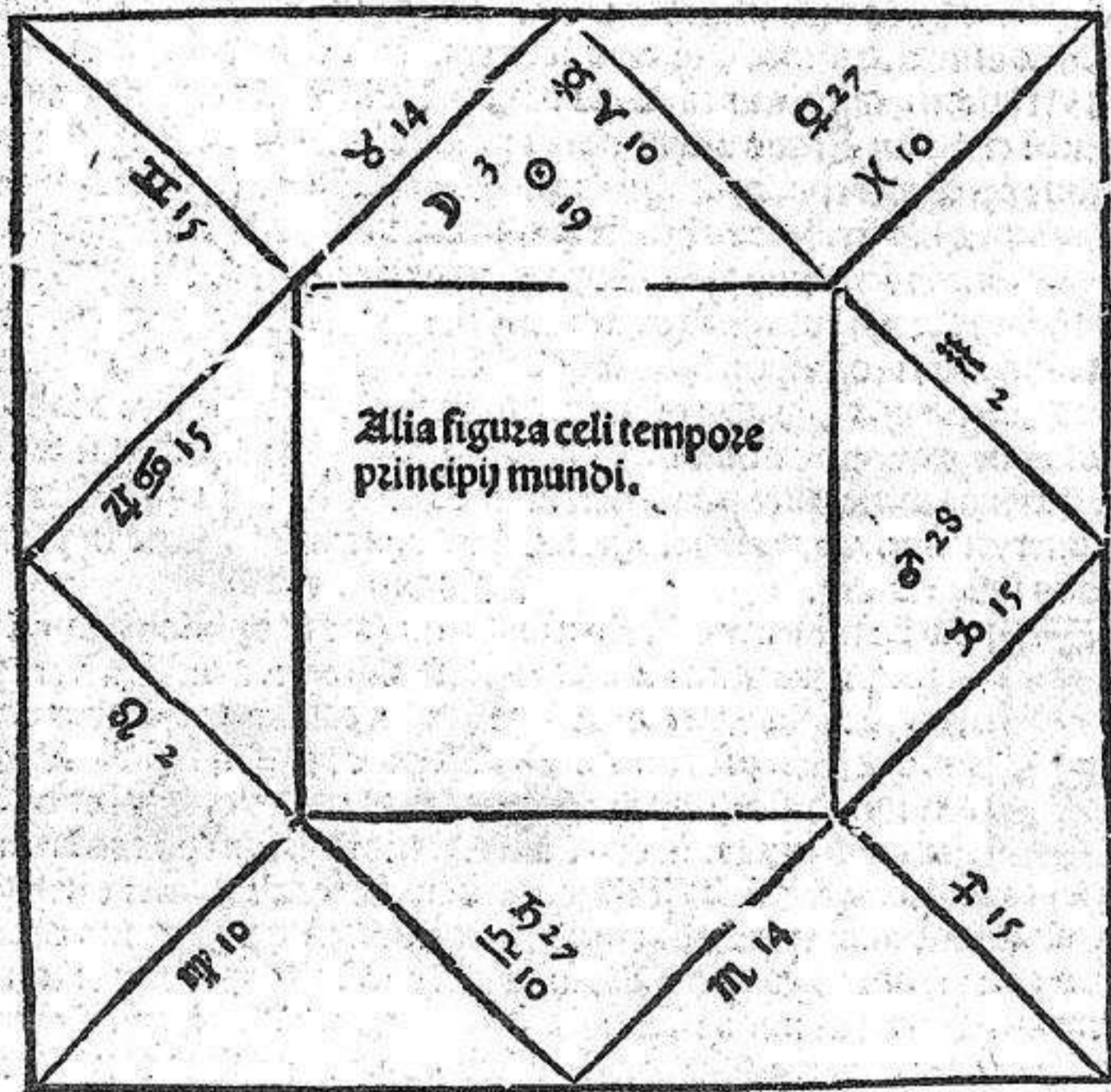
falsitas ostenditur. Nam sequendo in his radices motuum planetarum secundum Al-
 fonsum positas licet iam aliquantulum superaddat: inuenitur quod ante diluuium
 duobus annis cum .21. diebus fuit coniunctio media iouis cum saturno in .19.
 gradu sagittarij: sed vera coniunctio eorum huic medie correspondens precessit
 predictam mediam in .14. diebus: ita illa vera coniunctio fuit ante diluuium
 duobus annis et .35. diebus et fuit in .15. gradu sagittarij. Et sic patet contra illud
 dictum quod utraq; coniunctio tam vera quam media immediate precedens diluuium
 fuit in sagittario et non in ariete: sed tamen verum est quod ante diluuium .21. annis
 completi cum .337. diebus fuit iouis et saturni media coniunctio in .18. gradu
 arietis: et vera eorum coniunctio illi medie correspondens precessit eam in .53.
 diebus fere et fuit in .6. gradu arietis videlicet ante diluuium .22. annis cum .25.
 diebus. Et hec dici potest prima in triplicitate ignea et vna de maioribus: quia
 circa principium arietis: nec alia vera eorum coniunctio in principio arietis hanc
 precessit vel etiam sequebatur circa illa tempora: et ideo illa est valde notabilis
 coniunctio: et quam Arabs astronomus notasse credendus est: vnde in eius
 allegatione predicta reputo vicium scriptoris fuisse cum scripsit duobus annis
 ante diluuium: quia scribere debuisset .22. annis et supple .25. diebus. Insuper
 verum est quod .8. annis fere ante predictam veram coniunctionem dictorum planetarum
 fuit vna media eorum coniunctio circa principium arietis scilicet in .7. gradu eius
 sed vera coniunctio ei correspondens sequebatur mediam in .170. diebus fere: et fuit
 ipsa vera coniunctio in .28. gradu piscium. Quantum autem predictae tres coniunctiones
 saturni et iouis de principio diluuium precedentes pro eius fortificatione naturali
 operate fuerint iudicio astronomorum relinquo: sed quod hec et alie constellationes
 ad hoc iuuerint non reputo theologice veritati contrarium sicut in predictis
 tractatibus satis notavi.

Capitulum .28.

Sed de figura pro initio mundi quam secundum opinionem vnam posui
 in primo tractatu predicto restat dubium: vtrum illa stare possit
 in veritate cum superius .xv. ca. multa contra eam dubia obiecta
 sint: hic dico propter dictas obiectioes quod alia danda est non in-
 multum distans ab illa: in qua secundum aliquos ponitur cancer ascen-
 dens: sed iupiter in eodem ascendente vt in sua exaltatione: mars
 etiam in septima domo: sed in .28. capricornus vt in sua exaltatione: et in hoc etiam
 concordat Albumasar in introductorio tractatu .v. ca. vij. allegans circa hoc
 antiquitatem: veruntamen idem Albumasar et Alfonso ponunt etiam circa
 initia mundi secundum certum numerum annorum non multum distantium. Et vt videri
 posse intelligi ex eorum consideratione quod ipsi non habuerunt in huiusmodi initio
 respectum ad situs planetarum in signis: sed ad certam magnam et notabilem
 coniunctionem superiorum planetarum circa tempora per eos descripta sicut
 hoc ex calculationibus deprehendi posset. Et forte deus voluit habere initium

mundi in huiusmodi coniunctione maxima notabili: sed tñ in hoc non con-
 dat cõmunis opinio cum tamen inuenire planetas in locis suis aptis vt cõmu-
 niter omnes pretendunt: licet diuersimode hinc z inde est multum laboriosum
 vnde talem primam figuram celi veraciter describere: et consequenter ad eam
 veras coniunctiones minores magnas maiores z maximas precise calculare
 esset opus vtile: sed difficile z quod specialem requireret tractatum. Hoc autē
 non est presentis negocij: sed maiori eget inquisitione ad sublimitatem astrono-
 mice scientie pertinentē. Sic tñ fm aliquos pitos astronomos figurā celi sat
 probabiliter calculatā subscribere vtile iudicavi: in qua omnes planete sunt in
 exaltationibus suis preter mercurium qui est in termino suo z facie.

¶ Scdm ponentes istam figuram inceptionis mundi: mundus incepisset ante
 christu. 5492. annis 2. 223. diebus 7 fuisset aux solis illo tempore in. 19. gradu
 arietis ita qd verus solis 7 medius motus fuissent idem: 7 sic medius motus au-
 giu 7 stellaru fixaru signatus in tabulis deficeret qualibet die in. 37. quartis
 51. quintis. 14. sextis que deberent cuilibet diei addi: ita qd sequens esset medi-
 motus augiu stellaru fixaru in vna die. 0. signa. 0. gradus. 0. minuta. 0.
 secunda. 4. tertia. 48. quarta. 32. quinta. 31. sexta: fm etiam eosdem medius
 motus lune in vna die signatus in tabulis Alfonso excederet qualibet die in. 3
 quartis. 32. quintis. 7. sextis. 7. septimis. 35. octauis. Ita qd sequens esset medi-
 motus lune in vna die. 0. signa. 13. gradus. 10. minuta. 35. secunda. 1. tertia. 11.
 quarta. 38. quinta. 37. sexta. 37. septima. 25. octaua: fm etiam eosdem medius
 motus solis in vna die signatus in tabulis Alfonso deficeret qualibet die in. 58
 quinta. 34. sexta. 18. septima. 21. octaua. Ita qd sequens medius motus solis
 esset in die. 0. signa. 0. gradus. 59. minuta. 8. secunda. 19. tertia. 38. quarta. 15
 quinta. 38. sexta. 14. septima. 21. octaua: et fm eosdem medius motus saturni
 excederet qualibet die in tabulis Alfonso. 54. quartis. 2. quintis. 7. sextis. 56. se-
 ptimis. 15. octauis. Ita qd motus sequens esset motus saturni in vna die medi-
 0. signa. 0. gradus. 2. minuta. 0. secunda. 34. tertia. 23. quarta. 38. quinta. 13.
 sexta. 3. septima. 45. octaua: et fm eosdem medius motus iouis in tabulis AL-
 fonsi qualibet die excederet in. 2. tercijs. 29. quartis. 8. quintis. 47. sextis. 3. se-
 ptimis. 55. octauis. Ita qd motus sequens esset medius iouis in vna die. 0. signa
 0. gradus. 4. minuta. 59. secunda. 12. tertia. 57. quarta. 58. quinta. 36. sexta. 46
 septima. 5. octaua: 7 fm eosdem medius motus martis excederet qualibet die
 in tabulis Alfonso in. 2. tercijs. 14. quartis. 58. quintis. 20. sextis. 50. septimis.
 53. octauis. Ita qd motus sequens esset medius martis in vna die. 0. signa. 0.
 gradus. 31. minuta. 26. secunda. 36. tertia. 29. quarta. 6. quinta. 39. sexta. 9. se-
 ptima. 17. octaua: et fm eosdem medius motus argumenti veneris excederet
 qualibet die in. 5. tercijs. 59. quartis. 30. quintis. 1. sextis. 21. septimis. 25. octa-
 uis. Ita qd motus sequens esset medius argumenti veneris in vna die. 0. signa
 0. gradus. 36. minuta. 59. secunda. 21. tertia. 24. quarta. 29. quinta. 29. sexta. 36
 septima. 45. octaua: 7 fm eosdem medius motus argumenti mercurij excederet
 qualibet die in. 1. tercijs. 30. quartis. 15. quintis. 10. sextis. 6. septimis. 41. octa-
 uis. Ita qd motus sequens esset medius motus argumenti mercurij in vna die
 0. signa. 0. gradus. 6. minuta. 24. secunda. 6. tertia. 12. quarta. 25. quinta. 41. sextis.
 53. septima. 19. octaua.

Ex premissis etiã clare patet q̄ sicut vera figura celi ponenda est alia q̄ illa q̄ in dicto tractatu posita est: sic etiam ille octo medie coniunctiones maxime que in .xxvj. ca. superius cõsignate sunt multum distant a locis sub quibus cõsignate fuerant in duob⁹ precedentibus tractatibus: et ideo coniunctiones huiusmodi aliter applicande sunt maxime et alterationes et mutationes rerum q̄ notate fuerunt in toto processu de cõcordantia astronomie et hystorice veritatē. Veruntamen applicationes notabilium rerum gestarum ibidē cõsignate nõ sunt propter hoc cõtinnende: quia multipliciter saluari potuerunt. Primo per cõsiderationem ad coniunctiones veras non solum maximas: sed etiam ad alias de quibus aliquę valde notabiles superius recitate sunt. Secundo potuerunt huiusmodi applicationes saluari per cõsiderationem ad reuoluciões magnorū orbium et signorū ac planetarū eis dñantium de quibus supra dictū est. Tercio per cõsiderationem ad coniunctiones medias que fiunt in mutationibus de vna triplicitate in aliã in .240. annis vel circiter: et hanc applicationē valde particulariter et diffuse persecutus est ille abrahã predictus in suo p̄allegato tractatu de quo hic aliqua breuiter notare decreui.

Capitulum. 30.

Sciendum est igitur q̄ ille actor incipit a coniunctione magna que testificat̄ super regnū israhel: que habuit exordium in triplilitate aquea in medio cursu sole intrante in primū minutū arietis: in tertia pte. 8. hore. 25. die mensis adar hebrei. 2365. anno a creatione mundi hic fuit. 474. ānis. 205. diebus post diluuium et fuit vna coniunctio saturni et iouis imediate p̄cedens illā coniunctionem que infra ponitur sub anno. 2736. et die. 189. et tunc inceperūt saturn⁹ et iupiter coniungi in medio cursu q̄si in medio primi gradus piscium: sed fuerūt coniuncti in vero cursu eorū in principio p̄dicti anni in .24. gradu aq̄rij que est triplicitas aerea et fuit. 2. gradus leonis ascendens super clima egipti vbi tūc erat israhel: et aries in medio celi: et dñs hore erat sol qui est dñs ascendētis: et erat in decima domo s̄m gradus signorum: et s̄m equationes domorū erat in nona domo: et saturno et ioui apparuit vis solis in nona domo que est domus gaudij solis: et mars dñs domus solis erat cum eo in ariete et respiciebat saturnū et iouem in septima domo cum luna amicabili aspectu. Nec ergo coniunctio vt ipse dicit signauit magnum genus oriturū in hoc seculo: et q̄ renouaretur noua lex que audiretur vsq̄ ad extremum terre: quia fulgor solis in media reuolutione ani fuit in medio celi: et quia ascendens est signum forte: et similiter signū in quo est coniunctio signauit q̄ illius gentis regnum erat stabile et dñabile multū videlicet tantum quantū sunt anni maximi solis qui sunt. 1461. deinde applicat ista ad natiuitatem moȳsi et garon et ad subiunctionem filiorū israhel per pharaonem et ad miracula in egipto facta: et ad exitum iudeorū de egipto: et ad legem moȳsi

datā quādo preuenit sol in puncto angis sui in geminis ⁊ ad prelia ⁊ victorias filioꝝ isrl' ⁊ ad mortē moyſi. Et ad ingreſſum Joſue in terrā promiſſionis. Et ad mortē ſenioꝝ qui vixerūt poſt Joſue ⁊ cōcludit q̄ quotiēſcūq; cadit cōiunctio in piſcibus vbi fuit in illa prima cōiunctione renouat ſemp ſuper iſrl' aliqua tribulatio: ⁊ hec de illa cōiunctione ſufficiant. Cap. 31.

Dist illā proſequiſ aliā ſequentē cōiunctionē magnā in triplicitate ignea q̄ ſm mediū curſuz fuit in ariete que teſtificabat ſuper regnū iſrl' tribulationes ⁊ mala quoz maxima pars debebat veniſe ex parte orientis. Et in diebus illis incepit regnū ethiope. Et ſurrexerūt multi reges cōtra iſrl' ⁊ reges iſrahel qui fuerūt tpe illius cōiunctionis parū durauerūt. Poſt illā ſequiſ alia cōiunctio in triplicitate terrea que incepit in tauro ⁊ in hac detecta fuit prophetia i iſrahel ⁊ regnū eius habuit principiū. Et ſub hac natus fuit rex David in anno. 13. a cōiunctione ⁊ tunc palam apparuit ſamuel ppheta in iſrahel. Et hec ſignauit q̄ rex ſaul qui tunc regnabat debuit parū viuere ⁊ ſuper fortitudine ⁊ ſtabilitate regni dauid ſignauit ſed tamē ſuper diuiſione regni ⁊ q̄ in eo ſurgerent prodiſtoꝝ cōtra regnū ſalomonis. Et durauit poſtea regnū iſrl' tot annis quot ſūt maximi anni martis qui ſunt. 264. Sequēs cōiunctio triplicitatis aeree incepit in geminis ⁊ ſignauit abſciſionē regni iſrahel ⁊ in anno hoc illius cōiunctionis quādo peruenit reuolutio ad arietē quod eſt ſignū martis ſalmanasar rex aſſirioꝝ captiuauit iudeos. Alia cōiunctio de triplicitate aquea incepit in cancro. Et hec ſignificauit damuū ſuper iſrahel ⁊ euāſionē a captiuitate in breui. Et nabuchodonosor rex babilonie captiuauit ieconiā regem iuda. Et in hac cōiunctione cepit rex babilonie totā terrā egypti ⁊ fuit deſerta iſrl'. 40. anno: poſtea euāſerūt iudei a captiuitate. Et nō durauit regnū nabuchodonosor ſibi ⁊ filijs ſuis niſi. 70. annis. Et venit regnū perſarū ⁊ medoz qui regnauerūt. 54. annis. Et hoc fuit. 20. annis antequā reedificaret̄ Hieruſalē ⁊ poſtea venit regnū alexandri macedonis qui regnauit. 12. annis ⁊ poſt diuiſum fuit regnum babilonie in quatuoz partes ⁊ aliquē illarū partiuꝝ nō durauerūt niſi parum. Et hoc iterū euenit qz ſignū cōiunctionis fuit mobile ſed regnū iſrahel durauit ⁊ cōfortatū fuit quia deus dedit eis pluſq; p̄mittebat̄ planete. Sequēs cōiunctio de triplicitate ignea incepit in leone ⁊ ſignauit anxietates ⁊ penas ⁊ tribulationes ſup ſapiētes ⁊ ſcribas qui fuerūt tūc in iſrl' ⁊ remanſerūt in illo regno quā diu durauerūt cōiunctiones in hac triplicitate. Poſt quaz ſequiſ cōiunctio in triplicitate terrea q̄ fuit in virgine ⁊ ſignauit finē dierū regni qz ſignificationes oēs cōes reuolutionis fuerūt ſigna aſpicientia ſe preter hāc. Et nomen ⁊ fama iſrl' erat tūc ſup terrā ſicut fulgoꝝ ſolis quādo eſt i medio celi vſq; ad hāc cōiunctionē. Et in primis cōiunctionibus fuerūt planete ⁊ luminaria ⁊ cōiunctiones ſignificātes exaltationē iſrahel hic ſignauerūt ecōtra videlz occultationes

legis & defectū regni isrl. Et tūc euenit captiuitas per manū Titi post. 20. an-
nos ab hac cōiunctione. Et hoc apparet q̄ x̄ps fuit sub cōiunctione p̄cedente
quia eius natiuitas p̄cessit plurib⁹ annis Titū & illaz captiuitatē iudeoz. Et in
hoc fuerūt p̄fecti anni a natiuitate Moyſi. 1440. Post illaz sequit̄ coniunctio
magna in triplicitate aerea sed illā vt credo inuſtrose omisit ille abrahā iu-
deus nec ante istā vel post aliud specialiter loquit̄ de x̄po aut lege ipſi⁹ sed p̄o-
sequit̄ de cōiunctione magna que incepit in triplicitate aquea in scorpione que
signauit nouā sectā & falsum & mendacem prophetā nasciturū de vilib⁹s genti-
bus videlicet machometū de quo & eius regno ac lege diffuse loquit̄. Hec con-
iunctio fuit post incarnationē x̄pi anno. 570. vel circiter. Et dicit q̄ regnum il-
larū gentiū duraret tot annis quot sunt maximi anni veneris videlicet. 1051.
Et finaliter concludit q̄ ille vilis propheta surrexit in. 4. mense arabū & nō re-
gnauit donec peruenit ad etatez. 51. anni & regnauit. 11. annis & obiit viliter.
Alia cōiunctio sequens incepit in triplicitate ignea & fuit in sagittario & signa-
uit super regnū saracenoꝝ ita q̄ maxima pars eoz fugit in hispaniam. Ultima
cōiunctio quā iste ponit in suo tempore in triplicitate terrea que incepit in ca-
pricornio. Et hec signauit bella & tribulationes magnas ex parte occidentis. Et
in hac cōiunctione cepit debilitari regnū sarracenoꝝ & in cōiunctione. 6. illius
triplicitatis surrexerūt gentes xp̄ianoꝝ ad recuperandū regnum hierusalem de
saracenis. Et fuerunt p̄elia in hispania in omnib⁹ regionibus in quibus sagit-
tarius habet potestatē per xp̄ianos qui tunc fecerūt passagiū vltra marinū ver-
sus hierusalē ad expugnandū sarracenos. Et quia ista coniunctio redibat ad
virginē & fuerunt iupiter & saturnus cōiuncti in fine virginis vbi fuit ascendēs
reuolutionis anni ideo signauit q̄ bella & tribulationes deberent venire in ter-
rā hierusalē quia cōiunctio redibat ad virginē quia hec est cōsuetudo eius q̄
semper eueniunt p̄elia in hac triplicitate & concludit q̄ in hac cōiunctione de-
bet incipere redemptio israhel. Et ita ibunt leuando & cadendo donec veniat
coniunctio ad aquariū ad locum vbi fuit primitus sed in hac redemptione isrl
deceptus fuit iste sicut & ceteri iudei in eius expectatione & sic ceca obstinatione
fallunt̄ verūtamen vt ipse dicit. 8. coniunctio illius triplicitatis terree ostendit
multas tribulationes in terra babilonie & israhel. Et. 12. cōiunctio eiusdē tri-
plicitatis que erat a capricorno ostendit multas tribulationes & p̄elia i terris
christianoꝝ & sarracenoꝝ per totum tempus istius cōiunctionis absq̄ quiete
Sed post hanc venit coniunctio ad virgines in anno. 4946. & hec significat ma-
la & guerras per totum mundū. Et dicit q̄ hec significat iniciū destructionis
sarracenoꝝ & eoz scete nec possent narrari mala futura in hac cōiunctione sed
quicquid sit de alijs malis de bona & vtili destructione illius secte nondum ap-
paruit.

Et autē ex abrahe illius dictis breuiter recitauit vt ex his capiat
exēplū applicādi has z similes cōiunctiones medias ad magnos
z mirabiles euētus rerū quales multos notauit in p̄allegato tra-
ctatu de concordia astronomie z hystorice veritatis. Et poterit
sumi radix ad cōsignandū tales cōiunctiones ex illa quā dictus
abrahā notauit primā que signauit super regnū isrl: sed quia di-
cit illā fuisse. 2365. anno a creatione mūdi sciēdū est q̄ in hoc sequit̄ computa-
tionē hebraicā sed sequēdo cōputationē alfonfi multo plures annos ponim⁹
vt supra ostensum est ideo dicim⁹ q̄ illa cōiunctio fuit. 474. annis z. 205. dieb⁹
post diluuiū. Et inde ante z post possent alie hmōi cōiunctiones cōputari. Ceterū
tamē pro maiori cōcordātia harū cōiunctionū mediarū que fiunt in triplicita-
tib⁹ cū illis. 8. maximis supradictis expedit ab eadē radice sumere cōputatio-
nis exordiū videlz ab illa coniunctione que fuit circiter p. 5. annos ante xpm z
fuit secūda cōiunctio in triplicitate illa ignea sicut aliqui probāt ex hoc q̄ p. 25.
annos z. 268. dies ante natiuitatē xpi fuit vna media cōiunctio saturni z iouis
in. 30. gra. cācri vel primo leonis. Et fm eos hec fuit illa cōiunctio quā bachon
doctor anglicus notare voluit que signauit sup lege xpi vt recitauit in tractatu
de legibus z sectis quarto capitulo sed ipse doctor vel eius scriptor defecit i nu-
meratione annoz z etiā quia illa nō potuit esse in tauro sed debuit scribere in
cancro et numerando. 42. annos inter xpm et cesarem debuit scribere q̄ illa
coniunctio fuit in. 16. anno a cesare z in. 26. anno ante christuz. Et sic patet q̄
cū illa cōiunctio fuerit in fine cancri erit attribueuda principio leonis vbi ince-
pit triplicitas ignea. Et per cōsequēs illa cōiunctio sequēs fuit secunda in illa
triplicitate ignea. Et licet ista secūda fuerit cōiunctio maxima tamē precedēs
merito notāda fuit tāq̄ vna de maiorib⁹ quia in ea incepit illa triplicitas vnde
cōcludo q̄ a qualibet istarū cōiunctionū pōt capi radix cōputationis aliarum
cōiunctionū precedentū z sequentiū tamen p̄cisius ab illa prima in qua ince-
pit triplicitas ignea. Hoc igit̄ p̄supposito z computādo annos a creatione mū-
di prout supra dico q̄ huiusmodi coniunctiones maiores que procedunt per
triplicitates possumus consignare hoc modo inferius in tabulis descriptas.

Capitulū. 33.

Sciendū est igit̄ q̄ prima cōiunctio maior fuit fm aliq̄s anno a crea-
tione mūdi. 134. die. 353. eiusdē anni incōpleti z fuit in triplicita-
te aerea i. 30. gra. geminoz. Cū ex hoc p̄z cuilibet legitime calcu-
lāti q̄ prima cōiunctio minor fuit āno a creatiōe mūdi. 15. die. 300
eiusdē anni incōpleti. Post quā aliquib⁹ cōiunctionib⁹ minorib⁹
interpositis sequebat̄ predicta cōiunctio maior vel p̄cisius cal-
culando. Hec fuit minor coniunctio sequens illam que inferius prima ponit̄.
Et post eā alie cōsequentes prout subscripta tabula docet. Et notanduz est q̄

in prima tabula signant hmoi coniunctiones p annos a creatione mundi vsq ad
xpm in secunda vero p annos a natiuitate xpi vsq deinceps. Et sunt iste coniu-
ctiones pscifi⁹ calculate qua ille. 8. coniunctiones maxime de quibus super⁹ di-
ctum est supponedo mundu incepisse p. 7343. annos copletos ante xpm fm tabu-
laru Alfonsi z Meridiani pfiensi calculatione. Prima minor coniunctio saturni
z iouis fuisse anno. 15. die. 300. incompletis z fuisse in. 15. gra. tauri. 29. mi.
34. secunda copletis: veru eade coniunctio saturni z iouis fm calculationem que
supra calculata est fuisse in. 14. gra. 57. mi. copletis ipsius tauri per. 228. dies
ante tempus coniunctionis prescripte. 8. anno die. 12. incopletis. Sed quia ista
coniunctio no fuit prima istius triplicitat⁹ fm illos qui mundu ante pdictu temp⁹
dixerut incepisse io no cepi illa p prima maiore sed prima que sequit post illam
p mutatione triplicitatis que hic prima ponit. Nota q iste coniunctiones calcula-
te sunt fm medios motus supponedo radice hic notata z sequedo comune re-
gula q inter duas coniunctiones tales sint. 240. anni vel circiter sed pauce sunt i
principio triplicitatu ideo proprie no debet dici coniunctiones maiores.

Anno a principio mundi. 115. die. 41. fuit coniunctio i triplicitate aerea in. 22.
minuto libze.

Anno. 353. die. 155. fuit coniunctio saturni z iouis in triplicitate aquea in. 7.
gradu scorpionis.

Anno. 591. die. 271. fuit coniunctio i triplicitate ignea i. 12. gradu sagittarij.

Anno. 830. die. 20. fuit coniunctio in triplicitate terrea in. 18. gradu capricorni.

Anno. 1068. die. 135. fuit coniunctio in triplicitate aerea in. 24. gradu aquarij.

Anno. 1036. die. 250. fuit coniunctio in triplicitate aquea in. 29. gradu piscium
post hanc sequit triplicitas ignea.

Anno. 1546. die. 0. fuit coniunctio in triplicitate terrea in. 5. gra. tauri.

Anno. 1783. die. 115. fuit coniunctio in triplicitate aerea in. 11. gra. geminoz.

Anno. 2021. die. 230. fuit coniunctio in triplicitate aquea in. 13. gra. cancri.

Anno. 2259. die. 324. fuit coniunctio in triplicitate ignea in. 22. gra. leonis

Anno. 2498. die. 75. fuit coniunctio in triplicitate terrea in. 28. gradu virginis
post hac sequitur triplicitas aerea.

Nota q coniunctio illa saturni z iouis immediate precedens illam coniu-
ctionem que ponitur infra anno. 2736. fuit illa quam Abraham Auenesre po-
suit primam significantem super regnum z legem israhel de qua supra. Et hec
fuit. 474. annis. 205. diebus post diluuiu. Et ita dicta prima coniunctio quam
signauit abraham cum. 20. fere annis precessit dictam coniunctionem que hic
12. ponitur inter maiores que a principio mundi fuerunt secundum Alfonsum
consonum. Videt⁹ vt omnis maior coniunctio sequens qua ponit idem Abra-
ham precederet suam per equalem differentiam temporis sicut per. 20. annos
vel circiter prope illum numerum verbi gratia sicut prima Abrahe prece-
dit

Duodecimā illarū per .20. annos fere. Ita secunda prederet decimāterciā
z terciā decimāquartā per .20. annos vel circiter. Et hec intellige fm medios
motus.

Anno. 2736. die. 189. fuit cōiunctio in triplicitate aquea in .3. gra. scorpionis.

Anno. 2974. die. 305. fuit cōiunctio in triplicitate ignea in .9. gra. sagittarij.

Anno. 3213. die. 54. fuit cōiunctio in triplicitate terrea in .15. gra. capricorni.

Anno. 3451. die. 169. fuit cōiunctio in triplicitate aerea in .20. gra. aquarij.

Anno. 3689. die. 284. fuit cōiunctio in triplicitate aquea in .26. gradu piscium
post quam sequitur triplicitas ignea.

Anno. 3928. die. 34. fuit cōiunctio in triplicitate terrea in .2. gra. tauri.

Anno. 4166. die. 149. fuit cōiunctio in triplicitate aerea in .7. gradu geminorū.

Anno. 4404. die. 264. fuit cōiunctio in triplicitate aquea in .13. gra. cancri.

Anno. 4643. die. 13. fuit cōiunctio in triplicitate ignea in .19. gra. leonis.

Anno. 4881. die. 129. fuit cōiunctio in triplicitate terrea in .24. virginis.

Anno. 5119. die. 243. fuit cōiunctio in triplicitate aerea in .30. gra. libze. Post
hanc immediate facta est mutatio triplicitatis huius in aqueā.

Anno. 5357. die. 359. fuit cōiunctio in triplicitate ignea in .6. gra. sagittarij.

Et fuit ista cōiunctio vltima anno xpi. 14. die. 359. Et ante istā in eadē triplici-
tate fuit prima media cōiunctio ante xpm p. 5. annos z. 320. dies videlz. 14. die
februarij in .3. gra. z. 11. minuto arietis. Et in eadē triplicitate fuit terciā con-
iunctio media anno post xpm. 53. die. 12. septembris in .11. gra. et .6. minuto
anteq̄ precessit cōiunctio vera eidem correspondēs eodem anno completo .91
diebus videlz. secūda die mēsis aprilis z fuit in capite arietis videlz. pertrāsitis
1. gradu z. 17. minutis de qua supra. 12. capitulo. Et iste cōiunctiones in triplici-
tate ignea ante z post xpi natiuitatē sunt valde notande.

Anno xpi. 213. die. 212. fuit cōiunctio in triplicitate terrea in .5. gra. virginis.

Anno xpi. 451. die. 327. fuit cōiunctio triplicitatis aeree in .11. gra. libze.

Anno xpi. 690. die. 77. fuit cōiunctio triplicitatis aquee in .16. gra. scorpionis.

Nota q̄ hec cōiunctio est terciā in signo scorpionis z prima in eodē signo fuit il-
la que significauit sectā machometi que anno ab incarnatione dñi fuit: 5. 70. p
mutationē triplicitatis in principio scorpionis.

Anno xpi. 928. die. 192. fuit cōiunctio triplicitatis ignee in .21. gra. sagittarij.

Anno xpi. 1032. in signo virginis fuit mutatio triplicitatis ignee in terrea.

Anno xpi. 1166. die. 307. fuit cōiunctio triplicitatis terree in .27. gra. capricorni.

Hic sequit̄ triplicitas aerea.

Nota q̄ anno ab incarnatione dñi. 1225. in eius mēse vltimo fuit cōiunctio io-
uis cum saturno per mutationē triplicitatis in .20. gradu aquarij vt dicit Hen-
ricus de machlinis.

Item nota fm Johānem de muris in epistola ad clementem. vi. q̄ anno xpi

tūc futuro. 1365. die. 30. octobris in. 8. gra. scorpionis fuit vna de maiorib⁹ cōiunctionib⁹ planetarū saturni videlz z iouis cū pmutatione triplicitatis aeree ī aquaticā mars etiā in eodē anno z ī eodē signo cōiunctionalī applicauit fuitqz supradicta cōiunctio prima ab illa cōiunctione famosissima q̄ fm autores z p̄hos signauit legē sarracenoꝝ z sublimationē seu legē p̄fidi machometi fuit enī illa ī signo scorpionis mutata triplicitate sicut z ista p̄ annos. 52. añ apparitionez legis p̄dicte. Nec a tpe illo vsqz tūc reuersa fuit aliqua cōiunctio oīno silis nisi ista vnde merito fm p̄hos ista signauit maximas tribulationes z mutationes in se cta illa : fuitqz anno. 1357. die. 8. iunij cōiunctio magna saturni z martis ī signo cancri qđ est casus vni⁹ eoꝝ z detrimētū alteri⁹ fuitqz ipsa cōiunctio in terminis iouis videlz in. 21. gra. cancri in quo iupiter suā exaltationē habet vnde cū veraciter fit cōpertū qđ saturn⁹ in anglia: mars in alemania z iupiter in frācia dominant: cōcludit qđ inter maximas guerras z destructiones ac trāslationes regnoꝝ p̄supponēdū erat qđ rex z regnū frācie erant in magno periculo periclitationis z subuersionis. Nā iupiter nō aspicit cōiunctionē ideo nō pōt repellere maliciā cōiunctoꝝ imo p̄ motū retrogradū recedit a domo sua pisciū fugiens a cōspectu eoꝝ in aquariū domū saturni qđ fugā regis francie innuit p̄sertim quia id signū cancer illud regnū significat hec ille.

Nota qđ cōiunctiones hic notate signate sunt fm veros motus

Anno xp̄i. 1404. die. 57. fuit cōiunctio triplicitatis aquee in. 20. gra. pisciū.

Anno xp̄i. 1642. die. 172. erit cōiunctio triplicitatis ignee in. 8. gra. arietis.

Anno xp̄i. 1880. die. 287. erit cōiunctio triplicitatis terre in. 13. gra. tauri.

Anno xp̄i. 2129. die. 37. erit cōiunctio triplicitatis aeree in. 19. gra. geminoꝝ

Anno xp̄i. 1357. die. 152. erit cōiunctio triplicitatis aquee in. 24. gra. cancri.

Anno xp̄i. 2595. die. 267. erit cōiunctio triplicitatis ignee. 30. gra. leonis.

Anno xp̄i. 2834. die. 17. erit cōiunctio triplicitatis terre in. 5. gra. virginis.

Anno xp̄i. 3072. die. 132. erit cōiunctio triplicitatis aeree in. 11. gra. libze.

Quia vero circa finē tractatus de cōcordia astrono- Cap. 34.
mie z historice veritatis aliqua scripsi de antixpo z signis ac pre
ambulis aduētus eius hic etiā notare volui quādā p̄nosticatio-
nē ex imaginaria cōiectura magis q̄ ex rōne certa ab aliquibus
posita. Quidā enī dixerūt qđ in cognitione etatis z finis hui⁹ mū-
di tp̄alis q̄ macrocosm⁹ dicit deueniēdū est p̄ etatē microcosmi
id est hoīs qui est minor mūdus z in se gerit imaginē maioris mūdi tēporalis
ex parte corporalis z mortalis nature sicut ex pte aīe īmortalis gerit imaginē
mūdi architipi id est īmortalis sapie dei ideo sicut etas humana quadripartita
est in adolescētiā iuuenitē senectutē z seniiū filr z etas macrocosmi z de dura-
tione. 4. etatū mūdi dicūt qđ de numero. 12. signoz sunt : 4. ceteris mobiliora

et quasi cardinalia quorum duo sunt equinoxialia videlicet aries et libra: et duo sol-
 sticialia cancer et capricornus. Et in his quatuor sunt magni signatores seu pla-
 nete. 4. regales habentes dignitates que dicuntur exaltationes. Sol enim exal-
 tatur in. 19. gra. arietis. Jupiter in. 15. cancri. Saturnus in. 27. libere. Mars in
 28. capricorni. Et sub his attenduntur quatuor mundi tempora vel etates et quod adam
 primus homo factus fuit ascendente ariete in gloria solis in domo martis.
 Unde quia sol est origo virtutis vitalis fuit adam naturaliter longeuus et qui-
 dam alij sui propinqui successores. Et propter domum martis remansit naturaliter
 super primum hominem et suam progeniem voluntas peccandi ducens ad mortem
 quia mars dicitur quasi mors. Unde primus homo habuit duos filios vnum
 sub sole natum scilicet Abel iustum. Alium sub marte scilicet Caym. ¶ Moyses
 autem natus fuit ascendente cancro in gloria iouis et domo lune. Jupiter autem
 naturaliter preest pontificibus et prelatis sicut fuit moyses. Et quia cancer signum
 est aquaticum et est mansio lune que habet significationem super aquas ipse per
 tempus miraculose mansit in aqua unde et nomen ex hoc accepit a moys quod
 est aqua quia vero cancer retrocedens est et lex moysaica iam retrocessit.
 Dominus autem ihesus christus natus fuit ascendente libra in gloria saturni et domo vene-
 ris. Saturnus vero ut ait Messahali signationem habet super gentem iudai-
 cam seu fidem eius et ipsius est gloria super regnum. Unde dominus ihesus in quantum
 homo ex fortitudine sue natiuitatis dictus est rex iudeorum et sibi tanquam sum-
 mo liberatori et iudici datum est omne iudicium. Ex libra vero in quantum est
 domus veneris nihil videtur christus participare in quantum homo nisi quod in laudem
 eius extolluntur cantica musicalia: ipsa namque super musice organa significationem
 habet: hec autem dicta sunt de christo quantum ad eius humanitatem quia verus
 et naturalis homo fuit sed super eius diuinitate est extra et supra propositum
 presens aliquid commemorari. ¶ Antichristus vero nascetur ascendente capi-
 corno in gloria martis et domo saturni horum namque naturas pessimas coniunctim
 possidebit et proprietates a marte in malicijs gloriabitur in discordia inuidia et
 falsitate et in elatione maxima. A saturno autem et mansione eius habebit aua-
 riciam odium et detractionem seditionem et omnia occulta mala sicut a marte ma-
 nifesta mala ut testatur Albumasar in floribus suis his autem correspondebunt
 quatuor tempora. Primum tempus ante legem ab inicio mundi usque ad moysen
 Secundum tempus legis a moysen usque ad christum. Tertium tempus gratie a christo usque
 ad antichristum. Quartum tempus perfidie et malicie ab antichristo omnino vel fere usque
 ad finem mundi. Et his quatuor temporibus vel etatibus mundi correspondent quatuor
 etates hominis et quatuor quarte celestis circuli. Nam prima que est ab ariete ad can-
 crum et est calida et humida vernalis et est quarta adolescentie. Secunda a cancro ad
 libram calida et sicca estiuales est quarta iuuentutis. Tercia est a libra usque ad

capricornū frigida z sicca autūnalis z est quarta senectutis. Quarta a capricor
no ad arietē frigida z humida hyemalis z est quarta senij z decrepitate etatis.
Ex pmissis ergo deludūt isti q̄ sicut spaciū celestis circuli qđ est ab ariete ad li
brā est medietas illius circuli equalis altius medietati a libra vsq; ad arietem
sic quātū est spaciū temporis lapsi ab adam siue a p̄cipio mūdi vsq; ad xpm
tū naturaliter debet eē a xpo vsq; ad finē mūdi. Sicut autē p saturnū z martēz
senescit homo quia ipsi sunt corruptiui caloris z humoris naturalis z vitalis.
Sic p illos planetas senescit hic mūdus corruptibilis z vltimo finiet p moduz
circuli apud signū arietē qđ est signū igneū. In quo due planete ignei videlicet
sol z mars habēt suas ptates ut dictū est. Et ideo nutu dei finiet p ignē putre
dines seculi cōsumētē sicut testat scriptura. Vltterius attēdēdū est q̄ inter qua
tuor tempora z signa p̄dicta tempus z signū natiuitatis xpi attestat discretioni
z spūalitati legis sue. Nā libra est signū humanū videlicet liberatoris hominis vt
pote hoīs discreti z iusti ac spūalis. Temp⁹ etiā z etas senectutē est temp⁹ z etas
discretionis z spūalitatis: reliqua v̄o signa sūt irrationabiliū seu brutoz aīaliū
quasi signa indiscretionis z brutalitatis cuiusmodi etiā sunt reliqua tria tpa z
etates mūdi. Signū quoq; arietē quod opponit libze z temp⁹ qđ p̄cessit añ tem
pus legis perfecte maxime corporalia fuerūt. sed signuz libze z tempus gratie
potius sunt spiritualia de his ergo ista dicta sint nō certitudinaliter affirmādo
sed probabiliter cōiecturādo.

Cap. 35.

Nacet autē hic possem huic tractatui finē imponere qz tñ nō soluz
in his trib⁹ vltimis tractatib⁹ sed etiā in alijs qbusdā priorib⁹ ali
qua scripsi de me tibi⁹ corpoz celestiu iō ad eoz maiorē elucida
tionē hic aliqua supplere pposui. Et primo qz i tractatu de ima
gine mūdi caplo tercio dixi de cursu solis z ei⁹ anno z diebus z
speciali⁹ in tractatu de legibus z sectis caplo vltimo de quātita
te anni solaris z de equinoxijs z de his etiā i tractatu de correctione kalēdarij
hic ad illoz supplemētū. Notandū est fm campanū capitulo primo sui cōputi
q̄ annus solaris uere loquēdo est spaciū t̄pis quo sol mouet ab aliquo quoli
bet p̄cto sui circuli quousq; pprio motu p̄cise redeat ad eundē: hoc autē spaciū
fm q̄ posuit Ptholome⁹ est temp⁹ quo sol mouet ab alterutro duoz solsticio
rū quousq; redeat ad idem solsticium vel ab alterutro duorum equinoxiorum
quousq; redeat ad idem equinoxium. Et continet fm ipsum .365. dies et .6.
horas minus tricesima parte vnus diei. Et scdm hanc opinionem solsticium
p̄cessit diem natiuitatis christi .6. diebus z fuit .19. decembris: sed Abbate
gni licet cum Ptholomeo in predicta diffinitione anni solaris conueniat: ta
men ab ipso discrepat in temporis quantitate: quia ponit illud tempus esse
365. dies z sex horas minus centesima parte vnus diei. Et fm hāc opinionē

solsticiū fuit anno natiuitatis xpi. 17. die decembris sed fm̄ predictam̄ anni
diffinitionēz necesse est vt fm̄ predictas positiones Ptolomei z Abbatēgni sp̄
idem punctus circuli solis sit in loco solsticij: et semper idem in loco equinoxij.
Sic ergo circulus solis non mutat situm respectu punctorum solsticialium vel
equinoxialium: sed semper manet respectu eorum tam in auge q̄ in omnibus
alijs punctis suis fm̄ habitudinem vnā. Quia ergo stelle fixe mouent̄ ab oc
cidente in orientem continue. 100. annis vno gradu sicut posuit Ptolomeus:
magis erit tps quo sol mouetur ab aliqua stella fixa quousq̄ redeat ad eandē
q̄ sit ille annus solaris fm̄ positiones p̄dictas. Verum est tamen q̄ si aux
solis z cetera puncta sui circuli essent fixa semper comparata ad puncta solsti
cialia z equinoxialia verū esset illud in quo conueniunt dicti philosophi videlicet
q̄ annus solaris esset reditus a solsticio ad idem solsticiū: sic etiam reditus a
solsticio ad idem solsticiū esset equalis reditui eius a quolibet p̄cto sui circuli
ad eundem punctū z similiter etiam de equinoxio: sed posteriores philosophi
non inuenerunt ita esse: imo augez solis z cetera puncta sui circuli inuenerunt
moueri fm̄ motum stellarum fixarum z adherere eis semper fm̄ habitudines
vnā. Ita q̄ aux solis stelle fixe cui nunc coniunguntur si qua sit vel puncto
firmamenti si fixa non sit ibi semper fuerit coniuncta z semper erit. Nec habet
aliquem motū sibi proprium nisi ratione firmamenti Et similiter est de augib⁹
reliquoꝝ planetarum z eorum circulis. Quia ergo annus solaris est reditus eius
in suo circulo ab aliquo quolibet p̄cto ipsius circuli ad eundēz: necesse est fm̄
istam positionēz q̄ annus solaris sit reditus eius a qualibet stella fixa ad eandē
siue ab aliquo puncto firmamenti ad eundem: z fit iste reditus fm̄ eos in. 365
diebus z. 6. horis z. 9. minutis z. 24. secundis vnus hore equalis que valēt. 23
secunda. 30. tertia vnus diei. Et in hoc excedit ānus solaris fm̄ istā positionē
tempus. 365. dierum z. 6. horarūz quo tempore vtitur ecclesia romana z greca
Ideoq̄ vt probat Campanus si singulis. 153. annis romanorum z grecorum
adderemus diem vnum esset vere verificatus annorum vsualium circul⁹ ipsoꝝ
sed per hoc non erit firmata habitudo solsticioꝝ et equinoxioꝝ: imo si vera
sit opinio Ptolomei de motu stellarum fixarum solsticia et equinoxia semper
p̄uenirent habitudines suas. et accideret vt annus sic verificatus deflueret per
singulas habitudines temporis: z q̄ inciperet in solsticijs z equinoxijs z in qui
busdam distantius ab eis: posteriores autem modum istum motus stellarum
fixarum non inuenerunt: sed eas inuenerunt moueri ab occidente ad orientēz
vsq̄ ad aliquid deinde non procedere vltra sed redire iterū ad occidentēz vsq̄
ad aliquid: z ideo dixerunt eas moueri motu accessionis z recessionis: z istum
motum affirmavit Thebith z posuit p̄incipia per que motum predictū faceret
esse circularem: z saluaret ea que apparent z accidunt motui stellarū fixarum.

Capitulum. 36.

Hanc autem positionē Thebith de qua tetigi in fine tractatus de legibus et sectis: et alibi pulcre explanauit Campanus ubi supra: et dixit quod secundum illam duplex est orbis signorum: unus fixus: et alius mobilis et fixus quidem intelligitur esse descriptus in sphaera nona: mobilis vero in octaua: et uterque ipsorum diuiditur in 12. signa: sed immobilis continet ista denotatiue tantum: mobilis vero illa signa continet secundum veritatem: unde ipse est distinctior imaginum signorum predictorum zodiacum componendum: et capita arietis et librae mobilis semper distant equaliter a capitibus arietis et librae fixi descripta in superficie sphaere nonne duos paruos circulos circa ipsa quorum capita arietis et librae immobilis sunt poli et quasi centra et arcus orbis magni ab ipsis polis in eorum circumferentias descendens qui quasi semidiameter eorum est. 4. gradus. 18. minuta et 43. secunda: formam autem et modum huius motus diffuse prosequitur Campanus finaliter concludens quod ex eorum motu accidit ut stelle fixe videantur moueri versus orientem aut occidentem: quibus motu tardo: quibus motu veloci. Cum enim caput arietis mobilis fuerit distans ab equatore in circulo paruo predicto per quartam ipsius parui circuli aut prope hoc quod erit in duobus circuli parui sitibus oppositis tunc videbuntur stelle moueri ad eam partem ad quam mouentur motu tardo: in uno quidem eorum ad partem orientis: et in eius opposito ad partem occidentis. Cum vero caput arietis mobilis fuerit in alterutra duarum sectionum equatoris et circuli parui aut prope eas videbuntur tunc moueri ad eam partem ad quam mouentur motu veloci: una quidem earum ad partem orientis: et in eius opposito ad partem occidentis. Quapropter inuenta est diuersitas manifesta in motu eorum. Ptolomeus autem quando ipsa comparauit loca eorum inuenta in tempore suo ad loca eorum inuenta ab abrachis et ab alijs antiquis philosophis inuenit eas moueri motu tardo videlicet in 100. annis uno gradu: nam tunc caput arietis mobilis era: meridionale separatim a puncto quarta meridionalis et accedens ad equatorem. Posteriores autem capite arietis adhuc magis accedente ad equatorem inueniuntur stellas fixas moueri in 66. annis uno gradu: et hoc fuit propter accessum capitis arietis ad equatorem propter quem motus stellarum fixarum fuit velocior. Tempore vero Campani factum erat caput arietis septentrionale distans a communi sectione poli circuli et equatoris de partibus ipsius parui circuli versus septentrionem. 58. gradus. et 57. minutis fere: et propter hoc caput arietis distabat a communi sectione orbis signorum mobilis et equatoris versus septentrionem de partibus ipsius orbis signorum. 9. gradus. 11. minuta. et 45. secunda fere. Erat ergo tempore illo locus intersectionis predicti orbis signorum mobilis et equatoris super. 20. gradus. 48. minuta. et 15. secundis signi piscium: et alia sectio opposita super consilem partem virgis. Postea vero multipliciter variatus est motus iste sicut Campanus diffuse declarat. Ex his concludendo quod stelle fixe in tempore Ptolomei et suorum predecessorum quorum considerationes ipse assumit mouebantur ad occidentem et non ad orientem quemadmodum ipse putauit. Tunc enim erat caput arietis mobilis meridionale ab equatore: et caput

libre septentrionale: in quo fitu est motus eorum ad occidentem. Causa autem erroris eius non fuit propter debilitatem scientie: sed fuit paruitas temporis predecessorum considerantium loca stellarum fixarum in suis temporibus: et ea per scripturam suam commendantium: unde non fuit ei possibile ut cognosceret istum motum propter eius tarditatem et predicti temporis paruitatem: et istum errorem Ptolomei et motum octave sperae quem ponit Thebitus: et formam eius: et ea que accidunt ex eo diffusius persequitur Campanus que huius tractatus breuitas explicare sufficiat quem motum ut ipse dicit sequuntur omnes sperae inferiores que sunt. 7. planetarum et auge earum sicut Thebitus posuit: unde finaliter concludit quod orbis signorum fixus non est circulus quem describit sol motu proprio quemadmodum scripsit in computo suo Robertus linconiensis: sed est vnus circulus maior in nona spera declinans ab equatore ad duas partes septentrionis et meridiei quantitate. 23. graduum. 33. minutis. et 30. secundis. Circa huius interfectionem cum equatore mouentur capita arietis et libere: et in eius differentia mouentur capita cancri et capricorni quoniam cooperiens circulum solis qui est super in superficie vnacum orbe signorum mobili: quoniam secans ipsum. Ad quorum omnium intelligentiam fecit Campanus figuram sensibilem rebus predictis convenientem.

Capitulum. 37.

Sciendum est autem quod predictum motum stellarum fixarum et formam eandem predictam quantitate anni solaris sicut dicit Campanus Astronomi sui temporis supponebant eo quod magis conueniant cum his que de superiorum motibus apparent que ea que a prioribus dicta sunt. Et hoc quoque diuine scripture magis consonum inuenitur que christum natum asserit cum dies incipiunt crescere: nam secundum istum motum stellarum fixarum et predictam anni quantitatem inuenies diem annunciationis seu conceptionis christi fuisse proximum qui secutus est instans equinoxii vernalis: et diem natiuitatis eius fuisse proximum qui secutus est instans solsticii hyemalis: sed his non obstantibus Alfonso que communiter astronomi sequuntur non ponit predictam anni quantitatem quam ponit Thebitus: sed minorem videlicet. 365. dies. 5. horas. 49. minuta. 16. secunda. Quidam tamen tabulas Alfonsi redarguunt et licet in multis alijs: tamen in hoc specialiter quod supponunt annum solarem esse tempus semper equale et ipsum inuariabile permanere: et allegant quod in hoc sunt contrarie illis que ab obseruatoribus diuersorum temporum sensibilibiter sunt percepta. Et primo quidem quod antiquissimi obseruatores babilonici posuerunt quantitatem anni. 365. dies cum quarta die et vna. 76. deinde alij illam quartam precise posuerunt sicut Abzachis quem in hoc sequitur ecclesia et similiter inuenit quidam Abzaham fere: sed modicum minus: sed Ptolomeus et Abbatregni suis temporibus posuerunt ut supra dictum est et in alijs superioribus tractatibus recitatum: et tabule Alfonsi ponunt ut statim tetigi: et in hoc rationabiliter reprehenduntur si illam quantitatem constituent inuariabilem

Et ad ostendendū in hoc discrepantiam tabularum harum cum antiquis ob-
 seruatoribus declarant isti per differentiā eoz cū alijs de introitu solis in signa
 que magna reperitur. Similiter in tpe nostro differentia ab aliquibus inuenta
 est de introitu solis in arietem. Nam anno dñi. 1290. die. 13. mensis marcij in-
 uentus est sol intrare arietē post. 16. horas qđ multū discrepat ab his tabulis
 z anno. 1346. inuent⁹ est ingredi arietē non in hora que inuenitur per tabulas
 Alfonso: z ideo concludunt periti astronomi qđ quantitas anni solaris non est
 cōstituenda semper equalis sed variabilis de maiori in minus z ecōuerso: sicut
 etiam motus stellarum fixarum nunc velocior nunc tardior esse comperitur vt
 supra patet: vnde sicut dicit Johānes de muris necessarium est propter motū
 octauū circuli z varium motū augis solis mutationem eq̄tionis annos ponere
 singulos in equales. Et sicut ipse probat anni quantitas quam ponunt tabule
 Alfonso nō est precisa videlicet. 365. dies. 5. hore. 49. minuta. 15. scđa. 59. tertia
 34. quarta. 3. quinta: sed debet esse. 58. tertia. 49. quarta. 48. quinta. Nec tamē
 quantitas ista semper manet equalis propter causas predictas. Cap. 38.

Constat igitur ex p̄dictis qđ diuersa z qđ aduersa diuersi senserūt
 de quantitate anni solaris vt p̄allegatis tractatibus satis exp̄ssi
 sed hic clarius explicauī. Ueruntñ de huius anni inicio vsuali z
 de eius q̄ntitate varie gentes z nationes non min⁹ diuersimode
 senserunt sicut in superioribus declaratū est. Sic tñ mihi sufficit
 de inicio anni fm catholicos loqui id est fm romanos z grecos
 vnde licet antiquitus aliquñ annorum suorum greci ab alexandro sumpserunt
 initium vt dicit Campanus: tñ vt dicit Beda aliquñ greci temporum ordinem a
 dyocleciani principis annis obseruabant. Tñ post fidem susceptam catholicā
 annos computare inceperunt ab anno domini ihesu christi: z vt recitat Beda
 computationez ab incarnatione xpi Dyonisius abbas romane vrbis instituit
 A quo principio gallicana z anglicana ecclesia alijs plures nō absurde ānos
 suos cōputant: uet gens ytalica multiq; alij antiqui romanoz morem sequen-
 tes a prima die ianuarij quē mensem romani fecerunt āni principium incipiāt
 Vnde hic oritur dubitatio quam incidenter z breuiter tetigi in. iiii. ca. tractat⁹
 de correctione kalendarij videlicet cum ecclesia gallicana quo ad inceptions
 annoz dñi preueniat ecclesiam ytalicam z alemanicam eo qđ gallici inchoant
 annos christi ab incarnatione seu ānunciatione dñica. Ytalici vero z alemāni
 a precedente natiuitate christi annos domini incipiunt. Econuerso tñ ytalici z
 alemāni gallicos preueniunt in maioratione annoz id est in maioris numeri
 computatione eo qđ singulis annis saltem inter festum circumcisionis z annun-
 ciationis excedunt gallicos de vno anno in computatione annoz christi verbi
 gratia. Cum ytalici hoc anno in festo circumcisionis numerabant annos xpi
 1414. adhuc gallici cōputabant. 1413. vno anno min⁹ qđ ytalici. Qualiter ergo

sine errore saluabitur ista diuersitas. Respondi breuiter in tractatu predicto: sed hic responsum clarius explicabo per distinctionem de duplici anno seu modo duplici quotationis annorum. Annorum enim vnus dicitur vsualis: alius emergens. Usualis dicitur spacium temporis quo sol complet vnā reuolutionem motu proprio: et hoc inchoando a kal' ianuarij more romano. Annus vero emergens dicitur spacium temporis indifferenter a quolibet momento inchoatis donec sol circulum suum motu proprio compleuerit. Dico igitur quod ytalici et alemanni vtuntur annis vsualibus in computatione annorum mundi. Gallici vero et anglici emergentibus incipientes a die annunciationis dñice. Ex quo statim patet quod circūcisio dñi facta fuit anno natiuitatis ipsius scđo loquendo de annis vsualibus: licet eius anno primo emergenti. Unde etiam patet quod xp̄s de primo anno sue natiuitatis scđo vsuali non habuit nisi septē dies etatis. Ex quibus sequitur quod in ytalia et alemania quibus annos natiuitatis computent non debent tñ in instrumentis publicis aut literis annos natiuitatis dñi renouare ipso die natiuitatis dñi: sed in prima ianuarij. Ratio est quia ibidem annos dñi vsuales quibus vtuntur incipiunt et terminant exclusiue. Nam de primo anno dñi ipso die natiuitatis sue fluxerūt. 358. dies et restabant pro cōplemento ipsius solū septem dies: et per consequens ille annus primus dñi non incepit a die natiuitatis: sed ante a prima die ianuarij precedente diem natiuitatis xp̄i.

Capitulum. 39.

Adhuc autez quia in tractatu de vero ciclo lunari: et in tractatu de correctiōe kalendarij plura scripsi de anno lunari et eius mensib⁹ hic addam vtilē distinctionem de multiplici mensis lunaris acceptione. Sciendum itaq; quod quadruplex est distinctio mensis lunaris: quia vnus dicitur mensis medie cōiunctionis videlicet solis et lune de quo et eius quantitate satis in dictis tractatib⁹ dictum est. Alius dicitur mensis pagrationis qui habet. 27. dies et. 8. horas sicut tetigi in primo cap. tractatus de imagine mundi. Alius est mensis manifeste apparitionis et hic s̄m Galienum tercio de creticis dieb⁹ habet. 26. cum dimidio. Ali⁹ dicitur mensis medicinalis qui componitur ex mense manifeste apparitiōis et medietate excessus quo mensis pagrationis excedit mensem manifeste apparitionis: et istud trahitur ab Auicēna in quarto canonis seu scđa tractatu scđo cap. scđo. et a Galieno vbi supra: vnde relinquatur quod mensis medicinalis sit. 26 dierum et. 22. horarum: et diuiditur per quatuor septimanas quarū quelibet nō cōtinet. 7. dies completos sed solum. 6. dies et. 17. horas cum dimidia. Quod sic patet quia medientur. 26. dies et. 22. hore et erūt. 13. dies et. 11. hore pro duab⁹ septimanis illius mensis et totidem pro alijs duab⁹: qui dies et hore si diuidantur erunt. 6. dies et. 17. hore cum dimidia pro qualibet septimana. Et ad hanc cōputationem debet confinuare medicus in iudicando de creticis diebus: vnde

pater q̄ in hoc sicut & in pluribus alijs medicus h̄re debet astronomice scientie aliquam noticiam sicut & quilibet ph̄s. Nec igitur de elucidatione tractatuum nostrorum dicta sufficiant.

Capitulum. 40.

Sic aut̄ operi finem imponentes: deo gratias agimus quia tres tractat̄ de concordia vere astronomie cum theologia & hystorica veritate satis vtilis ex sapientuz dictis ipso donante collegimus. Scimus aut̄ quosdam nobis obieciſſe q̄ professionem nostram et s̄r̄ etatē magis decuiſſet circa theologica q̄ circa illa mathematica studia occupari. Quib̄ pro n̄ra excusatione ridemus q̄ illi nō sic in p̄ate vacauim̄ quin etiā plura de materia p̄ntis scismat̄ & vnionis ac reformationis ecclesie multosq̄ tractatus vtiliores theologicos scriberem̄. Nec illa tamen a theologico studio proſus credim̄ aliena: sed potius si absq̄ varia curiositate aut curiosa ostentatione sciantur ad fidei & theologie decorē ac vtilitatem ecclesie p̄tinere. Nec decens estimam̄ esse vel vtile policie xp̄iane theologicę scientie professores ea que in dictis tractatibus scripta sunt penitus ignorare. Nec itaq̄ ad dei laudē & gloriam finiant̄ qui sine fine viuunt & regnant in secula seculorum Amen.

Opus concordantie astronomie cum theologia necnon hystorice veritat̄ narratione explicit feliciter. Magistri Joannis angeli viri peritissimi diligētī correctione. Erhardiq̄ Ratdolt mira imprimendi arte: qua nuper Venetijs nūc Auguſte vindelicorum excellit nominatissimus. 4. nonas Januarij. 1490.

